

NASLOV

Leto XXXIII

Št. 68

Murska Sobota,
10. december 1981
CENA 8 DIN

VESTNIK

MLADINSKO SREČANJE NARODNOSTI V LENDAVI

DVOJEZIČNOST
BOGATI IN VODI
K SOŽITJU

Dvojezičnost je na narodnostno mešanem območju v lendavski in soboški občini nekaj edinstvenega. To še zlasti velja za vzgojo in izobraževanje, ki sta temeljna pogoja za ohranitev in razvoj vsake narodnostne skupnosti. Zato se načelo dvojezičnosti uveljavlja že v otroških vrtcih, se nadaljuje v osnovnih šolah in na koncu smo ustanovili tudi prvo dvojezično srednjo šolo v Lendavi.

V skupnem življenju dveh narodov namreč ni druge možnosti, kot da oba obvladata jezik drug drugega, da spoznavata in cenita kulturo drug drugega. To ni nekaj, kar bi bilo človeku odveč, temveč je prednost, ki bogati in vodi k sožitju.

To so bile osnovne ugotovitve mladinskega srečanja narodnosti, ki je bilo preteklo soboto in nedeljo v Lendavi. Udeležili so se ga predstavniki madžarske narodnosti iz Pomurja, italijanske iz slovenskega Primorja ter slovenske iz Trsta, prav tako pa tudi delegacija mladinske organizacije iz Monostra na Madžarskem.

Povabljeni so bili tudi koroški Slovenci, ki pa se zaradi objektivnih razlogov srečanja niso mogli udeležiti.

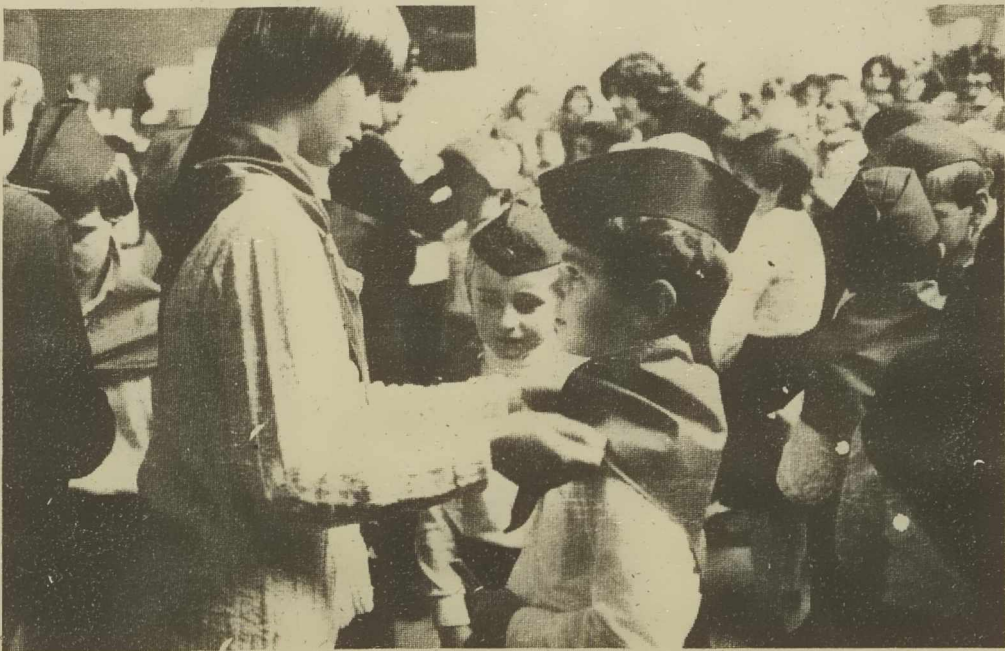
Udeleženci srečanja so najprej prisostvovali otvoritvi nove dvojezične kovinarsko-pedagoško-ekonomske srednje šole v Lendavi, kjer je o pomenu te pridobitve spregovorila predsednica republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje Majda Poljanšek, popoldne pa so se zbrali na posvetu o pomenu in razvoju dvojezičnega šolstva, katerega so se udeležili tudi predsednik komisije za narodnosti pri skupščini SR Slovenije Geza Bačič, predsednik komisije za narodnosti in mednarodne odnose pri predsedstvu republiške konference SZDL Jože Hartman, predsednica RK ZSMS Darja Colnarič, predsednik medobčinskega sveta SZDL za Pomurje Maks Rojs, predstavniki zavoda za šolstvo in drugi.

»V Sloveniji smo glede položaja pripadnikov narodnosti naredili nekatere korake, ki so specifični celo v jugoslovanskem pogledu, saj smo že v 1. členu slovenske ustave zapisali, da je Socialistična republika Slovenija država, ki temelji na suverenosti slovenskega naroda in ljudstva Slovenije, na oblasti in samoupravljanju delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, in socialistična samoupravna skupnost delovnih ljudi in občanov, slovenskega naroda in italijanske in madžarske narodnosti. Za razvijanje nacionalne kulture in izobraževanja v lastnem jeziku, narodnostnega tiska in drugih sredstev javnega obveščanja ter založništva in za razvijanje stikov z matičnim narodom zaradi kulturnega in jezikovnega razvoja pa smo v 251. členu zapisali, da lahko pripadniki madžarske oziroma italijanske narodnosti v občinah, kjer ti narodnosti živijo, ustanovijo samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo.« je v uvodnem referatu med drugim dejal Jože Hartman.

Potem ko sta predstavnika organizacijske enote zavoda za šolstvo v Murski Soboti Janez Kerčmar in Franc Huber predstavila sistem dvojezičnega šolstva v Pomurju in obenem spregovorila o dosedanjih izkušnjah ter nalogah, ki nas na tem področju še čakajo, je v razpravi najprej sodeloval predstavnik slovenske kulturnoprosvetne zveze iz Trsta Boris Siega, ki je dejal, da so Slovenci v Italiji tudi na področju vzgoje in izobraževanja v mnogočem prikrajšani in da si takšen sistem dvojezičnega šolstva, kot ga razvijamo v Pomurju, oni lahko samo želijo, veseli pa bi bili, če bi se mu uspeli vsaj približati.

Mladinsko srečanje narodnosti v Lendavi je tako doseglo svoj namen. Mladi iz Slovenije in zamejstva so spoznali prednosti dvojezičnega šolstva.

J. G.

Dan republike je bil velik praznik tudi za cicibane — prvošolčke, ki so postali pionirji. Kako ponosni so postali, ko so jim starejši učenci zavezali okrog vratu rdečo trikotno ruto in na glavo nadeli pionirsko čepico! S sprejemom v pionirsko organizacijo so postali bolj odrasli; hkrati pa so pred njimi odgovornejše naloge. S pionirsko zaobljubo so se namreč zavezali, da se bodo pridno učili, spoštovali in ubogali starejše, da bodo ljubili svojo domovino, da bodo hodili po Titovi poti... (Naš posnetek je nastal na osnovni šoli Velika Polana).

Jože Graj

ZVONE DRAGAN V RADENSKI

VZTRAJATI NA IZVOZNIH POSLIH

Navzlic zaostrenim pogojem gospodarjenja so rezultati Radenske, 2500-članske gostinsko-turistične delovne organizacije, dokaj ugodni, je na sobotnem delovnem obisku v tem kolektivu naglasil podpredsednik zveznega izvršnega sveta Zvone Dragan. Zato velja tudi v prihodnje vztrajati pri tistih načrtih, ki zvečujejo manevrski prostor na zunanjih tržiščih, za kar so eden bistvenih pogojev fleksibilni odnosi med tozdi, posebej Tovarno polnilne opreme in Mineralno vodo. Ena od razvojnih prednosti Radenske so gotovo dobro razvit marketing in strokovno usposobljeni kadri.

Sicer pa bodo v Radenski do konca leta prodali na tuje 11 milijonov litrov radenske, kar je za 4 odstotke več kot lani, kar štirikrat več pa drugih brezalkoholnih pijač (deita, swinga in podobno). Čeprav večjih zastojev v proizvodnji ni bilo, jih še vedno tare pomanjkanje repromaterialov in embalaže, znašli pa so se — tako kot drugi jugoslovanski slatinarji — v tako imenovanih škrajah cen, seveda v škodo njihove dejavnosti. Tako denimo že kakih 5 let rastejo stroški za okrog 17 odstotkov hitreje kot znižajo cene repromaterialov. Temu se pridružujejo zapleti

v razpečevanju (trgovini), kjer so pereč problem marže in — kot pri oskrbi z repromateriali in embalažo — različna izsiljevanja po sovlaganjih ter problematika z vezano trgovino. Kljub vsemu temu računajo, da bodo do konca leta v tozdu Mineralna voda dosegli 1,4 milijarde skupnega dohodka, ustvarili pa za okrog 150 milijonov dinarjev izvoza.

Manj spodbudne rezultate beležijo na področju turistične dejavnosti. Radenska premore v pomurskih hotelih in v Zarji na Pohorju 1400 postelj in predvidevajo, da bodo ustvarili blizu 300 tisoč nočitev, od tega 30 odstotkov na račun tujih gostov. Število teh se je sicer povečalo za 10 odstotkov, precejšen pa je bil izpad domačih, zlasti socialnih zavarovancev. Precej se je tudi zmanjšal obseg kongresnega in poslovnega turizma.

Osrednje nerešeno vprašanje, s katerim se ta čas ubadajo v Radenski, je devizni priliv. Čeprav so dali kar 10 odstotkov popusta pri plačilu v devizah, še vedno kaj prida ne zaleže, saj tuji gostje pustijo v njihovi blaginji le četrtino zapravljenega deviznega dinarja, sicer pa prevladuje plačilo v dinarskih sredstvih. Zvone Dragan je ob tem pojasnil, da se na zvezni

ravni pripravlja enotna metodologija, ki bo zajemala dohodek deviznega izvora. Če usklajevanje ne bo učinkovito, bo zvezni izvršni svet sprejel začasni ukrep.

V Tovarni polnilne opreme bodo letos ustvarili 350 milijonov celotnega dohodka, z izvozom polnilnih linij pa 190 milijonov prihranka v devizni bilanci. Pri tem opozarjajo na razkorak med zveznim zakonom o kooperaciji in podobnim republiškim odlokom. Tovarna polnilne opreme je namreč vezana na tujega, zahtodnemškega partnerja, rada pa bi čimprej osvojila celotno proizvodnjo polnilnih linij. Tu pa zadevajo na problem, kako doseči enakovredno menjavo s partnerjem, zato se zavzemajo za postopno osvojitve te zahtevne proizvodnje.

Zvone Dragan je poudaril,

da morajo biti tovrstne pogodbe kar se da določno opredeljene, zlasti pa kar zadeva ustvarjen devizni dohodek. V tozdu so očitno na dobri poti, o čemer pričča že sklenjena pogodba s Kitajci, do konca leta ali najkasneje v prihodnjem letu pa jih bodo predvidoma sklenili s Sovjetsko zvezo in Madžarsko. Kako podjetni so, pričča tudi podatek, da je proizvodnja za prihodnje leto razprodana in če jih ne bo zavrl omenjeni republiški odlok računajo na dodatno sklenitev pogodb v višini 500 milijonov dinarjev.

Med sobotnim obiskom v Radenski pa je Zvone Dragan predstavnikom delovne organizacije in občine Gornja Radgona širše spregovoril o nekaterih perečih problemih doma in v svetu, še posebej pa se zadržal pri naših ekonomskih odnosih s tujino.

Branko ŽUNEC

DELEGACIJA IZVRŠNEGA SVETA ŽELEZNE ŽUPANIJE V SLOVENIJI

Na dvodnevem obisku ob koncu preteklega tedna se je v Sloveniji mudila delegacija izvršnega sveta Železne županije, ki jo je vodil podpredsednik Ferenc Szele. Prvi dan so bili madžarski gospodarstveniki gostje pomurske gospodarske zbornice, v petek pa so se v Ljubljani pogovarjali s predsednikom gospodarske zbornice Slovenije Andrejem Verbičem s sodelavci ter v Kopru s predstavniki tamkajšnje medobčinske gospodarske zbornice.

Na pogovorih v Murski Soboti sta delegaciji pregledali rezultate dosedanjega sodelovanja ter se dogovorili za nekatere ukrepe, ki naj bi prispevali k okrepitvi gospodarskih stikov v prihodnjem letu. Letošnji rezultati so kljub težavam na eni in drugi strani mejespodbudni. Še najbolj doseženi v menjavi preko szombatheyske

Rekord „JANTARKE“

blagovnice Jantarka, ki se bo letos, od sorazmerno skromnih začetkov v letu 1976 približala poldrugemu milijonu dolarjev vrednosti menjave za vsako stran. Kljub letošnjemu rekordu pa vse možnosti na tem področju še niso izkoriščene. Obojestranski interes je, da se ta oblika menjave obravnava kot višja oblika gospodarskega sodelovanja in da se asortiman blaga še poveča.

Manj pa so na obeh straneh meje zadovoljni s tako imenovano klasično maloobmejno blagovno menjavo. Ta v letošnjem letu ostaja na nivoju preteklih in kot kaže tudi v prihodnjem letu na menjavi, ki temelji na kupoprodajnih odnosih, ni mogoče pričakovati kakr-

šnihkoli premikov. Zato sta se obe strani zavzeli za drugačne rešitve, ki jih vidijo v dolgoročni proizvodni kooperaciji med organizacijami združenega dela pri nas in madžarskimi podjetji. Nekaj izkušenj na tem področju že je, nekaj jih je v fazi dogovarjanja, še več pa je novih, pri katerih, na primer na področju kmetijske proizvodnje, je prisoten obojestranski interes.

Precej težav, na kar se posebej opozarjajo predstavniki Železne županije, pa je v realizaciji pogodb, sklenjenih na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni. Od okrog 80 tisoč dolarjev je doslej realizirana le petina. Če pogodbenih ob-

veznosti ne bi uspeli izpeljati, so poudarili z madžarske strani, je vprašljivo sodelovanje njihovih podjetij prihodnje leto na sejmu v Gornji Radgoni. Obe strani sta se zavzeli, da se problem obojestransko ustrezno razreši.

Ugotavljali so tudi, da so že stekle priprave za nemojen potek obmejnega gospodarskega sodelovanja v prihodnjem letu. Izdelane so blagovne liste, za podpis pripravljene ustrezne pogodbe in prve že tudi sklenjene, da pa bi bilo v prihodnjem letu na tem področju manj težav, sta se obe strani zavzeli tudi za oblikovanje skupne strokovne komisije. Ta bi spremljala menjavo in ustreznim organom tudi predlagala v sprejem najboljše rešitve za nadaljnje delo.

ib

Potrdili statut

Sedem let je minilo, odkar so v Ljutomeru zadnjič sprejeli nov statut. Dinamičen razvoj našega političnega in gospodarskega življenja zahteva tudi stalno dopolnjevanje naše zakonodaje. Ne samo statuti, tudi ustave se nenehno dopolnjujejo.

Leto in pol so trajale priprave za predlog statuta. Javne razprave so ga dopolnjevale in izpopolnjevale. Delegati vseh treh zborov skupščine občine Ljutomer pa so na seji 27. novembra ta predlog statuta tudi potrdili.

In kaj novega vsebuje novi statut? Novosti so v krajevni samoupravi. Povsem novo je poglavje o

držbenoekonomskih odnosih v občini. Tu gre predvsem za srednjeročno in dolgoročno planiranje razvoja občine. Seveda je ta novost sedaj določena s statutom, že prej pa so jo izvajali v praksi. Tudi varstvo borcev in družbenoekonomski položaj kmetov je v tem aktu na novo opredeljen.

Sedanji statut je usklajen tudi z vsemi ustavnimi spremembami, ki so nastopile v zadnjih sedmih letih. Na tej seji pa so delegati obravnavali tudi poročilo o gospodarstvu v devetih mesecih. Poročilo so z nekaj kritičnimi pripombami sprejeli in potrdili.

D. L.

VČERAJ POPOLDNE ŽALOSTNI SPREVED V LJUBLJANI

Pogled iz letala na korziško glavno mesto Ajaccio... Nekoliko desno od posnetka je letališče, ki ga 180 potnikov Inexovega letala ni videlo, kajti vremenske razmere tisto torkovo jutro niso bile nič kaj ugodne. Poleg močnega vetra je bila tudi gosta megla.

Včeraj popoldne sta dve

tovorni letali DC-9 iz korziškega letališča Ajaccio prepeljali krste 180 žrtev Inexovega letala, ki se je pretekli torek nekaj pred deveto uro zaletelo v takomenovani »krokarjev greben« na vrhu gore San Pietro, 50 km od letališča. chisano, ki leži na pobočju v bližini kraja nesreče.

Nihče od 180 potnikov in članov posadke nesreče ni preživel. Letalo je s potniki z brniškega letališča pri Ljubljani poletelo na enodnevni izlet na Korziko.

Trupla ponesrečenih potnikov so poleg vojske in drugih specialnih enot, pomagali iskati tudi prebi-

valci vasice Petreto Bic-

Kot se je včeraj izvedelo, je ena od črnih skrinjic — registrator pogovorov v pilotski kabini, ki jo bodo poslali izdelovalcu letala v ZDA na dešifriranje, poškodovana. V francoskem vojaškem centru Bratigny že teče računalniška obdelava druge skrinjice, ki je med poletom in tudi tik pred nesrečo beležila višino poleta, hitrost letala in podobne tehnične podatke. Ti podatki naj bi pripomogli k pojasnitvi vzroka nesreče. Pravijo, da do konca leta najbrž ne bomo izvedeli kaj več o pravih vzrokih naše največje letalske nesreče.

globus

BRUSELJ — Pred dnevi je evropska gospodarska skupnost za polovico zmanjšala takse za izvoz naše govedine v dežele EGS. Odlok o tem je začasen, veljaven le za prihodnje leto. To našemu izvozu nekoliko bolj odpira izvozna vrata v zahodno Evropo.

PRAGA — ČSSR je omejila potovanja svojih državljanov na Poljsko, prav tako pa ne morejo več neomejeno v državo prihajati tudi Poljaki. Domnevajo, da je ukrep češkoslovaških oblasti posledica stanja na Poljskem.

BUDIMPEŠTA — Sovjetski premier Tihonov se je s svojim nedavnim obiskom na Madžarskem pogovarjal o gospodarskem sodelovanju med obema državama.

RIM — Ameriški obrambni minister Weinberger se je v Italiji pogovarjal o namestitvi »samovodljivih raket« na Siciliji.

MADRID — »Ne bodo nam zamašili ust«. To je bilo geslo približno osem tisoč španskih novinarjev, ki so demonstrirali po glavnem mestu in v Barceloni. Vodilne politične stranke so solidarizirale z novinarji.

ATENE — Grčija je edina država, članica NATO, ki ji grozi nevarnost napada od druge članice iste vojaške zveze. Zato Grčija od NATO zahteva jamstvo, kar zadeva grško mejo proti Turčiji.

BONN — Berlin in še dve deželni vladi v ZRN so sprejeli drastične ukrepe glede doseljevanja družinskih članov zdomcev v ZR Nemčijo.

LONDON — Britanska korporacija za jeklo je pripravljena zgraditi predor pod Rokavskim prelivom. Projekt bi stal okoli 3,8 milijarde funtov šterlingov.

STOCKHOLM — Švedska ima 1200 robotov in zato sodi med v sam vrh »robotiziranih« dežel.

POLJSKA DOBI NOVA POSOJILA

Londonski »Financial Times« je pred nedavnim objavil novico, da bodo zahodnoevropske banke Poljski najbrž odobrile nova posojila. Ta posojila pa so vezana s podpisom pogodbe o odložitvi plačila 2,4 milijarde dolarjev, ki jih Poljska dolguje tam bankam in ki jih mora vrniti v zadnjih devetih mesecih letos.

Še prej pa bodo Poljaki morali odplačati 450 milijonov dolarjev obresti za dolgove, ki jih imajo pri zahodnih bankah. Nove kredite naj bi Poljska dobila za nakup surovin in nadomestnih delov za

čanje ostalih posojil zahodnoevropskim bankam.

stroje v tovarnah, ki delajo za izvoz. V zvezi s tem omenjajo pol milijarde dolarjev kratkoročnega posojila, ki naj bi omogočilo vra-

V Londonu ocenjujejo, da Poljska z izvozom zasluži zdaj okoli pol milijarde dolarjev mesečno. Ker pa ima na zahodu velike dolgove in ker so se povečali stroški za energijo, to ne bo zadostovalo za zunanjo likvidnost. Da bi se stanje v tem pogledu izboljšalo, naj bi Poljska dobila še omenjene kratkoročna posojila.

Ob lepi, modri Donavi...

Največji korupcijski sodni proces v zgodovini povojne Avstrije je končan. Dvanajsterico obtoženih so spoznali za krive in 26-letni inženir Adolf Winter, ki je bil vodja gradnje nove dunajske bolnišnice terjal in prejemal podkupnine za izdajanje gradbenih naročil, je bil obsojen na 8 let zapora.

Višjih kazni nihče ni pričakoval, čeprav je najvišja kazen za Winterjeve prestopke 5 let, nižje bi bile politično nevzdržne. Korupcija je v Avstriji zelo razširjena, trimesečni bolnišnični proces je vzbudil v javnosti mnogo zgražanja, razmeroma ostre kazni za »nekaj, kar tako vsakdo dela«, so dovolj razločno opozorilo, da so se v Avstriji resno lotili gospodarskega kriminala, ki na splošno velja za nekakšen »kavalirski delikt«. V težavnem gospodarskem položaju, kakršen je zdajšnji, je javnost še posebno občutljiva za primere »nedovoljenega bogatenja«, zato je imel proces predvsem vzgojni in opozorilni namen. V zvezi z bolnišnično gradnjo bo še nekaj sodnih obravnav, ker nameravajo nekatere firme formalno terjati povračilo škode, razen tega pa še ni razčiščeno, za kakšno »uslu-

go« je Winter prejel od zahodnonemškega Siemens 13 milijonov šilingov — ta vir so odkrili šele pred tremi tedni.

Winter je briljantno igral na korupcijskem klavirju in si je v nekaj letih nabral 43 milijonov šilingov (približno 110 milijonov dinarjev). Njegov zagovor, da je »prijateljskim podjetjem« spreminjal tako imenovani »beli« (obdavčeni) denar v »črni« (neobdavčeni), ni obveljal. Tudi obrambna strategija ostalih obtožencev se ni obnesla. Managerji in direktorji ITT, avstrijskega Siemens in drugih firm so se izgovarjali, da so si z mahanicijami okrog Winterjevih liechtensteinskih tajnih bančnih računov skušali ustvariti tekoča sredstva za provizije, »posebne izdatke« in pogostitvene stroške, vendar je eden izmed njih, oboleli Egon Zelnicek, sam priznal, da je

Winterja preprosto podkupil in dobil od njega celo nekaj milijonov za uslugo.

Ali bo Winter moral vrniti, kar je na nedovoljen način prejel? Kaže, da je za to poskrbel: vsi njegovi bančni računi so prazni. Obsojeni je večino denarja pravočasno »naložil«. Kupil je hišo na dunajski Mariahilferstrasse in jo prepisal na ženo (na posebni sodni obravnavi bodo skušali ugotoviti, ali je mogoče ta prepis razveljaviti), kupil si je vilo na grškem otoku Skiatos, ostali denar, vsaj osem milijonov šilingov, pa je že med preiskavo pobrala Winterjeva teta, neka Hermina Hellemann, in jih neznankje naložila. Ko bo Winter prišel iz zapora, bo bogataš, njegovo premoženje bo vredno dvakrat toliko kot zdaj. Računajo, da bo Winter odsedel samo dve tretjini kazni, mogoče celo samo polovico. Ko so ga med obravnavo vprašali, kdo ima denar od podkupnin, je hladno odgovoril: »Ne bom navajal imen, moram misliti na svojo prihodnost.« (po Delu)

ČAČINOVIČ O KEVS

Na povabilo Medobčinskega sveta ZKS za Pomurje se je v ponedeljek mudil v Murski Soboti Rudi Čačinovič, ugledni družbenopolitični delavec, ki se je pred kratkim vrnil iz Španije, kjer je bil veleposlanik SFRJ in član naše delegacije na konferenci o evropski varnosti in sodelovanju v Madridu. Političnemu aktivu je predaval o aktualnih političnih razmerah v Španiji in o poteku konference, odgovarjal pa je tudi na vprašanja.

V žarišču dogodkov

„Hvala bougi, niedna fabrika nam ne kvari zraka“

Pravo nevarnost jedrske energije moremo dojeti, če upoštevamo še številne druge stvari, ki so z njo povezane, kot na primer skladiščenje, prevoz, pridobivanje in predelava radioaktivnega materiala; tako še danes nimamo zanesljive in trajne možnosti za izoliranje radioaktivnih odpadkov od biosfere.

Ker torej ni dokazov, da je jedrska energija res humana, se moramo vprašati, zakaj taka evforija med njenimi zagovorniki, posebno če upoštevamo, koliko te elektrarne stanejo, da je njihova povprečna življenjska doba le 25 let, nato pa je potrebno odšteti letno nekaj milijonov dolarjev za njihovo čuvanje, ter da na primer ameriški reaktorji že po sedmih letih delujejo v povprečju le z dobro tretjino možne moči, zaradi česar je ta elektrika posebno draga.

Eden od odgovorov na vprašanje, zakaj še vedno načrtujejo in gradijo jedrske elektrarne, je ta, da veliko ljudi ne ve vse resnice o njih in zato molčijo.

R. Jungk je v svoji knjigi »atomska država« prepričljivo razkril izdelane sisteme obveščanja, s katerimi skušajo zainteresirane multinacionalne družbe na Zahodu zavesti javnost. Tudi ameriški ekspert za energijo, C. Komanoff, je, podobno kot

mnogi pred njim, potem ko je predgledal ves dostopen material, prišel do sklepa, da je atomski lobi (lobby = vplivanje za stopnikov interesnih skupin) vedno pripravljen manipulirati s podatki, »zaradi tega, da bi prikazal jedrsko energijo v nezasluženo lepi luči«. Pri tem posebno opozarja na računanje jedrskih in reaktorskih koncernov in velikih elektroenergetskih družb na Zahodu, da bodo pri realizaciji svojih projektov deležni ogromnih družbenih subvencij — pri čemer mora država celo prevzeti nase vso morebitno izgubo in ves rizik.

Avtor zaključuje, da vodi te družbe pri gradnji in prodaji jedrske tehnologije le brezobzirna želja po profitu in lastni moči in jih obči blagor človeštva kaj malo briga.

Poleg zavajanja javnosti uporablja proatomske dobi v kapitalističnih deželah še druge metode. Nedavno tega je H. Strohman obširno pisal o tem, kako so znanstveniki danes zastrašeni in odvisni od industrijskih mogotcev, in navedel primere univerzitetnih profesorjev in znanstvenikov, ki so bili odstavljani ali pa jim je bilo onemogočeno nadaljnje raziskovalno delo, ker so se izrekli proti jedrski energiji. Tudi Strohman je zato mnenja, da

to, kar se razglša kot »znanstvena resnica« o jedrski energiji, v resnici ni nič drugega kot rezultat podjetniških interesov.

Med propagandistične akcije za jedrsko energijo sodi tudi dramatisiranje energetskih problemov in preprečevanje drugih možnih rešitev. In ne nazadnje je tu še priljubljena teza, da nasprotniki jedrske energije premalo mislijo na nezaposlenost, na lakoto in na socialne nemire, ki bi jih prineslo pomanjkanje energije. Kako iztrte izvit je prav slednji »argument«, kažejo študije, po katerih je možna 3-odstotna gospodarska rast tja do leta 2010 brez vsakih jedrskih novogradenj, poleg tega pa bi s politiko varčevanja in boljšo izrabo obstoječe energije že sedaj lahko prihranili 40 % celotne energije, ki jo imamo na voljo. S. Schurr, eden vodilnih ameriških strokovnjakov za energetske probleme prihodnosti, je zato nedavno očital tistim, ki menijo, da bo potrebno razviti državam vsakih nekaj let sto odstotkov več energije, da zamenjujejo »facts and fancy«.

Ne smemo se čuditi, da želje teh družb, prikazati sebe kot odrešitelje civilizacije in tako prisiliti državo, da financira njihove projekte, sovpadajo z mi-

selnostjo premnogih jedrskih strokovnjakov.

To večinoma niso skromni in kritični znanstveniki iz preteklih časov, marveč velikopotezni menežerji, pri katerih zlahka opazimo ponesrečeno kombinacijo ozke specialistične usmeritve za naivnim, neznanstvenoutopičnim mišljenjem. Fizik in nobelovec Max Born je o njih zelo odkrito spregovoril: »Ti moške se poglabljajo v svoje probleme, triumfirajo nad rešitvami, le malo pa premišljujejo o posledicah svojih dognanj. In če to že počno, potem z občutkom, da nanje nimajo nikakršnega vpliva.

Misel, da bi opustili raziskave, ki imajo lahko nevarne posledice, se jim zdi absurdna, kajti če odhajajo, so tu drugi, ki bodo nadaljevali.« Ob drugi priložnosti je posebej poudaril, da so »njihove politične in moralne sodbe zelo pogosto primitivne in nevarne«.

Očitno je, da mnogi fiziki, podobno kot drugi znanstveniki, niso imuni za prestiž, slavo, moč, denar. Toda nevarnost tehnološko izobraženih hazarderjev, ki jih mika, da položijo človeštvo svojo usodo v njihove roke, je preprosto prevelika. Morda je premalo znano dejstvo, da so prav atomski znanstveniki bolj silili k uporabi atomske

bombe na Hirošimo in Nagasaki kot pa generali. Fermi, eden od očetov atomske bombe, je takrat zavrnil vsak pomislek z besedami: »Pustite me na miru z vprašanji vesti, to je vendar tako lepa fizika.«

Podobno kot Fermi se tudi mnogi drugi jedrski strokovnjaki radi skrivajo za lagodnim stališčem o »čisti znanosti«, ki jim služi za alibi pred odgovornostjo.

Kako se ti strokovnjaki izvijajo pred konkretnimi vprašanji in odgovornostjo, je med drugim posebno lepo vidno iz njihove toliko opevane znanstvene eksaktnosti, ki ravno tam, kjer bi si jo najbolj želeli, nekako izgine. Ni treba seči daleč. V svojem članku »Brez energije ni napredka« Max Perutz ne piše, da so jedrski reaktorji varni, marveč: »so razmeroma varni«; namesto »tehnični problemi so rešeni« piše: »prepričani smo, da so rešljivi«; namesto »našli so zanesljive metode za skladiščenje« — »menda so našli...«, itd., itd.

Podobno se tudi M. Osredkar izmika v zadnji številki Naših razgledov odgovoru na konkretna vprašanja. Tiste, ki jih skrbi varnost jedrskih elektrarn,

na primer potolaži z »argumentoma«: prvič, ni naprave ali dejavnosti, ki bi bila 100-odstotno varna, vedno nekaj tvegamo in velikokrat na to niti ne pomislimo... in »drugič, tveganj dostikrat ne moremo zmanjšati ali celo odpraviti z opustitvijo uporabe naprave ali dejavnosti, zato moramo toliko bolj skrbeti za varnostne ukrepe in varnostne naprave«.

»Big business« (velika kupčija) in »Big science« (velika znanost) sta si do nedavnega upravičeno mela roke. Kako tudi ne! W. Häfele, eden najodločnejših zagovornikov jedrske energije, je na primer že izračunal, da bo potrebno zgraditi do leta 2030 več kot 10.000 jedrskih elektrarn, ki bodo stale 40.000 milijard dolarjev. S tem gigantskim projektom bi po njegovih izračunih zadovoljili čez 60 let — reci in piši — 25 odstotkov potreb po energiji. Zato jih seveda skrbi, da iz dneva v dan raste število tistih, ki svarijo pred diktaturo tehnokratov in pred načrtovanim ekofašizmom, ki tiči za instalacijo jedrskih elektrarn.

Med nasprotniki jedrskih elektrarn pa niso samo zapeljani, nazadnjaški ali huliganski laiki, kot jih imenujejo »teologi« nove jedrske tehnologije, marveč tudi

ogledalo tedna

Kam in kaj po koncu mandata?

Ali mora sekretar občinskega komiteja ZKS, ko mu poteče mandat, postati direktor ali najodgovornejši delavec katerekoli organizacije, ali se naj zadovolji s skromnejšim položajem? Vprašanje, ki je seveda povezano tudi s siceršnjo (torej ne samo družbeno politično) kvalifikacijo, je toliko bolj aktualno v času volitev, vsiljuje pa ga tudi povsem konkreten primer.

Za sekretarja občinskega komiteja ZKS, ki je prišel na to mesto iz delovne organizacije, pa bi se zdaj rad vrnil vanjo, tu nimajo mesta. Pravzaprav so mu ponudili mesto referenta za SLO, zakaterega meni, da je »premalo« in ga ne more sprejeti, ker v bistvu diskreditira njegovo dosedanje delo. Logično, da je njegovo poprejšnje mesto moral zasesti nekdo drug, ki ga pač ni mogoče odsloviti, nelogično pa se mu seveda zdi, da je opravljal najodgovornejšo politično funkcijo v občini, zdaj pa mu v domačem delovnem okolju tako rekoč ne morejo »narediti primerne prostora«. Najbrž ni razloga, da delovni organizaciji ne bi verjeli, še posebej ker so težke gospodarske razmere tiste, ki vedno bolj preperečujejo nekdanjo prakso najrazličnejših kadrovskih kombinacij.

Toda primer, ki seveda ne velja samo za »prizadete« sekretarja, odpira še druga vprašanja. Kaže namreč, da v našem mandatnem sistemu ni vse v redu in najbrž je tu poglavitni razlog za trdovratno tako imenovano horizontalno rotacijo. Smo pač utrdili »sistem posejanja s fotelja na fotelja« kot najbolj stabilno in zanesljivo obliko zaposlovanja funkcionarjev, čeprav je res, da jih nemara kar večina med njimi ne »poseda« rada in si želi trših stolov, se pravi, dela, povezanega z osnovnim poklicem. V kolikšni meri pa bi mogli govoriti o bolj ali manj častnih delih, je pravzaprav že novo vprašanje.

(po KOMUNISTU)

LETO 1982 — LETO ČISTOČE

Skupščina Rdečega križa Jugoslavije je predlagala, da bi leto 1982 razglasili za leto čistoče in spodbujanja zdravstveno-higienskih navad v človekovem okolju. Predlog te humanitarne organizacije temelji na neizpodbitni resnici, da smo po nekaterih nalezljivih boleznih (dava, virusna zlatenica, črevesne bolezni in tako dalje), ki so značilne za neustrezne higijske razmere, na samem vrhu lestvice evropskih držav.

Preskrba z vodo, družbena prehrana in odlaganje odpadkov v naši državi še niso zadovoljivo urejeni. O zaostajanju splošne in zdravstvene kulture pričajo umazane ulice, neurejena smetišča, tržnice, prometne žile, javna stranišča in drugo. Takšnim virom okužb bi se lahko izognili samo z organizirano nenehno družbeno akcijo, ki naj bi jo spodbudilo prihodnje leto čistoče v Jugoslaviji.

(Po Tanjugu)

nobelovci in znanstveniki takega kova, kot so Linus Pauling, J. Watson, K. Lenz, A. Portman, H. Urey, H. Alfen, M. Ryle in drugi. V tej zvezi je slišati kot ironija, da je celo E. Teller, »oče« vodikove bombe, mnenja, »da se mora vsak razumen človek zavzeti za prenehanje gradenj jedrskih elektrarn«.

Zal so njihovi kritični ugovori, po mnenju japonskega jedrskega strokovnjaka in kritika Tagaki Jinzabure, prav v državah, ki stopajo v »energetski novi vek« premalo znani.

Jedrska industrija skuša vztrajno dopovedati, da je jedrska energija ključ gospodarske prihodnosti družbe, in tako povezuje usodo družbene celovitosti z razvojem te industrijske veje. Pri tem kar naprej poudarja, da izvira naraščajoča potreba po energiji iz potrebe po stalni gospodarski rasti.

Od ugotovitev rimskega kluba dalje je odgovor na vprašanje, ali je stalna gospodarska rast zaželena (in možna), negativen ali vsaj močno dvomljiv.

Po mnenju nobelovca W. Heisenberga »sedaj se velja rast letno produciranih dobrin« kot poglavitni kriterij zdravega gospodarstva. »Toda prihaja čas, ko bo zmanjšanje gospodarske rasti ljudem bolj koristno in bo treba skrbno ločiti med stvarmi, ki so nujne, in tistimi, ki jih lahko pogrešamo... Vprašanje je le, ali zaviranje rasti še sploh lahko prepreči hudo katastrofo,

v katero drvimo.« Stalna gospodarska rast je, o tem je prepričan vedno širši krog mislecev, potemtakem ena od iluzij današnjega časa.

Večina potreb današnjega človeka v gospodarsko razvitih deželah je umetno ustvarjenih, zaradi česar je trditve, da je vedno več elektrike nujno za zadovoljitev potreb modernega človeka, sila dvoumna in sprevodava. V tej luči jedrske elektrarne niso tehnična nujnost, pač pa politična odločitev.

Posebno velja to za socialistične države. Zavračanje kapitalizma pomeni namreč tudi zavračanje njegove logike. Povsem nemogoče je, kot piše Gorz, da ima socialistična država iste cilje kot kapitalistična dežela, npr. potrošništvo, pa čeprav jih skuša realizirati z drugimi sredstvi. Po njegovem si morajo socialistične dežele postaviti vprašanje: »Ali nam ne gre za gospodarsko, socialno in kulturno revolucijo, ki postavlja povsem drugačne odnose med ljudmi in naravo?«

To pomeni, da si moramo točno in v detajlih izdelati ne le, proti čemu se borimo, marveč tudi, za kaj. Po njegovem se je treba zato danes, posebno še v socialističnih deželah, bolj kot kdaj prej vprašati, katerih možnih tehnik ne smemo uresničiti, katere obstoječe tehnike je treba odpraviti, razgraditi ali odstraniti, če želimo preprečiti nepopravljive posledice za človeštvo in njegovo okolje; brez boja za

drugačno tehnologijo je boj za drugačne družbene odnose namreč zaman.

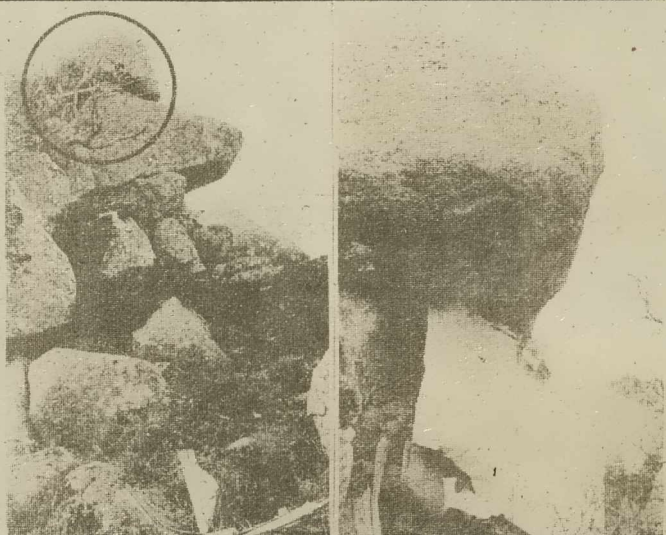
Podobno piše Garaudy, da se socializem ne meri po formalnih spremembah, temveč po spremembah v ljudeh, in dodaja, da je znamenje napredne, humane in socialistične države danes to, ali se zna odpovedati nememu, kar je tehnično sicer možno in izvedljivo, a je nepotrebno in škodljivo.

Rast kvalitete življenja ni združljiva z rastjo materialne produkcije, če ima ta izključno prednost. O skupnem dobrem torej ne more odločati tehnokratska elita ali zgovornost peščice znanstvenikov, marveč kritična družbena zavest. To velja še posebno v primeru tehničnih inovacij, ki imajo močan vpliv na socialne odnose, kot je to pri jedrskih elektrarnah. Še nikoli namreč ni bil tehnološki koncept tako tesno vezan na nov tip človeka in nove družbene odnose in tudi nikakršnega dvoma ni, da vodijo te spremembe v smer centralistične, policijsko upravljane države.

Ali se bo v sedetih letih poraba energije podvojila, torej ni neizogibna posledica »naravnih procesov«, marveč družbene odločitve. Prihodnji rodovi nas ne bodo sodili po tem, kaj smo razglašali za svoje cilje in kaj smo mislili o sebi, pač pa po tem, kakšen svet smo jim zapustili.

(nadaljevanje prihodnjič)

USODNA SKALA

DVA POSNETKA ISTE SKALE, KI JE BILA USODNA ZA TOLIKO LJUDI — Najvišja škrbina na San Pietru je bila usodna za Inexovo letalo. Desno krilo se je zarilo v staro skalo (slika desno), posnetek od daleč pa nazorno priča, da je bila nesreče kriva samo skala, ki je bila za kakih 5 metrov previsoka (skala na sliki levo je označena s krogom). (Po Delu)

Ponovno o cenah

Svet republiške skupnosti za cene je potrdil podražitev več skupin izdelkov, razpravljal pa je tudi o osnutku dogovora o cenah za prihodnje leto.

Osnutek so prilagodili osnutku zveznega dogovora in predvideva, da se naj cene ne bi povečale za več kot 15 odstotkov. Tisti, ki so izdelke podražili v drugi polovici letošnjega leta, jih v glavnem ne bi smeli dražiti ponovno že v prvem polletju 1982. Osnutek predvideva, da povečane amortizacije ne bi vračunali avtomatično v cene. Ne bi smeli čakati na sklepe zvezne skupnosti za cene, ampak urediti censke predpise v Sloveniji do konca januarja.

Člani so ob tem spomnili, da je eno sprejemati načrte, težje pa jih tako tudi uresničiti, kar so pokazale tudi letošnje prekoračitve cen. Glede na dosedanje podražitve in na tiste, ki jih v obliki raznih

izsiljevanj za združevanje uvažajo nekatere delovne organizacije, je tolikšna stopnja nizka. Z določitvijo odstotkov dovoljenih podražitev za posamezne dejavnosti ne bi smeli odlašati, ampak naj bi pustili, da bi se o tem pomenili v okviru republiških splošnih zborničnih združenj, kot so se bili v zveznih. Določiti bi morali organ, kamor bi se lahko pritožili, kadar nekdo izsiljuje črno podražitev. Električno smo res podražili v letošnjem drugem polletju, a to ne bi smela biti ovira, da bi je ne znova v začetku prihodnjega, saj pred resničnimi stroški pridobivanja, ki niso nizki, ni pametno mižati. Če smo rekli, da bo za stanovanjske naložbe še denar, potem bi moral biti tudi za komunalno opremo zemljišč.

Drugi so poudarili, da 15-odstotna stopnja povečanja cen ni več premakljiva in jo je treba jemati kot nalogo. Razumeti jo je treba kot čisto povečanje cen od decembra do decembra 1982. Resnično povečanje cen pa bo zaradi tistih letošnjih podražitev, ki bodo začele veljati šele prihodnje leto, znašalo od 20 do 21 odstotkov.

To pa ni tako nizka inflacija. Sama dražitev tudi ne ureja težav, saj zadnji dve leti, ko imamo 40-odstotno inflacijo, ne moremo trditi, da smo zato kaj razrešili. Ker sili k dražitvam tudi pomanjkanje blaga, je treba poskrbeti, da bo v nekaj letih blaga več. Zato je zdaj bolj pomembno, da poskrbimo tudi za večji pridelek in damo denar zanj, namesto za asfaltiranje cest po naseljih. Odstotki podražitev, o katerih so govorili na zveznih zborničnih združenjih, ne morejo obveljati. Podražitev bo 15-odstotna le v povprečju, to pa pomeni, da bodo smele nekatere dejavnosti držati veliko manj. Kljub vsemu letošnje prekoračitve dogovorjenih cen v republiki pri cenah, za katere je v večji meri pristojna, namreč za industrijske, so dejali, niso hudo velike. Z razporeditvijo letošnjih podražitev lesa na prejšnja leta, ko so se zgodile, je letošnje enajstmesečno povečanje slovenskih izdelovalcev cen industrijskih izdelkov 30,5 odstotno, po načrtu pa bi smelo biti 30-odstotno. Pri cenah na drobno, ki so v glavnem v zvezni pristojnosti, pa bodo prekoračitve res okrog 58-odstotne.

Kot strela z jasnega neba

Nov carinski predpis, točneje, sprememba 2. točke 28. člena carinske zakonodaje, ki dovoljuje brezcarinski uvoz le za predmete, katerih vrednost ne presega 200 dinarjev, je povzročil veliko zmedo med našimi državljani, ki so se preteklo soboto napotili preko meje nakupovat. Doslej smo lahko brez carine pripeljali v Jugoslavijo predmete v vrednosti do 500 dinarjev (če njihova skupna vrednost ni presegala 1500 dinarjev), po novem pa bomo plačali carino za vse, kar bomo kupili v tujini in kar bo vredno več kot 200 dinarjev.

Nov carinski predpis velja za vse jugoslovanske državljane, ne krati pa olajšav, ki so jih imeli doslej naši zdomci na začasnem delu v tujini ali občani, ki potujejo prek meje z maloobsejnimi propustnicami.

Omejitve so kot strela z jasnega neba udarile tudi trgovce v Italiji in Avstriji. Tržaški primorski dnevnik je pred dnevi zapisal, da je upanje tržaških trgovcev, kako si bodo pred Novim letom napolnili mošnje z našim denarjem, splavalo po vodi.

Avstrijski tisk je vest o jugoslovanskih carinskih ukrepih takoj povezal z ugotovitvijo, da predpraznični nakupi nikoli niso bili tako skromni kot letos. To velja tudi za avstrijske kupce. Če bodo prihodnje vikende zaradi nove carinske omejitve v avstrijskih trgovinah bolj redki tudi Jugoslavlani, bo trgovcem v avstrijski Radgoni, Lipnici, Gradcu in tudi na Koroškem, trda predla.

Naše občane je vznejevoljilo predvsem to, da so o novem ukrepu zvedeli šele dvanajst ur po pričetku veljavnosti novega ukrepa. Če bi zanj zvedeli že v petek zvečer, na mejnih prehodih ne bi bilo takšnega navala kot je bil.

Za in proti

Moramo se boriti za samoupravljanje, pravimo, preveč pa delamo tako, kot da nam je cilj borba proti birokraciji, proti administrativnemu vmešavanju v samoupravno odločanje, proti kdo ve čemu še. V tem je med načeli in prakso delovanja nekaj napačnega, kajti posledice takšnega ravnanja nam kažejo rezultate gospodarjenja v vedno istem zaprtim krogu neučinkovitega reševanja problemov, kajti problemi se bolj zapletajo kot pa razpletajo.

Marsikomu se dozdeva, da imamo na taki poti uresničevanja samoupravljanja pravzaprav nevidni zid obrambe pred samoupravljanjem, čeprav smo vsi na ves glas za samoupravljanje. Od kod to izvira in kako se izraža v vsakdanji praksi?

Kot smo nedavno slišali na sindikatu delavcev gostinstva in turizma, so posledice takih dogajanj povečevanje stroškov poslovanja čez vse razumne meje, stroški za vračanje že najetih kreditov in kreditov, ki jih šele nameravamo najeti za uresničevanje zastavljenih načrtov. Dejstvo pa je, da storitve presegajo plačilne možnosti občanov in se zatorej izgube v gostinstvu kopičijo. Kdo pa je za to kriv? Način gospodarjenja na temelju neutemeljenih razvojnih načrtov, ki jih delajo v krogih zunaj samih gostinskih in turističnih delavcev, ki jih potem plačujejo.

Dokler so bili osebni dohodki in dohodki teh organizacij še kar znosni in so delavci dobili dohodke tudi zunaj osebnih dohodkov, je bilo pač tako, da so hladno prepuščali planiranje drugim. Zdaj, ko je vse pretesno, pa ne morejo drugega kot da se zoperstavijo planiranju čez njihove in druge možnosti, zaradi ciljev, ki ne temeljijo predvsem na njihovih

PISMO IZ BEOGRADA

interesih in dvigajo glasove na zborih delavcev, češ da ne bodo več plačevali računov, ki so jih zanje naredili drugi.

Nekaj podobnega se dogaja tudi na drugih področjih. Tako je naprimer začeta razprava v stalni konferenci mest in občin, v socialistični zvezi in tudi drugod, o tem, kako izvršni organi še vedno ne delujejo izvršno, kako jim je odmerjena vloga v samoupravnem demokratičnem odločanju in se imajo še vedno za osnovnega pobudnika razvoja in vseh drugih rešitev v svojem občinskem, mestnem in drugačnem okolju. To je dobrodošlo upravnim in drugim organom, ki najraje čakajo soglasje izvršnikov za svoje predloge, zahteve in ukrepe, češ da je to stališče tega »višjega« organa, pa naj bodo stališča še tako narobe. Tudi delegati so namreč še preveč vajeni dvigati roke, dajati soglasja predlogom, ki so že dobili predhodno soglasje izvršnih organov.

Z načinom našega razmišljanja je torej še vedno marsikaj narobe. Tudi na področju vseljudske obrambe, kjer še vedno prevladuje vojnziranje te obrambe, kakor so ugotovili v ustrezni komisiji sveta ZSJ. Vizija vseljudske obrambe je namreč marsikje še preveč vojno doktrinarska in premalo samoupravno graditeljska. Torej tudi tukaj je praksa obrambniška in ne ustvarjalna — samoupravno graditeljska. Tako pa pride prečesto do prepogostega vojaško obrambniškega paradiranja, in sicer največkrat prav tam, kjer je premalo samoupravno doslednega delovanja, ki bi utrjevalo društveno ekonomske odnose tako, da bi bila vseljudska obramba potem lahko le zlata rezerva za primer, ko bi izredno ukrepanje te vrste bilo potrebno iz objektivnih vzrokov.

Vse to pa kaže marsikatero nesposobnost za celovito obravnavanje življenja, v katerem živimo, zaradi nekdanje administrativne prakse, ki je pri nas še preveč ohranjena, da namreč delimo dela na razne sektorje tako, da ima vsak sektor delovanja sebe za najbolj pomembnega in se potem jezi na vse ostale sektorje, če njegove strokovne sheme ostali ne sprejmejo kot neizbežno, najbolj pomembno in vsemu nadrejeno.

Življenje pa je tako prepleteno, da nihče ni glavni in nihče ni postranski v skupnem delu in delovanju ter reševanju svojih vsakdanjih in skupnih problemov. Smiselno se je boriti za reševanje vsega, kar nam je na poti samoupravljanja, ne pa obramba svojih pozicij do pozicij drugih, kajti obrambništvo je namenjeno na varovanje sedanjega stanja, ne pa na ustvarjanje boljšega.

Viktor Širec

Veljavo delavoljnim

Naj ponovimo, da smo doslej v Pomurju evidentirali blizu 25 tisoč možnih kandidatov za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti ter delegacije in konference delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, od tega na novo okrog 2500 možnih kandidatov. Za republiške organe in organizacije smo jih evidentirali 81 in za zvezne 48. Struktura evidentiranih kaže, da je kadrovska politika še vse premalo podružljena in da v pripravi na volitve nekateri frontni deli socialistične zveze, vzmimo predvsem družbene organizacije in društva, določene svete, sekcije in odbore, ostajajo obstrani neizkoriščeni. Dosrede

decembra je še čas, da predvsem po krajevnih skupnostih, kjer bo tudi — kot vse kaže — največ kadrovske spremembe, pregledajo sezname evidentiranih možnih kandidatov in opravijo potrebne selekcije. Podobno velja za sindikalne organizacije v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, prav posebej pa za samoupravne interesne skupnosti, kjer se sploh najbolj zatika. Vsak nov predlog seveda velja skrbno pretehtati in ovrednotiti ob doslednem pridrževanju kriterijev in načel kadrovske politike.

Posebej se kaže posvetiti primerom, ko se posamezniki branijo opravljanja določenih nalog in prevzemanja funkcij. Da je

temu tako, niso vselej in povsod krivi le ljudje, marveč v dobršni meri tudi okolje, iz katerega izhajajo. Če so recimo na čelu neke krajevske skupnosti že leta in leta isti ljudje, je zdaj čas, da se umaknejo s položajev in dajo priložnost drugim, mlajšim, zlasti pa sposobnejšim. Da se skratka dá možnost vsem predanim in delavoljnim, obenem pa presežejo pojavi, ko je bilo (in je tu in tam še!) odločanje v kaki vasi ali karju prepuščeno peščici posameznikov, ki so — dobesečno po odborniško — po mili volji delali po svoje. Tega si v prihodnjem mandatnem obdobju prav gotovo ne smemo več privoščiti.

B. Žunec

Širina kadrovskih priprav

Spričo širine kadrovskih priprav na volitve v letu 1982, ki jim v murskosoboški občini namenimo posebno pozornost, so se člani predsedstva občinske konference socialistične zveze v Murski Soboti na zadnji seji odločili, da tokrat razpravljajo zgolj o evidentiranju možnih kandidatov za najodgovornejše funkcije v občini. Seznam evidentiranih ljudi so namreč temeljito pretresli v vseh družbenopolitičnih organizacijah, zato je koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri OK SZDL že lahko opravil ožji izbor potencialnih kandidatov, ki so dobili najširšo podporo v bazi. To pa ne pomeni, da ne bi mogli v nadaljnjem postopku evidentiranja še dopolniti poudara izbora kandidatov, so opozarili v razpravi člani predsedstva OK SZDL. Zlasti pa so upoštevali

načela rotacije in reelekcije, da bi se izognili množičnemu prehajanju istih ljudi z ene na drugo funkcijo. Hkrati pa je treba zagotoviti kontinuiteto družbenopolitičnega procesa, kar zahteva znatno večje vključevanje mlajših kadrov in žensk.

Sicer pa bodo predkandidacijske seje v temeljnih samoupravnih okoljih potekale še v drugi polovici tega meseca, s čimer so dane možnosti za dopolnitev spiska kandidatov za najodgovornejše funkcije v murskosoboški občini. V tej zvezi so člani predsedstva OK SZDL v Murski Soboti sprejeli stališča koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja in predlagani ožji izbor kandidatov. Gre za funkcije predsednika in podpredsednika skupščine občine, predsednika in podpredsednika zborov združenega dela, kra-

jevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, kakor tudi za predsednika izvršnega sveta skupščine občine.

V nadaljevanju seje so člani predsedstva OK SZDL podprli tudi pristop k podaljšani javni razpravi o zakonih s področja kmetijstva, ki bo trajala vse do 15. januarja prihodnje leto. Predvsem z namenom, da se ugotovi, kako se v praksi dejansko uresničuje kmetijska politika v občini, in s ciljem, da se na terenu podrobneje seznanijo z usmeritvami, zlasti še po nedavni seji CK ZKS, kjer je bil govor o kmetijski problematiki. Aktivnost pa ne sme potekati, kot so omenili v razpravi, le v temeljnih organizacijah s področja agroživilstva in gozdarstva, ampak tudi v ustreznih organih gospodarske zbornice, kmetijske zemljiške skupnosti in drugod. Milan Jerše

Evidentirati tudi za funkcije zunaj OZD

Dosedanje evidentiranje možnih kandidatov za delegate in delegacije v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnosti lendavske občine kaže, da smo pozabili na delegiranje zunaj lastnih okolij, torej na evidentiranje kandidatov za možne funkcije v družbenopolitični skupnosti, za vodilne funkcije v skupščini občine, skuščinah SIS, pa tudi na kandidate za druge funkcije zunaj občine. Evidentiranje je bilo opravljeno, kot bi rekli temu, v domačem okolju.

Ali naj to pomeni, da je delavcem in občanom vseeno, kdo bo nosilec najodgovornejših funkcij v občini, ali pa pričakujemo, da nam bo nekdo ponudil seznam, o katerem se bomo opredeljevali. To seveda ni tisto evidentiranje, ki si ga želimo, zato bo potrebno ponovno sesti za mizo in skupaj z delavci v OZD in občani v KS evidentirati tudi za druge funkcije v občini. Sicer pa po podatkih občinske volilne komisije med dosedanjimi evidentiranimi ni dovolj žena, mladih, članov ZK in

pripadnikov drugih narodnosti, ki živijo na območju občine. Po budo za evidentiranje možnega kandidata lahko kot vemo da vsak posameznik v okviru TOZD, KS ali družbenopolitične organizacije, pa tudi društva in samoupravni organi. Pohitimo torej, saj je pred nami drugi krog priprav na volitve, sicer pa se volitve same hitro bližajo, do njih pa je potrebno še veliko postoriti.

Jani D.

GORNJA RADGONA

ŠE TESNEJE POVEZATI ZDRUŽENO DELO IN ŠOLSTVO

Kako še tesneje povezati združeno delo in usmerjeno izobraževanje, je bila osrednja tema nedavne seje sveta za vzgojo in izobraževanje pri predsedstvu OK SZDL. Te so se udeležili predstavniki vseh šol usmerjenega izobraževanja v regiji in šestih delovnih organizacij v občini.

Ti so z izkušnjami iz prvega leta zadovoljno, to sodelovanje pa bo nedvomno še kakovostnejše s sprejetjem samoupravnih sporazumov, ki jih obe strani že pripravljata, in to zares vestno, saj bodo prav na njihovi osnovi usklajevali interese in potrebe v prihodnje.

Tako so posamezne šole usmerjenega izobraževanja že pripravile konkretne programe. Največja pozornost v odnosu med gospodarstvom in šolstvom pa bo namenjena proizvodnemu delu. Zato si tako usmerjeno izobraževanje kot tudi organizacije združenega dela prizadevajo za načelno enako nagajevanje učencev. Isto bi naj veljalo tudi za inštruktorje, ki jih bodo v prihodnje izbirali skupno in na ta način poskušali dvigniti njihovo strokovno in moralno po-

litično raven. V bodoče bi naj učenci opravljali proizvodno delo v svojem kraju, če so za to možnosti.

Ker je zanimanje organizacij združenega dela, posebno še kmetijskih, za takšno sodelovanje s šolstvom veliko, se bodo morali priprav lotiti temeljito. Posebej še čez leto ali

dve, ko se bodo dosednji prvi pridružile še naslednje generacije učencev usmerjenega izobraževanja. Pa tudi v večjih delovnih kolektivih, kot naprimer v Radenski, kjer bo tokrat opravljalo svoje proizvodno delo kar okrog dvesto šestdeset učencev.

vp

SEJA KOMITEJA ZKS LENDA

Ocenili bodo delo komunistov v SZDL

Na seji komiteja občinske konference ZKS Lendava so razpravljali o uresničevanju stališč in sklepov 22. seje CK ZKJ in 11. seje CK ZKS o družbenoekonomskih razmerah v kmetijstvu. Osnovne organizacije v Lendavi so razpravljale o pojavu nacionalizma na Kosovu in o stališčih CK. Iz razprave pa so potegnili tudi nauke za

svoje delovanje, predvsem pri krepitvi bratstva in enotnosti. Glede uresničevanja sklepov 11. seje CK ZKS pa je komitej menil, da so bile razprave organizirane v osnovnih organizacijah v kmetijstvu, ne pa tudi v drugih, čeprav je komitej naložil vsem, da o razvoju in razmerah v kmetijstvu razpravljajo. Kmetijstvo je še

MEODOBČINSKI SVET ZVEZE KOMUNISTOV ZA POMURJE

Mobilizirati vse subjektivne sile

Potem ko so v ponedeljek na seji medobčinskega sveta ZK za Pomurje temeljito pretresli vsebino dokumentov 11. seje CK ZKS, ki je bila posvečena aktualnim nalogam komunistov v preobrazbi kmetijstva, so sicer poudarili, da se morajo odgovornih nalog lotiti najprej v zvezi komunistov, vendar se morajo veliko bolj kot doslej vključiti v razreševanje problematike tudi ostale družbenopolitične organizacije, zlasti pa socialistična zveza in zveza socialistične mladine. Preobrazbe kmetijstva seveda tudi ne bo moč doseči brez večje zavzetosti v kmetijskih zadrugah oziroma temeljnih združenih organizacijah, aktivnih mladih združnikov. Vsi ti in drugi naj bi čimprej sprejeli neke vrste rokovnik, v katerem bi natančno določili vsebino in roke.

Akoravno smo na področju kmetijstva v Pomurju dosegli pomembne uspehe, saj se iz leta v leto krepi družbeni sklad kmetijskih zemljišč, dobre uspehe pa dosegajo tudi na 3500 preusmerjenih kmetijah, pa z rezultati še ne moremo in ne smemo biti zadovoljni. Še vedno namreč pomurska zemlja ni dovolj izkoriščena, pridelali bi torej lahko še več. Potrebno si bo torej prizadevati za racionalno izkoriščanje zemlje in kmetijske mehanizacije ter večjo prirejo v govejih in svinjskih hlevih. Seveda pa uspehov ne bo moč doseči, če ne bomo okrepili strokovnega kadra. Na seji medobčinskega sveta ZK za Pomurje so se zavzeli, da je treba čimprej zaposliti na področju pospeševanja kmetijstva vse kmetijske tehnike, ki so zdaj prijavljeni na zavodu za zaposlovanje kot iskanci zaposlitve.

Š. Sobočan

PRIPRAVE NA OBČNE ZBORE SINDIKATOV

Ne formalnost, delovne dogovore rabimo

V lendavski občini so se začele priprave na občne zборе sindikalnih organizacij, ki tokrat sovpadajo tudi s pripravami na 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije in drugimi kongresi, ki bodo v prihodnjem letu. Na kaj bi bilo potrebno opozoriti, da občni zbori ne bi izpadli kot neko formalno opravilo, ki je pač vsake toliko časa potrebno? V prvi vrsti gre za to, da morajo biti zbori delovni dogovor sindikalnega članstva, to članstvo pa ima veliko povedati o slabostih in uspehih v preteklih dveh letih. Gre za to, ali se je sindikalna organizacija v svojem okolju uveljavila kot nosilec vseh akcij, od sprejemanja planov do uresničevanja stabilizacijskih planov in planov varčevanja. Oceniti bi veljalo tudi uresničevanje nagajevanja po delu in rezultatih dela, saj vemo, da v tem tiči tudi možnost za večjo produktivnost, ta pa nam je v tem trenutku še kako potrebna. Seveda ne gre pozabiti tudi na dobre kadrovske priprave, v nova vodstva pa naj bi poleg novih članov prišli tudi tisti, ki so svojo nalogo tudi doslej odgovorno in dobro opravili. Občni zbori naj bi med drugim sprejeli tudi nove delovne usmeritve, konkretne in ne načelne, saj so te že opredeljene z ustavno vlogo sindikalne organizacije.

Nalog, ki jih pred osnovnimi organizacijami sindikatov ni malo, niso lahke, zato bo potrebno s pripravami pohiteti, da nas, kot po stari navadi, spet ne bo prehiteval čas, to pa je seveda najbolj nevarno, da se lahko zbori sprevržejo v formalne sestanke, ki jih žal ponekod še vedno obogatijo s tradicionalno »sindikalno klobaso«.

Jani D.

NEUGODNI GOSPODARSKI REZULTATI V LENDAVI

Načrtovan razvoj ne bo dosežen

Primerljivost podatkov o razvoju gospodarstva za letošnje in lansko leto je sicer slabša, predvsem zaradi veljavnosti novega zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka, toda kljub temu za lendavsko občino velja, da so gospodarski rezultati gospodarstva v prvih devetih mesecih slabši, da bi

bil torej načrtovan razvoj za letošnje leto dosežen. V devetih mesecih je celotni prihodek večji od lanskega za 23,4 odstotka, to pa je najmanj v Pomurju, predvsem zaradi majhnega porasta celotnega prihodka v INA-Nafta Lendava, njen delež pa predstavlja dobrih 40 odstotkov celotnega prihodka občine. Planirana

MURSKA SOBOTA

Dobri rezultati, vendar...

Kakšne rezultate so dosegle osnovne in srednje šole v soboški občini v preteklem šolskem letu? Pretekli četrtek jih je analiziral izvršni svet občinske skupščine in osnovna ugotovitev je bila, da so le-ti (rezultati) relativno dobri. To najbolj potrjuje učni uspeh, ki so ga v osnovnih šolah dosegli od 82 do 99,5 odstotka ali vse osemletke poprečno čez 98 odstotkov. Tudi kvaliteta vzgojnoizobraževalnega dela je v porastu, kar so pokazali splošni pregledi in primerjave znanja učencev. Prav tako velja ugotovitev, da so v soboški občini stopili v usmerjeno izobraževanje v srednjem šolstvu vsestransko pripravljeni.

Vendar pa obstajajo še številni problemi in odprta vprašanja. Tako še vedno ne moremo govoriti, da so se šole dovolj povežale z združenim delom oziroma okoljem in vse premalo je bilo storjenega na področju delovne vzgoje učencev, ker so na večini šol premalo učinkoviti pri tehničnem pouku (tudi zaradi neustreznih opremljenosti in prostorov) in le malokje so zaživi kmetijski krožki. Člani izvršnega sveta so menili, da je res že skrajni čas, da se vse šole povežejo z združenim delom — tovarnami, da bodo učenci spoznali proizvodni proces, in s temeljnimi združenimi organizacijami oziroma kmetijskim gospodarstvom, da se bodo seznanili s sodobnim načinom obdelovanja zemlje in pridobivanja hrane.

Tudi štipendijska politika ne daje zaželenih rezultatov, oziroma je nesprejemljivo to, da štipendije (socialne) prejemajo tudi taki srednješolci, pri katerih je vprašljivo, ali so do njih upravičeni. Ni prav tudi, da ni nobenih razlik med tistimi, ki stanujejo v domu učencev, in tistimi, ki se vozijo domov v bližnje kraje. Tako štipendije nekaterim ostajajo, denar pa trošijo v nekoristne namene. Nekateri razpravljavci na seji izvršnega sveta so opozarjali celo na pojave pijančenja med srednješolci, ker se v javnih lokalih pač nihče ne ozira na predpis, da je mladoletnim osebam prepovedano točiti alkoholne pijače.

Eden izmed perečih problemov, s katerim se srečujejo osnovne in srednje šole v soboški občini, so tudi vozači, to so učenci, ki se v šolo in domov vozijo z avtobusi in kombiji. To jim namreč onemogoča, da bi se vključili v prostovoljne dejavnosti, ki se odvijajo po pouku.

JOŽE GRAJ

Jani D.

Čas za konkretne akcije ZK

Prav zdaj je čas konkretnih akcij v sleherni organizaciji združenega dela in krajevni skupnosti, da pokažemo dejansko moč samoupravljanja in vodilno vlogo zveze komunistov v aktualnem družbenopolitičnem trenutku, ko se borimo za poslednje uresničevanje stabilizacijske politike. V tej smeri je izzvenel poziv komunistom murskosoboške občine na nedavni seji občinske konference zveze komunistov v Murski Soboti, kjer je tekla beseda o rezultatih gospodarskih gibanj v letošnjih devetih mesecih ter o osnutkih republiške in občinske razvojne resolucije za leto 1982.

Razprava o obeh točkah dnevnega reda ni bila zgolj formalna, ampak se je v mnogem usmerila na glavne probleme, s katerimi se srečujejo tukajšnje industrijske delovne organizacije. Očitno bodo morali povsod še več prispevati k razreševanju problemov, da bi dejansko začeli varčevati na slehernem področju, saj ne bi smeli trošiti več kot

ustvarijo dohodka. Predvsem je treba okrepiti napore za povečanje izvoza, ki predstavlja enega od najpomembnejših ciljev prihodnjega razvoja murskosoboške občine. Čeprav je letošnji izvoz v primerjavi z lanskim večji za 53 odstotkov, pa v devetih mesecih letos niso izpolnjene planske naloge, saj je doseženo namesto 75 le 52 odstotkov

načrtovanega izvoza. To pa je prav gotovo zadeva, ki ji bodo morali komunisti nameniti še posebno pozornost. Zavedati se je namreč treba, spoznanja, da brez deviz ne bo surovin in reprodukcijskega materiala.

Navzlic ugotovitvi, da so rezultati gospodarjenja dokaj ugodni, pa se člani občinske konference ZK niso zadovoljili z doseženimi rezultati. Zlasti velja to za naraščanje porabljenih sredstev, manjši dohodek in čisti dohodek, kakor tudi za ekonomičnost in rentabilnost poslovanja, čemur se pridružuje tudi zaskrbljujoče naraščanje zadolženosti združenega dela, zalog in

terjatev, ki močno vplivajo na stabilnost gospodarstva.

Zato je potrebno v vseh okoljih znova pregledati uresničevanje dosedanjih planov, s čimer je povezano vprašanje ustreznega načrtovanja razvoja v prihodnjem letu. Tudi o sklepu o nujnosti zaostritve odgovornosti na vseh ravneh sodi med pomembne naloge murskosoboških komunistov.

Člani OK ZKS so ob tej priložnosti sprejeli tudi stališča in zaključke o problematiki gradbeništva v občini ter se seznanili s pripravami na volitve v zvezi komunistov.

Milan Jerše

Prekoračiteljev OD je tokrat manj

Med pomembne stabilizacijske ukrepe štejemo tudi izvajanje dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letošnjem letu. Z njim je namreč predvideno, da lahko v gospodarskih organizacijah združenega dela sredstva za osebne dohodke v povprečju zaostajajo 5 odstotkov za rastjo dohodka, ob njegovem 30 do 40-odstotnem povečanju. V vseh tistih organizacijah združenega dela s področja gospodarstva, ki dosegajo nižjo rast dohodka od 20 odstotkov, pa lahko sredstva za osebne dohodke zvišajo največ za 20 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Hkrati pa je možno manjše zaostajanje sredstev za osebne dohodke za rastjo dohodka tudi v organizacijah, ki dosegajo del celotnega prihodka z izvozom oziroma povečujejo izvoz. Glede družbenih dejavnosti pa velja, da lahko sredstva za osebne dohodke naraščajo največ do višine rasti sredstev za osebne dohodke v gospodarstvu občine. Poleg tega pa mora v samoupravnih interesnih skupnostih, finančnih organizacijah, delovnih skupnostih organov družbenopolitičnih skupnosti in drugih samoupravnih skupnostih naraščanje sredstev za osebne dohodke zaostajati za 10 odstotkov počasneje kot v gospodarstvu občine.

In kaj kažejo podatki za murskosoboško občino? Iz periodičnih obračunov za prvih devet mesecev letošnjega leta je razvidno, da se je dohodek v gospodarstvu povečal za 29 odstotkov, sredstva za bruto osebne dohodke za 25,3 odstotka, povprečni čisti osebni dohodki na zaposlenega pa za 28,2 odstotka. Potemtakem bi se sredstva za osebne dohodke, skladno z določili dogovora, v masi lahko povečala za 27,5 odstotka. Obenem pa se nekoliko hitreje povečujejo povprečni čisti osebni dohodki na zaposlenega, kar bo potrebno proučiti po posameznih organizacijah združenega dela. Povejmo to, da so povprečni osebni dohodki po delavcu v gospodarstvu murskosoboške občine v obdobju od januarja do konca septembra znašali 9327 dinarjev, s čimer so se v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali za 28 odstotkov.

Sicer pa je določila dogovora samo v gospodarstvu občine od skupno 79 organizacij prekoračilo 16 organizacij ali 20,25 odstotka vseh gospodarskih organizacij. Tu pa niso vštete tiste temeljne organizacije združenega dela, ki so uskladile rast osebnih dohodkov v okviru delovne organizacije in organizacije, kjer se je masa osebnih dohodkov zaradi novih zaposlitev povečala nad dogovorjeno, povprečni izplačani osebni dohodki po delavcu pa hitreje zaostajajo za rastjo dohodka. Na področju negospodarstva pa so se povprečni osebni dohodki zvišali za 23 odstotkov, saj znašajo v devetmesečnem obdobju 11469 dinarjev. Se na nekaj velja opozoriti! V delovnih kolektivih se namreč v večini primerov ne držijo tudi določila o dovoljenih izplačanih sredstvih za namene skupne porabe, ki bi, ne upoštevajoč sredstva za prehrano delavcev in stanovanjsko graditev, lahko naraščala največ za 18 odstotkov po zaposlenem. Tako je povečalo omenjena izplačila nad 18-odstotno dogovorjeno stopnjo kar 50 organizacij s področja gospodarstva in 27 organizacij v negospodarstvu.

Dejstvo pa je, da je v primerjavi z lanskim letom prekoračiteljev dosti manj, kar pomeni, da v organizacijah združenega dela iz murskosoboške občine v večji meri spoštujejo določila dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981. Je pa še nekaj organizacij, ki ne upoštevajo določil dogovora, niti opozorila izvršnega sveta in skupščine, zato bodo od njih zahtevali pismene obrazložitve.

Milan Jerše

PREDSEDNICI ZBORA ZDRUŽENEGA DELA IN DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA TER PREDSEDNIK ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

sklicuje,

seje zborov

v petek, 18. decembra 1981 ob 8. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobota.

Zbori občinske skupščine bodo obravnavali naslednja vprašanja:

1. Poročilo o stanju obrambnih priprav na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite v občini Murska Sobota
2. Izvajanje ukrepov civilne zaščite v primeru elementarnih nesreč v občini Murska Sobota
3. Analiza izvajanja plana zaposlovanja v prvih 9. mesecih in ocena realizacije plana za leto 1981 ter predvidene možnosti zaposlovanja v letu 1982
4. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine za obdobje 1986—1995 oz. za določena področja do leta 2000
5. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah proračuna občine Murska Sobota za leto 1981 (rebalans proračuna)
6. Osnutek odloka o uvedbi uličnega sistema za naselje Rakičan
7. Osnutek odloka o sprejetju zazidalnega načrta za zaselek Pušča v k. o. Černelavci
8. Volitve in imenovanja
9. Delo zborov Skupščine SR Slovenije
10. Delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja

Gradivo za obravnavo zgoraj navedenih točk dnevnega reda je posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij ter članom družbenopolitičnega zbora.

OZS LJUTOMER

POD REPUBLIŠKIM POPREČJEM

Ljutomerska občinska zdravstvena skupnost ima po devetmesečnem poslovanju 406.000 dinarjev izgube, vendar pa predvidevajo, da bo ob koncu leta poslovanje pozitivno. To so ugotovili delegati na zadnji seji skupščine občinske zdravstvene skupnosti, ko so obravnavali poslovno poročilo o devetmesečnem poslovanju. To tembolj, ker imajo v Ljutomeri občini najnižjo porabo na prebivalca v regiji. Ugotovili pa so tudi, da je padel bolniški stalež pod republiško povprečje.

Delegati so na seji tudi s. ejeli

revalorizacijo finančnega načrta OZS za letošnje leto in osnutek programa za leto 1982. Ugotovili so, da osnutek občinske resolucije dovoljuje v prihodnjem letu za 18 odstotkov več sredstev kot jih bo porabljenih v letošnjem letu, kar je ugodno. S tem pa bodo lahko pokrili tudi planirane izredne izdatke, kot so sredstva za SLO, informacijski sistem itd. Niso pa sprejeli osnutka samoupravne organiziranosti SIS družbenih dejavnosti v občini, ker so imeli nekatere pripombe.

F. M.

OZS GORNJA RADGONA

PREDLAGALI SPREMEMBO RESOLUCIJE

Na zadnjem zasedanju skupščine občinske zdravstvene skupnosti Gornja Radgona so delegati obravnavali devetmesečno poslovanje OZS in ugotovili, da je ta kljub revalorizaciji sredstev programa zdravstvenega varstva za letošnje leto sklenila poslovanje z 212.500 dinarji izgube. Predvidevajo pa, da bodo glede na sedanja gibanja gospodarstva poslovno leto sklenili brez primanjkljaja. Nadalje so delegati razpravljali o osnutku občinske resolucije o skupni porabi, ki dovoljuje za 16,4 odstotkov več sredstev kot je dovoljena skupna poraba v le-

tošnjem letu. Sprejeli so sklep, da bodo izvršnemu svetu skupščine občine predlagali spremembo občinske resolucije za leto 1982, in sicer v tem, da bi se naj za 16,4 odstotka povečala dejanska poraba in ne dovoljena. Kot osnutek so sprejeli finančni in delovni načrt OZS za leto 1982, dokončno pa bodo o njem sklepali na zadnji decembrski seji. Sprejeli pa so predlog revalorizacije programa zdravstvenega varstva OZS za letošnje leto in predlog srednjeročnega plana.

F. M.

LENDAVA

Rdeči križ v sistemu SLO in DS

Sekretarji in predsedniki republiških skupščin RK Slovenije, Hrvatske in avto-

nomne pokrajine Vojvodine so se v Lendavi sestali na delovnem sestanku skupaj s predstavniki občinskih odborov RK iz Lendave, Čakovca in mestnega odbora RK iz Zagreba. Namen sestanka je bil izmenjava izkušenj na področju krvodajalstva, pri čemer ima prav naša republika bogate izkušnje, med boljše občine v njej pa sodi tudi lendavska. Na delovnem posvetu so se pogovarjali tudi o organizaciji službe poizvedovanja in nekaterih vprašanjih s področja splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

Goste je posebej zanimalo, kako deluje organizacija RK v občinah, s kakšnimi težavami se ubada in na katerih področjih deluje. Predstavniki lendavskega in čakovskega odbora RK so zavoljo tega podrobneje opisali delovanje v občini, zlasti pa v krajevni skupnosti. Na sestanku so pregledali tudi delovanje RK v letošnjih akcijah. Nič nas ne sme presenetiti.

Jani D.

Nagrajeni za delo z mladimi

Učitelji, vzgojitelji in ostali zaposleni v vzgojnoizobraževalnih ustanovah soboške občine so se pred kratkim zbrali na tradicionalnem srečanju — praznovali so dan prosvetnih delavcev. Ta njihov praznik je vsako leto povezan tudi s podelitvijo priznanj in nagrad dolgoletnim in zaslužnim prosvetnim delavcem. Kdo so bili letošnji nagrajenci in zakaj so si zaslužili posebno priznanje občinske izobraževalne skupnosti Murska Sobota?

MAJDA BABIČ, predmetna učiteljica likovnega pouka na OŠ Dane Šumenjak v M. Soboti — Njeno delo se odraža na kulturnoumetniškem področju, predvsem na področju likovnega ustvarjanja, kjer je z učenci dosegla številne vidne uspehe. Tako je prejela tudi visoko priznanje — zlatko plaketo za uspešno sodelovanje na prvih jugoslovanskih pionirskih igrah. Sodelovala pa je tudi na grafičnem bienalu v Kostanjevici, Groharjevi slikarski koloniji v Škofji Loki, Kajuhovi razstavi galeriji, srečanju zgodovinarjev-likovnikov, mednarodni razstavi likovnih del otrok v Budimpešti itd. Sodelovala je tudi pri klesanju skulpture pred matično šolo in pri vseh razpisih ter natečajih, ki so bili objavljeni v Pionirju ali Pionirskem listu. Njeni uspehi so vidni v republiškem in zveznem merilu.

MARIJA CELEC, vzgojiteljica v vrtcu v M. Soboti — Z gotovostjo lahko trdim, da je prav tovarišica Marija tista vzgojiteljica, ki jo pozna največ otrok in staršev, kajti s svojim velikim srcem in ljubeznijo je bila vedno tam, kjer so jo otroci najbolj potrebovali. Tako zadnja tri leta dela v otroškem oddelku bolnišnice v Rakičanu — kot vzgojiteljica, kot mamica in prijateljica bolnim in žalostnim otrokom, ki pa jih Marija zna velikokrat razvedriti. Zahajala je že tudi na podeželje, kjer je vodila 80-urni vzgojni program za otroke, ki nimajo vrtca. Vseskozi dobro sodeluje s starši, osnovnimi šolami, skupnostjo otroškega varstva in je tudi aktivna članica samoupravnih organov vzgojnoizobraževalne organizacije.

MARIJA FUJS, vzgojiteljica v domu učencev v Murski Soboti — Kot učiteljica je najprej poučevala na osnovni šoli Perčiča, kjer je delala v izredno težkih pogojih. Ves čas bivanja v tem kraju se je aktivno vključevala v družbenopolitično življenje in še posebej je bila delavna na kulturnem področju. Zdaj je že 19 let vzgojiteljica v domu učencev v Murski Soboti, kjer se je uspešno prebijala skozi vse težave domske vzgoje. Vodila je srednješolsko mladino na poti v življenje in marsikateremu je nadomeščala starše vsa leta šolanja. Za požrtvovalno delo in dosežene uspehe pri razvijanju vzgojne dejavnosti v dijaških domovih je leta 1977 dobila priznanje skupnosti domov Slovenije. Bogata je tudi njena družbenopolitična aktivnost v kolektivu. Že več let je predsednica osnovne sindikalne organizacije in za uspešno opravljanje te funkcije je letos prejela srebrni znak sindikata.

MIRA PRELOG, učiteljica na osnovni šoli Tišina — Z ljubeznijo in predanostjo se razdaja učencem pri rednem vzgojnoizobraževalnem delu, dopolnilnem pouku in prostovoljnih dejavnostih. V vzgojnoizobraževalni proces uspešno uvaja nove oblike in metode dela. Kot mentorica že več let vodi lutkovni krožek, ki je doslej uspešno nastopal po številnih šolah v občini in Pomurju, pa tudi na republiški reviji lutkovnih skupin. V okviru izvenšolske dejavnosti je na šoli razvila tudi šolsko samoupravo, predvsem v pionirski organizaciji. Je tudi aktivna družbenopolitična delavka in opravljala je že najodgovornejše naloge v samoupravnih organih šole. Za svoje delo je prejela več priznanj in pohval, med drugim tudi občinsko Prešernovo nagrado.

ANTONIJA VUČKO, učiteljica na OŠ Edvard Kardelj v Murski Soboti — Svoječas je poučevala na osnovnih šolah v Ižakovcih, Vidoncih in Puconcih ter bila med tistimi delavkami, ki so v času, ko je bilo učiteljev premalo, sprejela z vso odgovornostjo težo celodnevnega pouka v kombiniranih oddelkih. Odkar je v Murski Soboti, pa je bila mentorica že številnim mladim, ki so se usposabljali za učiteljski poklic. Ves čas poučevanja na osnovni šoli Edvard Kardelj je tudi mentorica pionirske organizacije. Za delo s pionirji je prejela že zlato značko ZPM — republiško priznanje. Lani je bila odlikovana tudi z redom dela s srebrnim vencem. Ves čas sodeluje tudi v samoupravnih organih šole. Ne le kot članica zveze komunistov, ampak tudi kot delavka in samoupravljalica uveljavlja v delovnem kolektivu napredne in zdrave odnose.

J. G.

Pomembna sestavina planiranja

Že dalj časa se je v pomurskem središču Murski Soboti kazala potreba po novejšem urbanističnem načrtu, saj je bil zadnji dokument na tem področju sprejet že 1967. leta. V tem obdobju pa smo se soočili s hitrim družbenim in gospodarskim razvojem, kar je vplivalo na znatno večjo razširitev mestnega jedra, kot so to predvidevali prejšnji urbanistični načrti. To je narekovalo izpopolnitev oziroma novelacijo omenjenega urbanističnega načrta — torej zelo pomembnega dokumenta, ki bi naj dolgoročno dal ustrezne odgovore, kako razporejati razne dejavnosti v prostoru mesta Murska Sobota in njegove bližnje okolice.

Priloge so stekle že zdavnaj

Tako so pristopili k izdelavi novega koncepta, kjer se je še posebej angažiral Zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti oziroma njegov zdajšnji oddelk za urbanizem. Lahko rečemo, da že vrsto let potekajo kontinuirane priloge za čimbolj sprejemljiv urbanistični načrt, aktivnosti pa so pospešili predvsem v letih 1977 in 1978, ko je bil omenjeni dokument tudi verificiran pri takratnih strokovnih odborih izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti in samem izvršnem svetu. Zatem so k temu konceptu sledile še razne sektorske študije po različnih dejavnostih, ki so posegale v prostor. Tako je lahko prišlo prav zdaj do samega osnutka urbanističnega načrta mesta Murska Sobota z njegovo okolico, ki so ga nedavno sprejeli tudi delegati vseh treh zborov skupščine, občine, s čimer je ta pomemben dokument dan v javno razpravo. Le-ta bi naj trajala nekako do 11. decembra oziroma vse dotlej, dokler je osnutek urbanističnega načrta mesta Murska Sobota z okolico javno razgrnjen v prostorih male dvorane kulturnega centra v pomurskem središču. Do takrat pa tudi pričakujejo pripombe občanov.

Ce bi na kratko povzeli vsebino in pomen takšnega urbanističnega načrta, ki bo dokončno potrjen v prvi polovici prihodnjega leta, bi dejali, da so v njem dejansko zajete vse potrebe, ki so nastajale od leta 1967 dalje; pa najsi gre za določena sektorska in strokovna dognanja, kot so kmetijstva s kmetijskim planom, promet s posebno prometno študijo, ali pa za druge študije, ki posegajo na primer, na področje kanalizacijskega omrežja mesta z okolico, vodooskrbe in podobno.

Ta urbanistični načrt predstavlja resnično skupek vseh

potreb posameznih dejavnosti v prostoru, pri čemer pa se morajo medsebojno čimbolj uskladiti. »Sam dokument pa bo določal rešitve za namembnost prostora, za razne infrastrukturne objekte, definirana bo tudi namembnost odprtega prostora za kmetijstvo, varovanje gozdov, za različne funkcije zelenih površin in še mnogokaj tega, kar je težko

VODJA URBANISTIČNEGA ODDELKA — Z urbanističnim načrtom bo določena natančna strategija razvoja Murske Sobote in njegove okolice do konca tega stoletja — meni Janez Ōri, vodja oddelka za urbanizem.

opisati. Hkrati bo določen tudi način, kako oblikovati takšen prostor, predvsem znotraj naselij, saj bodo predpisani tudi načini urejanja zazidalnih površin do potankosti. Navsezadnje pa bi predlog dokumenta že moral določati natančno strategijo razvoja mesta Murska Sobota z okolico vsaj do leta 2000,« poudarja Janez Ōri vodja oddelka za urbanizem pri Zavodu za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota.

Variante so še vedno na voljo

S tem osnutkom urbanističnega načrta za mesto Murska Sobota in njegovo okolico pa seveda okvirni koncept ni sklenjen, saj ne gre za eno varianto, kot si to morda kdo napačno razlaga.

ampak so na voljo številne alternative bodočega razvoja.

»Med drugim imamo za stanovanjsko graditev, ki sloni na kontinuiranih povzetkih urbanistične politike, rečimo, da se bo v središču mesta Murska Sobota izgrajevala blokovna gradnja — seveda ob izpolnitvi raznih drugih pogojev.

Če bo ob Lendavski cesti na severni strani možno preseliti staro mesno industrijo, potem lahko ostanemo z gradnjo za blokovske potrebe še za pet let dlje kot bi sicer. Seveda pa mora že osnutek dati nekaj konkretnih rešitev za zadovoljevanje vseh potreb po prostoru.

Zato mora biti osnovni koncept definirah in proučen detajlno z vseh strani in o vseh dejavnostih. Alternativna pa so razumljivo zmeraj možna, kar bo pripomoglo k čim boljšim dokončnim rešitvam,« pravi Janez Ōri.

Razprave v mestu in okolici

O aktualnosti omenjenega dokumenta torej ni nobenega dvoma, občani pomurskega središča pa so bili že v sredini oktobra dobro seznanjeni s samim tekstom prek Delegatskega vestnika, ki ponazarja tudi pristop in postopek k izdelavi urbanističnega načrta. Sicer pa so javne razprave o njem potekale v vseh šestih krajevnih skupnostih mesta Murska Sobota v sredini minulega meseca, zatem pa še za primestna naselja Rakican, Černelavci, Krog, Martjanci kot del krajevnih skupnosti in za Markišavce kot del krajevnih skupnosti Puconci.

Nato so javne razprave opravili tudi v vseh samoupravnih interesnih skupnostih s področja družbenih dejavnosti in ostalih interesnih skupnosti gospodarskih dejavnosti, ki so itak aktivno sodelovale pri pripravi tega dokumenta. To sta zlasti samoupravni interesni skupnosti za stanovanjsko gospodarstvo ter za cestno-komunalno dejavnost, ki je med drugim tudi financirala določene sektorske študije. Ne nazadnje pa so javne razprave bile tudi v organizacijah združenega dela.

Milan Jerše

RAZGRNEN URBANISTIČNI NAČRT — V prostorih male dvorane kulturnega centra v središču Murske Sobote je na ogled osnutek urbanističnega načrta, ki je naletel na velik odziv občanov. Na sliki je le del obsežnega gradiva. Foto: A. Abraham.

„LAHKO NAS JE SRAM!“

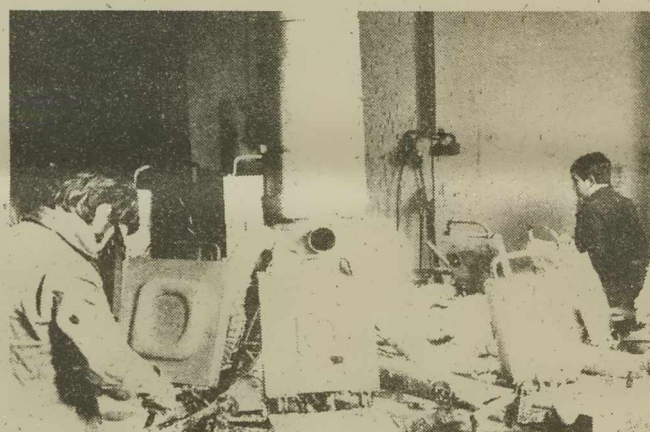
Zdi se, da je v vsakem inovatorju, racionalizatorju in kar je takih in podobnih — žal še! — zanesenjakov, kos računarja. Drži se števil, ko da bi nam hotel — samo da ugleda izraz nejevere na obrazu sogovornika — kar koj pregnati kakšenkoli dvom v koristnost in upravičenost tistega, kar je pač plod njegovega znanja in pameti. To je navsezadnje tudi prav, saj danes očitno drugače ne gre. In prav v to smer sva zapeljala najin pogovor s Petrom Peršem, inženirjem kemijske tehnologije, ki je ob vseh drugih funkcijah — »le kdo bi jih zmogel!« — tudi predsednik odbora za inovacijsko dejavnost pri medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje, sicer pa se menda že 15 let tako ali drugače ukvarja z raziskavami in izumiteljstvom. Prepričali se boste, da sodi med tiste, ki ne »šparajo« z besedami, ko je treba kaj ali koga — tudi sebe — »pošinfati«. Je skratka brez dlake na jeziku, kar zelo jasno kaže sam naslov, v katerega je — mimogrede rečeno — kar privolil.

Varstroj — „Bela lisa“ Gorenja

Tako pravi Peter Perš: »Ko se enkrat zagrižeš v to področje, iz njega ne moreš, čeprav naj hkrati pribijem, da so dosežki zelo relativni.«

Mimogrede nam predstavi Varstrojev 1300-članski delovni kolektiv, kamor sodijo: Tovarna varilne opreme, ki je najštevilčnejša z najmočnejšim proizvodnim programom, Varis, tovarna sanitarnih kabin, Montaža, ki se ukvarja z nameščanjem toplotnih izolacij, inštalacij in toplotno tehniko in tozd Purlen, ki je najmanjši, saj zaposluje kakih 60 delavcev s peščico strokovnjakov.

Ko Varstrojev inovator pove, da je letos stanje na tem področju v njihovi delovni organizaciji več kot zaskrbljujoče, nam ni treba dosti ugibati, da je v svojem elementu. Namreč, da je pripravljen razgrniti številke. To tudi stori.

—S proizvodnjo poliuretana se je Varstroj prebil v evropski vrh.

»Če gledamo število prijav in število prijav, ki smo jih uresničili v zadnjih nekaj letih — vzemimo od leta 1976 — vidimo, da smo imeli takrat dve prijavi, katerih koristnost je bila ocenjena na milijon dinarjev. Leta 1977 beležimo štiri prijave in pol milijona gospodarske koristi. Da strnem: od leta 1972 do 1977 naj bi znašala koristnost inovacij v Varstroju kaka 2 milijona dinarjev. Izrazit skok smo imeli 1979, ko je šlo za 6 prijav, ki so prinesle kar 6 milijonov dinarjev gospodarske koristi. Lani smo prav tako prejeli 6 prijav, vendar z nekaj manj kot milijon dinarji koristi. Zdaj pa podatki za letos: 5 prijav, a nobena ocenjena, povedano drugače, nobene nismo obravnavali.«

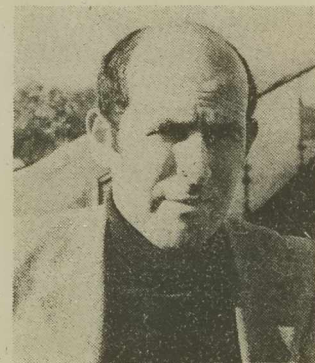
Vskočimo z vprašanjem, kje — po njegovem — tiči krivda.

»Nekaj gotovo v zamenjavi kadrov. Donedavna smo imeli referenta, ki se je s tem začel ukvarjati, a je nato menjal zaposlitev in je to mesto ostalo prazno. Sploh pa bi morali, »poreče z neskrto jedkostjo, »prav toliko, če ne celo več pozornosti odmeriti inovacijam kot vzemimo speedway, čeprav nimam ničesar proti njemu.«

Ne dá nam miru pa ga povprašamo: ni morda razlog tudi v izplačilih odškodnin za posamezne koristne predloge?

»Prav gotovo. Če pogledamo izplačila, smo jih ime-

li v letu 1978 za okrog tisoč dinarjev, leto kasneje za 76 tisoč, lani za 24 tisoč dinarjev, letos pa nič. Če se

Inovator Peter Perš iz lendavskega Gorenje-Varstroja.

primerjamo z drugimi kolektivi v okviru sozdovske družine Gorenje, hitro ugotovimo, da nas je lahko dobesedno sram.«

Spet ne izostanejo argumenti in primerjave z drugimi delovnimi organizacijami (najbližjim sosedom Gorenje-Elradom, TGO Titovo Ve-

S poliuretanom na evropski vrh

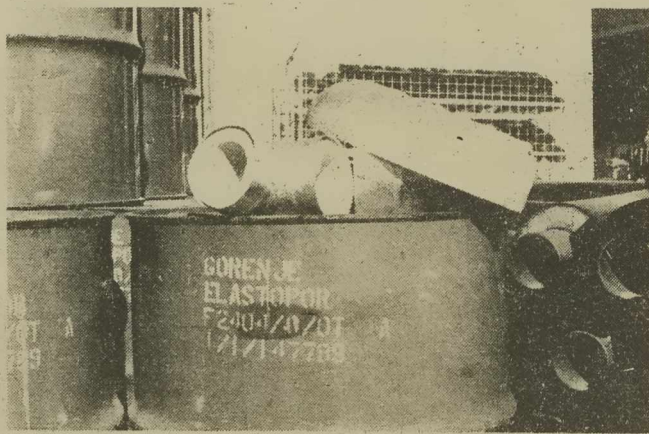
»Preden sem prišel v Gorenje-Varstroj še ni bilo tu ne duha ne sluha o poliuretanu, zdaj pa ga je že kar precej v proizvodnji. Celo toliko, da jo je moč mirno vrednotiti z milijoni dinarjev, saj se nam denimo samo letos obeta realizacija v višini 75 milijonov dinarjev.«

S tem inovator Perš iz Gorenje-Varstroja pravzaprav preide na lasten delež, ki ga je doslej v 15 letih prispeval k večjemu razmahu pomurskega inovatorstva.

»Zadnje, kar imam v Varstroju — sodim pa, da je to moj največji dosežek, čeprav se za odškodnino še nismo uspeli zmeniti in se postopek vleče že nekaj let — je inovacija v industrijski oziroma polindustrijski proizvodnji predizoliranih cevi. Ena naših firm je tovrstno licenco kupila v tujini, prišla pa jo je menda okrog 500 milijonov deviznih dinarjev. Kolikor se zdaj spoznam, lahko rečem, da je bila licenca slaba in vrh vsega predrago plačana.

Na našem proizvodnem programu, ki smo ga torej sami vpeljali, je trenutno zaposlenih 40 ljudi. Če se primerjamo — po kakovosti — z Zahodnimi Nemci, kjer je tovrstna proizvodnja docela uveljavljena, ugotovimo, da smo na evropski ravni in da imamo v jugoslovanskem merilu najkakovostnejši izdelek.«

Peter Perš pa si je poleg tega omissil linijo za izdelavo posebnih kolen. Ker namreč v Varstroju izdelujejo plašče za izolacijo centralne kurjave in vodovodnih cevi (nizka ali visoka temperatura vode), je razumljivo, da sodijo v ta sklop še kolena, že zaradi lažje montaže. Za to je Perš dobil nadomestilo v višini 20 ali 30 tisoč dinarjev, kar pa niti ni toliko pomembno. Več je vredno dejstvo, da so omenjeno linijo kanili nabaviti na tujem, kar bi jih prišlo najmanj 200 tisoč mark. Pravi čas so se odločili, da jo kar sami izdelajo in razvijejo. Poskus — treba je bilo trdo delati skoraj leto dni — se je obnesel, stroški pa so znašali le okrog 500 ali 600 tisoč dinarjev. Linija teče že

—Kolena iz tozda Purlen lajšajo siceršnjo montažo plaščev za izoliranje centralne kurjave in vod(ovod)nih cevi.

lenje, Glinom Nazarje, Muto, Fecrom in Metalplastom), ki so samo letos skupaj privarčevale na račun inovacij za okrog 175 milijonov dinarjev. Povedano drugače: na toliko je ocenjena njihova korist.« Perš ne more kaj, da ne bi pristavil: »To gotovo ni zanemarljiva številka, čeprav nekateri direktorji pravijo, da se izgubi v celotnem brutoproduktu. Ob tem bi se morali zavedati, da tu ni treba ničesar vlagati oziroma da gre za minimalne naložbe in da je vse to plod domače pameti, ki se prej ali slej bogato obrestuje. Lahko bi rekli, da se nam vloženi dinar vrača v razmerju 1:5, če ne celo 1:10.

Pri nekaterih naložbah, za katere radi trdimo, da so visokoproduktivne, pa nam dinar ne vrača niti dinarja.«

dobra 3 leta in jim je doslej vrgla kakih 100 milijonov gospodarske koristi. Prihranek je tedaj bil dvakraten: ni bilo treba odvojiti deviz, zagotovili pa so si tudi redno proizvodnjo, ki dopolnjuje osnovni proizvod.

»Seveda brez teamskega dela ne bi šlo, saj so ostali zaposleni prav tako dali določene ideje za izpopolnitev linije, »pripomni Perš.

Več razumevanja vodilnih in vodstvenih delavcev, konkretnije delo družbenopolitičnih organizacij, bolj prizadevne komisije in večja gmotna spodbuda inovatorjev in inovacij sploh, pa ni bojzani, da ne bi še bolj razmahnil množične inovacijske dejavnosti, bi lahko strnili razmišljanja inovatorja iz lendavskega Gorenja Varstroja Petra Perša. Branko ŽUNEC

ANGAŽIRAN PLAKAT

Če hočete, pridite

Vzemimo, da se kanite odpraviti na kakšno prireditev. Kakršnokoli, to nas za zdaj ne vznemirja. Ali pa organizirano družabno srečanje, navsezadnje tudi vaško veselico s plesom in nemara še tombolo. Kako boste po najlažji poti zvedeli, za kaj sploh gre? Bržčas ali pa skoraj zanesljivo preko takšnega ali drugačnega obvestila — plakata, letaka — na oglasni deski ali kjer se mu že odmerilo mesto. Če vas bo vsebina plakata pritegnila, jo boste pazljivo prebrali, hkrati pa se že — recimo, da zaradi vabljivega in pestrega programa — odločili, da se prireditve udeležite.

Kaj pa, če program ne bo ta-

v bistvu vprašanja. Vprašanja, ki se glasi: kakšen naj bo plakat, da bo angažiral (pridobil, privabil), hkrati pa animiral (navdušil, razvnel), dasiravno obeh pojmov ne moremo tako kategorično ločevati.

Pomagajmo si s šolskim primerom, ki smo ga zasledili v letošnji septembrski, po vrsti 47. številki Kulturnega poročevalca, informativnega glasila Zveze kulturnih organizacij Slovenije. Povzemamo dobesedno!

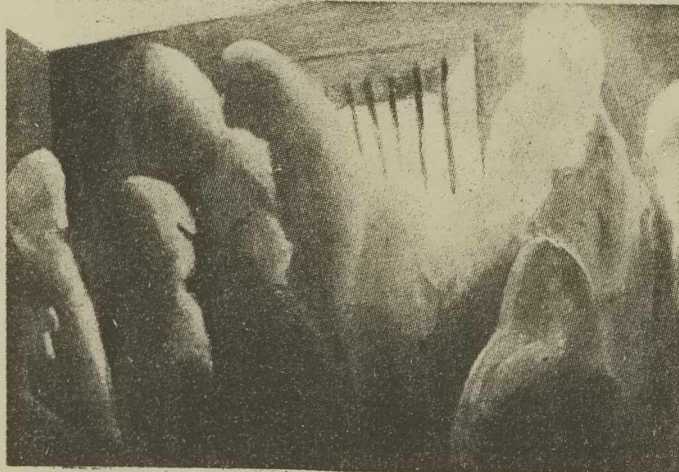
„Predlagamo, da se oglosite v mladinskem razstavišču Lojze Sušmelj v osnovni šoli Radlje, seveda v času pouka, ker v soboto in nedeljo bodo vrata zaklenjena. Tokrat boste lahko občudovali, ali pa vsaj opazili, likovna dela izpod rok članov likovnega kluba mladih iz Radlje, ki se že osmo leto zapored predstavlja z razstavo Svetloba '79. Odprli jo bomo v petek, 21. XII. 1979, ob 11.30 uri po proslavi dneva JLA. Dokažite, da tudi vas to zanima!“ (V krepkem tisku so namenski poudarki.)

Zanalašč smo poenostavili, seve zato, da bi bili razumljivejši in prepričljivejši. Pogledajte si recimo tole našo skicirano za plakat! Z malce domiselnosti (ustrezna likovna zasnova, razmestitev simbolov-puštic in teksta, pa z določenimi barvnimi otenki, ki bi se jih dalo pridjati in samo postaviti) lahko veliko več sodežemo kot s klasičnim: vabimo vas in potem lepo po vrsti. Tu pa se tudi skriva jedro angažiranega plakata.

Teorija pravi: informacija mora postati animacija, slej ali prej mora priti do srečanja obveščanja in propagande. Tiste propagande, ki je izrazito brezosebna. Treba jo je potemtakem pripraviti za tistega, ki išče informacije in ima do tega afiniteto. Celotna vsebina — v našem primeru plakata — te naj napravi „krivega“, k čemu pripomore sodoben prijem: če vas zanima, šli se bomo, pridite, če hočete, povejte, če vam ustreza in podobno.

Skratka možnosti je ničkoliko in če verjamemo, da se poskusi obnesejo, potem bi si kaj podobnega že lahko privoščili po organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, šolah in seveda še marsikje. Saj — kot pravimo — poskusiti velja! Branko Žunec

Slikarkina intima

SUZANNE KIRALY-MOSS: SVITANJE, olje na platno.

Težko bi verjeli, da lahko otrok ameriškega vele mesta požene korenine v daljnem, tujem in odmaknjenem, po malem še z idiliko in arhaiko zaznamovanem kraju. Slikarka in restavratorka Suzanne Kiraly-Moss pa nam dokazuje, da je lahko tak kraj poln spodbud in mikavnosti, hkrati pa nam razkriva boleče dejstvo, ki se ga nemara vse premalo zavedamo; namreč, da se je danes tudi v navidezno odmaknjenost malomestnega vzdušja vgnezdilo nekaj, kar je že pred časom načelo veliki civilizirani svet. Tudi v odmirajočo idiliko in ponekod še neomadeževano naravo, ki jo v večjih razsežnostih še pozna Prekmurje, počasi in zagotovo prodirajo simptomi našega bolnega veka. Tako je na prazničnem odprtju razstave dejala in o umetnici iz Lendave v katalog zapisala Breda Illich-Klančnik.

Dela Suzane Kiraly-Moss pa so na ogled v galeriji Lendava. bb

kulturni koledar

ČETRTEK, 10. DECEMBRA

MURSKA SOBOTA — Samo še danes si lahko v prostorih Kluba mladih ogledate razstavo likovnih del mladih iz osnovne šole Cankova, ki razstavljajo že od 27. novembra.

NEDELJA, 13. DECEMBRA

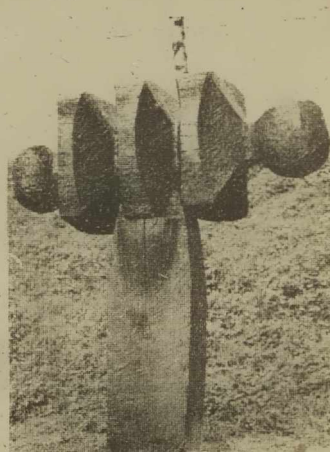
RADENCI — V avli hotela Radin bo ob 10.30 nastopila folklorna skupina iz Križevca.

razstave

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak razstavljajo udeleženci slikarske kolonije Ante Trstenjak 81, ki je bila v času od 24. do 29. avgusta v Ljutomeru. Slikarske kolonije se je udeležilo osem akademskih slikarjev in priznanih likovnih ljubiteljev iz Slovenije, Kragujevca in po-bratene občine Titovo Užice. Svoja dela razstavljajo Jordan Erčević, Štefan Huzjan, Slavko Kores, Bruno Levačič, Bojan Obrečkal, in Dušan Starčević.

LENDAVA — V Galeriji Lendava je na ogled samostojna razstava Suzanne Kiraly-Moss. Predstavlja se s tridesetimi olji, tremi platni in trinajstimi risbami ter pasteli.

Na grajskem dvorišču pa so na ogled plastike z letošnje 9. mednarodne likovne kolonije, ki so jih oblikovali akademski kiparji: Slavko Kranjc, Szatmári Juhos Lázsló in Ferenc Kiraly.

Szatmári Juhos Lázsló: Drvo življenja, les.

MURSKA SOBOTA — V študijskem oddelku knjižnice kulturnega centra se z današnjim dnem (četrtek, 10. 12. 1981) izteka razstava v počastitev 75-letnice smrti Simona Gregorčiča.

V muzeju kulturnega centra pa so vsako soboto in nedeljo med 10. in 12. uro na ogled arheološka, etnografska in kulturno-zgodovinska zbirka.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni Dobra knjiga v Murski Soboti so: UGLEDNA DRUŽINA, roman Heinza G. Konsalika, ki ga je založila Lipa Koper, pesniška zbirka KOT SLUTNJA RADOVEDNO mladih pomurskih avtorjev Franca Lainščka Ferija, Valerije Perger in Milana Vincetića; izdala Pomurska založba, in NARODNE PESMI IZ PREKMURJA, ki jih je priredil Gustav Gonza, izšle pa so prav tako pri domači Pomurski založbi.

Izraznost treh iz GRUPE 676

V galeriji kulturnega centra v Murski Soboti je bila do včeraj na ogled razstava del Grupe 676. Čeprav so se predstavili le trije od petih članov, je grupa na ta način uspelo proslaviti svoj mali jubilej — 5 letnico delovanja. Razstavljena dela so pričala, da gre pri likovnikih ob delu za nadgradnjo, da od izključno ljubiteljskega in naključnega išče, čeprav v okviru grupe, vsak v slikarstvu svoj izraz. Kakšen je ta, so se opredelili sami.

GÖNTÉR ENDRE: „Predvsem poskušam slikati lepo, kar pomeni, da je poanta pripovedno — estetska. Njej sta podrejeni tako barva kot oblika, s tem da je poudarek predvsem na prvi, motiv pa se čisto ponavlja. Skozi vse razstavljene slike se kot rdeča nit vleče delno stilizirana oblika; na primer: jabolko, cvet.

Bolj kot k čemu drugemu se mi zdi, da se, če skušam opredeliti svoje slikanje, nagibam k romantiki, novi romantiki. Vprašanje pa je, če bom to stilizirano obliko ob isti vsebini dalje razvijal tudi v bodoče.”

IVO BOŠNJAKOVIČ: „Moj pristop izhaja iz elementarnega ukvarjanja s prostorsko problematiko. Ta pristop je analitičen in temelji na določenih matematičnih modelih, ki so sočasno aplikativni v arhitektonsko-urbanističnih raziskavah.

V bodoče se bom še naprej ukvarjal z razvijanjem grafike. Pri tem so me spodbudile sprejete grafike na 8. bienalu Slavoncev v Osijeku in (med tremi) enakovredna nagrada na trienalu sodobne jugoslovanske grafike v Bitoli. Poleg grafike pa ostaja v ospredju mojega zanimanja tudi fotografija, je odraz vseh treh postopkov.”

OTO JURGEČ: „Pri moji sliki je poglobljena izpoved, tehnika je postranska. Tudi zato, ker zanjo ni časa. Vsaka slika je izpoved, menim pa, da igra pomembno vlogo pri tem tudi čustvo. Čustvo pri izpovedi in samem slikanju v smislu, če ti kaj uspe ali ne. Slike ne smejo biti mučenje, ampak mora biti vsaka slika drugačna, ker, ko izpovedujem, čutim veselje. Kar pomeni, da, če mi neka slika ne gre izpod rok, ne slikam dalje. Normalno pa je, da moram potem razumno korigirati, vendar ne v težnji, da bi bile slike ljudem za vsako ceno všeč.”

Brigita Bavčar

PREJELISMO: TEŽAVE KULTURNIH DRUŠTEV

Da kulturna dejavnost v lendavski občini še vedno nima svojega pravega mesta, lahko krivdo kar mirno pripišemo pomanjkanju strokovnih delavcev v občini, pomanjkanju finančnih sredstev premalemu številu kulturnih srečanj-prireditvev in morda še čemu.

To so prve ugotovitve z obiska predstavnikov Zveze kulturnih organizacij Slovenije v lendavski občini, in sicer 21. novembra 1981. Predstavnika sta obiskala kulturna društva v Črenšovcih, Lakošu ter v INA-Nafti Lendava, kakor tudi osnovno šolo Drago Lugarič v Lendavi. V vseh omenjenih okoliščinah je potekal razgovor o kulturi, ter o težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Nekatere težave smo že omenili, posebej pa je treba poudariti še to, da ponekod še vedno mislijo, da je v krajevni skupnosti kultura samo stvar kulturnega društva, dočim se ostali dejavniki — SZDL, krajevna

skupnost, osnovna organizacija ZK — kaj malo menijo za kulturno življenje. Zahtev imajo vsi sicer veliko, vendar se izogibajo vseh obveznosti, kakor tudi dodeljevanju finančnih sredstev.

Nerazjasnjena so se zdelo celo tudi nekatera osnovna kulturnopolitična in družbeno-ekonomska izhodišča, saj se recimo mnogi še vedno ubadajo z dilemami, ki naj bi bile zdavnaj presežene, namreč ali sploh razvijati kulturno življenje tudi v delovnih organizacijah ali le zunaj njih. Sicer je vprašanje zastavljeno narobe že zato, ker delovne organizacije ne moremo izvzeti iz kulturnega življenja v samoupravnih družbeno-ekonomski ureditvi, v kateri naj bi združeno delo obvladovalo celotno družbeno reprodukcijo, torej tudi kulturo. Delavca torej ni mogoče razcepiti na proizvajalca v delovnem času in na udeleženca kulture v pro-

stem času, ampak naj bi v eni osebi združeval sprejemalca in ustvarjalca kulture in obenem nosilca kulturne politike.

Zagotovo je potrebno pohvaliti sicer zelo pestro kulturno dejavnost v nekaterih kulturnih društvih, vendar že zaradi omenjenih težav leta tudi velikokrat ni hvale vredna.

Obisk predstavnikov ZKO Slovenije je dokazal, da člani kulturnih društev želijo še več takih razgovorov, morda pa bi bili še bolj veseli pogostih obiskov vseh ostalih strokovnih delavcev ZKO Slovenije, ki so določeni za razne oblike kulturnega dela. Omenimo še to, da se je isti dan sestalo predstevstvo ZKO Lendava, kjer so se dogovorili, da bi v kratkem bilo potrebno sklicati problemsko konferenco glede kulturnega življenja v krajevnih skupnostih ter delovnih organizacijah. Sklicatelj pa bi naj bila socialistična zveza.

Štefan madjar

IZ PREKMURIANE

Letos smo dobili spet prispevek v zakladnico prekmuriane, tokrat je to prevod nekaterih pomembnih prekmurskih tekstov v knjižno slovenščino, in sicer: Predgovor Novega zakona iz leta 1771, predgovori k posameznim knjigam Nove zaveze in Predgovor k Vöre krstjanske kratki navuk iz leta 1754. Doslej so bili ti predgovori (prvi in zadnji) objavljeni le v prekmurski in v izboru prekmurskega slovstva, tokrat pa so dostopni tudi tistim, ki jih vsebina zanima, niso pa večji stare prekmurske in celo takratnega črkopisa.

Znano je, da predgovori veliko pripomorejo k osvetlitvi same knjige in so hkrati tudi zapis dobe in razmer. In prav ti predgovori imajo to vrednost, zato jih literarni zgodovinarji in raziskovalci naše preteklosti kaj radi uporabljajo in citirajo. In tudi čas je že, da so ti predgovori prevedeni. Prevedel jih je in spremeno besedo napisal Mihael Kuzmič, dodal pa še nekaj drugih tekstov drugih avtorjev, ki osvetljujejo to temo z različnih zornih kotov. Zanimiva je tudi razprava, »Kdo je avtor Predgovora k Novevemu zakonu iz leta 1771«, ki jo je Mihael Kuzmič objavil že v Jeziku in slovstvu (1979/80, št. 3).

Glede prevoda je zapisal: »Kolikor se je le dalo, sem se trudil ohraniti Kuzmičev svojstveni stil in besedno skladje. Zato je besedilo videti, kot da ga pokriva patina starinskosti in časovne odmaknjenosti, s čimer pa na svoji vrednosti in bogastvu nič ne izgublja. Ko bi ga bil prirejal v vzorno, z izbrušeno slovenščino, bi se že moral radece oprijeti prirediteljskega dela, a tega nisem hotel zato, da bi ostalo Kuzmičevo pisanje takšno, kakršno je v svojem duhu in črki.« Pri tem je pomagal tudi dr. Vilko Novak, eden osrednjih raziskovalcev prekmurskega slovstva.

Iz spremne besede vidimo, da je prevajalec med drugim namenil delo »vsem ljubiteljem naše domače, predvsem prekmurske, zgodovine in tistim ljutim raziskovalcem, ki bodo iz službenih, zasebnih ali domačijsko ljubiteljskih nagibov brskali po materialu in skušali osvetliti ali raziskati katerega od problemov in področij, ki so še potrebni posebne obdelave...«

F. Kuzmič

LETOS TRI POMEMBNE PRIDOBITVE

Bil je lep sončen, vendar nekoliko hladen dan, ko sem se po novi asfaltni cesti iz Beltince napotil v 2,5 kilometra oddaljene Gančane. To je dokaj veliko naselje, tako kot mnoga druga na Ravninskem, ki je znano predvsem po dogodkih iz leta 1941, ko je v gozdičku pred naseljem pod krogami madžarskih žandarjev padel narodni heroj Štefan Kovač-Marko, na kar opozarja spomenik tik ob cesti. Poleg tega pa so Gančani znani tudi po sodarski obrti, o čemer smo že večkrat pisali.

NAJBOLJ SO KRAJANI VESELI ASFALTIRANE CESTE

Moram reči, da je bila zame prijetna vožnja po novi dolgo pričakovani asfaltni prevleki in prijetna je bila prav gotovo tudi za številne druge avtomobiliste, ki so eden za drugim kar švigali mimo mene. Gradnja asfaltirane ceste Beltinci — Gančani je bila sicer predvidena že v letu 1979, vendar je bila zaradi pomanjkanja denarja odložena. Kljub stabilizacijskim prizadevanjem pa bi jo naj v tem srednjeročnem obdobju le asfaltirali. Toda velika želja krajanov Gančan in Beltince, ki so iskali vse možnosti, da bi cesto čimprej uredili je naletela na ugodna tla. Veliko razumevanje soboškega izvršnega sveta, velika zavzetost Ivana Rousa, člana izvršnega odbora republiške skupnosti za ceste, razumevanja organizacij združenega dela, banke, krajevnih skupnosti Beltinci in Gančani ter naposled republiške skupnosti za ceste, so pripomogla da je do asfaltiranja ceste prišlo že letos. Cesta je veljala blizu sedem milijonov dinarjev, obe krajevni skupnosti pa sta prispevali za 200.000 dinarjev gramoza. Pri tem pa je potrebno povedati, da je krajevna skupnost Beltinci že prej asfaltirala 450 metrov ceste po naselju Beltinci. Krajanje Gančan pa so prispevali svoj delež tudi v obliki posojila za ceste. Nove asfaltirane ceste

so prebivalci Gančan izredno veseli, saj so zelo navezani na Beltince, zlasti otroci, ki se vsak dan vozijo v šolo. Tako se jim je torej uresničila dolgoletna želja.

Asfaltirana cesta Gančani — Beltinci je postala zelo prometna Foto: F. M.

Sodobno urejena trgovina v Gančanih. Foto: F. M.

UREDILI SODOBNO TRGOVINO

Res je, da so bili prostori prejšnje trgovine v Gančanih premajhni in neprimerni za tako veliko naselje, zato je med krajanje vznikla pobuda za ureditev sodobnejšega trgovskega lokala. Želje krajanov je razumelo tudi trgovsko podjetje Potrošnik iz

Murske Sobote in pobuda je bila uresničena. Krajanje so dali na razpolago prostore vaškega doma, trgovsko podjetje Potrošnik pa potrebna sredstva za preureditev in nabavo opreme. Tako so torej s skupnimi močmi uredili sodoben trgovski lokal, krajanom pa omogočili preskrbo z vsakodnevnimi potrebščinami: To je zlasti pomembno za starejše krajanje in otroke.

LETOS TUDI NOV GASILSKI AVTOMOBIL

V Gančanih že vrsto let uspešno deluje gasilsko društvo, ki tudi uspešno opravlja svoje poslanstvo na področju požarnega varstva, hkrati pa se tudi aktivno vključuje v razne akcije, ki jih organizirajo v kraju. Ker je že večina okoliških gasilskih društev imela gasilske avtomobile, so si ga kajpak želeli tudi gasilci iz Gančan. Zato so se odločili za akcijo, ki je uspela. Njihova hotenja so podprli krajanje, ki so prispevali kar 280.000 dinarjev prostovoljnih prispevkov, 180.000 dinarjev je primaknila občinska gasilska zveza Murska Sobota, 80.000 dinarjev krajevna skupnost in 50.000 dinarjev gasilci sami. Večina vedno zmaga, čeprav je bilo tudi v Gančanih nekaj takih krajanov, ki se z nakupom avtomobila niso strinjali. Novega gasilskega avtomobila pa so vsekakor najbolj veseli gasilci, saj bo njihovo posredovanje v primeru požara lahko hitreje in učinkovitejše. Prihodnje leto pa nameravajo s prostovoljnim delom zaradi garaže.

Feri Maučec

NOV VRTEC V STROČJI VASI

Dan republike so vaščani Stročje vasi proslavili z novo delovno zmago na področju vzgoje in varstva otrok. Odprli so nov otroški vrtec.

V krajevni skupnosti Stročje vas živi približno 1500 prebivalcev, kar je 8 odstotkov vsega prebivalstva v občini. Hiter razvoj občine in zaostrovanje odnosov na področju vzgoje in izobraževanja pa so zahtevali večjo skrb pri reševanju teh problemov.

Že leta 1978 so odkupili zemljišče, leto dni pozneje pa je bila podpisana pogodba z izvajalcem del. V soboto, 28. novembra, so otroški vrtec, v katerega so tudi vaščani vložili precej lastnih sredstev in dela, odprli. V njem je prostora za 100 otrok, oziroma pet skupin. Tudi prostori so opremljeni z vsemi pripomočki, ki jih zahteva vzgojno-pedagoški proces.

Z otvoritvijo otroškega vrtca so v krajevni skupnosti Stročje vas pričeli uresničevati srednjeročni program za obdobje 1981—85.

D.L.

SODIŠINSKI PRIMER

Naredili bi več, če bi bili enotnejši

Precej časa so v Sodišincih porabili preden so se nekako poenotili, da bodo zgradili nov kulturno-gasilski dom in opustili zamisel o razširitvi starega. Imenovali so gradbeni odbor, ki ga vodi Jože

naklonjeno, bo dom še letos pokrit, z ostalimi deli pa bodo nadaljevali spomladi.

V Sodišincih ne skrivajo dejstva, da že od začetka gradnje niso preveč enotni in da se premnogi izogibajo

Predsednik gradbenega odbora Jože Ratnik pravi, da bo kulturno gasilski dom v Sodišincih še letos pokrit.

Ratnik, in se lotili zagotavljanja denarja. Doslej so za gradnjo porabili 600 tisoč dinarjev, vendar je dom še vedno brez strehe. Za betoniranje plošče je vse pripravljeno, les za ostrešje pa so naročili na Pohorju. Če jim bo vreme

prostovoljnega dela, čeprav so se dogovorili, da bodo ljudje od vsake hiše delali 40 ur. Gradbeni odbor jih je vabil k sodelovanju, vendar ponekod brez uspeha. Zakaj? Očitno zato, ker ni imel dovolj podpore družbenopolitičnih organizacij, ki bi morale prve dajati spodbude za čim hitrejšo dograditev tega pomembnega vaškega objekta. Dokaj enotni pa so gasilci, ki so doslej opravili največ prostovoljnega dela, pohvaliti je treba mladino in nekatere druge vaščane. Včasih so delali tudi ob nedeljah, zato je za njimi že 2.100 delovnih ur, lahko pa bi jih bilo še vsaj toliko, če ne bi bilo najrazličnejših izgovorov.

Prostora v novem domu bo precej. Poleg velike dvorane, sejne in mladinske sobe bodo uredili še kabinet, priročno kuhinjo in dve gasilski garaži. Pravijo, da se bodo spomladi najprej lotili urejanja garaž in sejne sobe, vse ostalo pa bodo delali postopoma. Vse bodo lahko naredili sorazmerno hitro, le enotnejši bodo morali biti.

Janko Stolnik

Telefoni tudi v Noršincih

V Pomurju je še mnogo vasi, kjer nimajo niti enega telefona. Tudi Noršinci pri Murski Soboti so med njimi. Kar v 39 hišah hočejo imeti telefone. Kot kaže, jih bodo tudi imeli, vendar ne vsi naenkrat.

Predstavniki martjanske krajevnje skupnosti so ob koncu minulega meseca na Podjetju za PTT promet v Murski Soboti podpisali pogodbo o napeljavi glavnega voda za telefonsko omrežje v Noršincih, ki bo precej drag. Stal bo okrog 400 tisoč dinarjev.

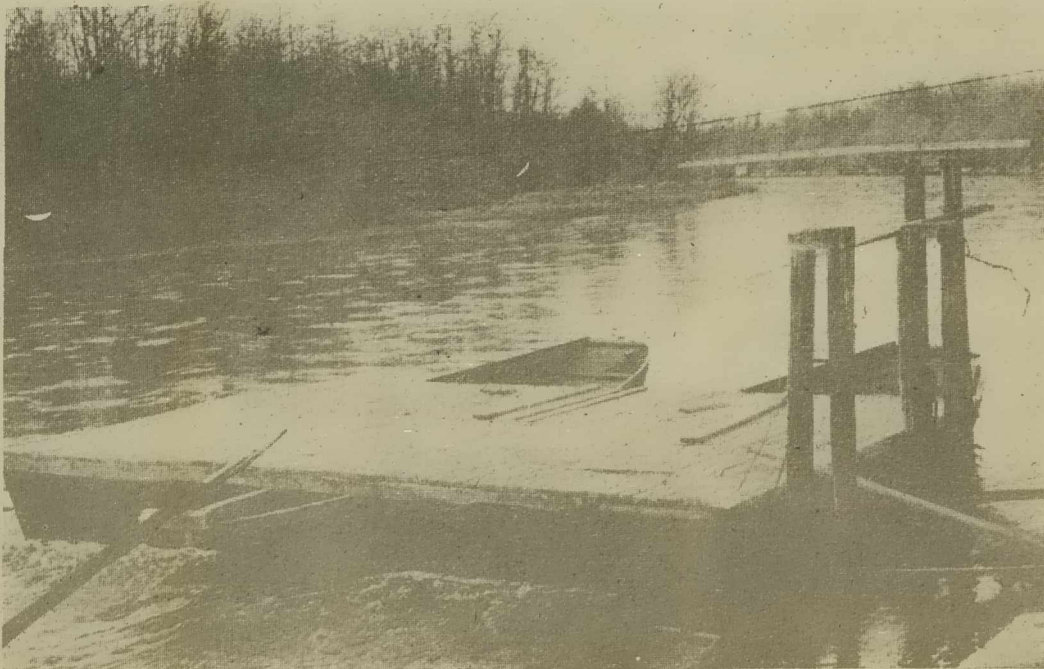
Zainteresirani bodo, ali pa so že, plačali od osem do deset tisoč, hkrati bo vsak prispeval vsaj dva drogova, precej del pa bodo opravili prostovoljno. Nekaj sredstev za to investicijo bodo očitno morali primakniti tudi iz krajevnega samopriskvka.

V Noršincih so se sprijaznili z dejstvom, da bodo imeli na začetku le osem telefonskih priključkov, na preostale pa bodo morali nekoliko počakati.

—js—

Zima se bliža, zato v Krogu hitijo z gradnjo novega broda, na katerega posebno nestrno čakajo so-investitorji, kmetje, ki imajo njive, travnike in gozdove na obeh straneh Mure. Brez prikrivanja — izvajalci so zatajili, predolgo so odlašali in tudi opozorila vse od takrat, ko se je stari lesen brod potopil, niso kaj prida zalegla. Oba kovinska kumpa sta že nekaj tednov v vodi, namestili so tudi vrhno ploščad, le dovozni mostički jim delajo največ preglavic. Bodo dela končali še letos? Kdo ve!

Foto: J. Stolnik

MARTJANCI

STARO ŠOLO BODO PREUREDILI

V Martjancih že precej časa iščejo najprimernejše rešitve za ublažitev prostorskih problemov. Trgovina rabi večje skladišče, pošta pa je tudi precej na tesnem. Predlagajo takole rešitev: gasilsko društvo Martjanci naj bi sedanjo garažo odstopilo trgovini za skladišče, s tem, da bi Veletrgovina Potrošnik gasilcem pomagala pri ureditvi primernih prostorov v stari šoli, ki jo bodo postopoma preurejali tudi za druge namene. Tja naj bi se kmalu preselila tudi pošta. Ker ne gre za velike investicije, predlagajo, naj bi Podjetje za PTT promet Murska Sobota prispevalo svoj delež, da bi hkrati uredili tudi prostor za večjo telefonsko centralo.

Dogovorili so se, zato z uresničevanjem zamisli ne kaže odlašati predolgo.

—js—

1,6 milijarde sredstev slovenskih bank za razvoj ABC Pomurke

Banke kupcev pomurske hrane bodo morale v letu 1982 vložiti v proizvodnjo ABC POMURKE 1,629 milijarde dinarjev.

Vrsta nalog na področju kmetijstva je takšnih, da jih je mogoče smotno izvajati le z neposrednim združevanjem sredstev in sporazumevanjem proizvajalcev in predelovalcev hrane s trgovino oziroma potrošniki, da bi uresničili zastavljene naloge glede 85-odstotne samooskrbe Slovenije s hrano.

Investicije v letošnjem letu na področju kmetijstva so v resnem zaostanku za planom. Ob enakomernem letnem bilostiranju bi po cenah iz leta 1979 in sprejetih dokumentih bilo potrebno v kmetijstvo SRS letno vložiti okoli 2,8 milijarde dinarjev. Ta obseg ne bo dosežen niti nominalno saj bomo v letu 1981 nad polovico kmetijstvu namenjenih sredstev porabili za dokončanje v preteklih letih začeti naložb. Ob vplivu inflacije pa izračuni kažejo, da bi letno za nove naložbe morali nameniti preko 4 milijarde. Spodbudno je, da je prišlo do pomembnega preobrata pri namenski strukturi naložb. Kljub izpadu planiranih interventnih sredstev znaša delež vlaganj v zemljo (melioracije, nakup zemlje) pri novih naložbah 22 odstotkov; delež pri vlaganju v govedorejo pa več kot 50 odstotkov. Povečuje se tudi delež združenih sredstev porabnikov hrane, in sicer predvsem znotraj članic SOZD. Medregionalna povezovanja na področju skupnih vlaganj v kmetijsko proizvodnjo pa so prej ali slej po obsegu zanemarljiva.

Zato bodo usmeritve pred časom ustanovljenega konzorcija za hrano dograjevali tudi v usmerjanju sredstev gospodarstva v bankah v skladu s temelji družbenega plana SRS za obdobje 1981—85.

Po sprejetih dogovorih bi morale temeljne banke območij v SR Sloveniji, ki jih s poljščinami, mesom in drugimi prehrabenimi izdelki oskrbuje ABC POMURKA, usmeriti v prihodnjem 1982. letu v Temeljno pomursko banko 1,629 milijarde dinarjev sredstev za kreditiranje naložb v kmetijstvo in proizvodnjo hrane.

Temeljna gorenjska banka, kamor bo ABC POMURKA v letu 1982 za znane kupce dobavila 100 ton govejega in svinjskega mesa, 220 ton mesnih izdelkov, 90 ton masla in prav toliko ton sirov ter 80 tisoč litrov vina, bi morala v proizvodnjo agroživilskega kompleksa oziroma Temeljno pomursko banko prihodnje leto usmeriti 72,228 milijonov dinarjev. Gospodarska banka Ljubljana bo za potrošnike, ki bodo na njenem območju od ABC POMURKE dobili 2.716 ton mesa, 509 ton piščancev, 2.967 ton mesnih izdelkov, 310 ton masla, 815 ton sirov, 700 ton krompirja in 610 tisoč litrov vina, v Pomurje usmerila 755,950 milijonov dinarjev. Mariborska banka bo za oskrbo s 1.742 tonami mesa, 294 tonami piščancev, 2.159 tonami mesnih izdelkov, 130 tonami masla in za 180 ton sira, 200 ton krompirja za naložbe v ABC POMURKO namenila 348,880 milijonov dinarjev kreditnih sredstev. Za oskrbo svojih potrošnikov oziroma znanih kupcev na svojem območju pa mora Splošna banka Celje usmeriti v proizvodnjo hrane v Pomurju 105,677 milijonov dinarjev, banka Nova Gorica 114,154 milijone, Koprška banka 128,031 milijone in Zasavska banka Trbovlje 91,111 milijonov.

Le s tako zastavljenim prelivanjem namenskih sredstev gospodarstva za razvoj kmetijstva in tesnejše povezovanje v kmetijstvu lahko jamči izpolnjevanje zastavljenih nalog proizvajalcev hrane, kar hkrati pomeni nemoteno oskrbo potrošniških centrov.

Boris Hegeduš

V Pomurju zavarovanih že 4118 hektarjev zasebnih njiv

Zavarovalna zaščita kmetijske proizvodnje mora prispevati k ekonomičnosti in s tem k večji proizvodnji hrane. V prihodnjem 1982. letu nižje zavarovalne premije za posevke, pridelke in živino.

Slabe izkušnje z vremenom, ki je v preteklih letih povzročilo prave katastrofe v Pomurju, so povečale zanimanje kmetijcev za zavarovanje kmetijske proizvodnje. Da je proizvodnja hrane ena najpomembnejših prioritetenih nalog, pa so upoštevali tudi na območju zavarovalni skupnosti za Pomurje, jer kljub temu, da izplačane odškodnine za zavarovane posevke in pridelke krepko presegajo zbrane premije, rešitev niso iskali v povečanju cene zavarovanja, ki jo plačujejo kmetje, temveč v zavarovanju celotne reproverige proizvodnje hrane, kar je zavarovalno premijo znatno pocenilo. Rešitev so našli v skupinskem zavarovanju posevkov in pridelkov prek kmetijskih zadrug in njihovih TZO.

V akcijo za zavarovanje kmetijske proizvodnje so se letos poleg medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje vključile tudi vse OK SZDL za Pomurje, kmetijski pospeševalci in seveda kmetje kooperanti, organizirani v TZO. Uspeh ni izostal, saj so letos uspeli v zavarovalno zaščito vključiti 4.118 hektarjev zasebnih kmetijskih površin. To pa je znaten napredek v primerjavi z letom 1979, ko je bilo zavarovanih 2.997 hektarjev zasebnih kmetijskih površin. Tako letos območna zavarovalna skupnost za Pomurje prvič po nekaj letih pri zavarovanju posevkov in pridelkov beleži pozitiven rezultat, kar je velik uspeh, če vemo, da je zavarovalnica v Murski Soboti samo lani izplačala prek 43 milijonov dinarjev odškodnin oziroma 264 odstotkov več od za tovrstno zavarovanje zbranih premij.

Res je, da letos ni bilo ujm s katastrofalnimi posledicami, res pa je tudi, da je kolektivno zavarovanje čim večjega dela površin porok tako zavarovalni skupnosti kot kmetom za skupen pozitiven račun.

Akcija za zajetje zasebnih njiv v zavarovalno zaščito je bila najuspešnejša v TZO Murska Soba, kjer je zavarovanih 1.865 hektarjev, TZO Cankovi, kjer so kmetje zavarovali posevke na 1.091 hektarjih, v TZO Prosenjakovci 381 hektarjev, v TZO Apači v radgonski občini pa so kmetje kooperanti zavarovali posevke na 542 hektarjih.

Da bi zavarovali čimveč površin so v Pomurju, kjer obramba proti toči še ne jamči stoođstotne zaščite, za prihodnje leto pogojno znižali zavarovanje nevarnostnega razreda za razred nižje od predpisanega. To določilo bo veljalo toliko časa, dokler morebitna škoda po toči ne doseže vsote vplačanih zavarovalnih premij.

Kot novost pa so vpeljali ugodnosti za zavarovanje živine. Poleg tega, da bodo povrnilo nastalo škodo v primeru pogina ali prisilnega zakola, zaradi bolezni oziroma nezgode, so zavarovanci vključeni v povračilo stroškov zdravljenja obolelih živali. Tudi pri zavarovanju živali, ki je bilo že doslej najcenejše v Pomurju, bodo v prihodnjem letu zavarovalno premijo znižali za plemenska goveda od 3,2 odstotka vrednosti živali na 2,8 odstotka.

Slednje ni nepomembno, saj je ta čas v Pomurju zavarovanih 18.000 plemenskih živali. Za popolnejšo zavarovalno zaščito pa se prav ta čas delavci zavarovalne skupnosti dogovarjajo s kmetijskimi združenji za zavarovanje govejih pitancev v kooperacijski reži. Letna premija za govejega pitanca z vstopno težo 100 kg in izstopno 500 kg bo veljala rejca le 270 dinarjev. V to premijo ni vključen rizik zdravljenja. Navedeni ukrepi kažejo pripravljenost območne zavarovalne skupnosti Triglav za Pomurje, da k zavarovanju posevkov in živine kot pomembnemu ekonomskemu ukrepu, pritegnejo vse pridelovalce hrane.

Boris Hegeduš

Obisk pri Pušenjakovih

Pravzaprav sem ta pogovor nameraval najprej narediti z najmlajšim — Ivekom, a obrnilo se je čisto drugače. Pušenjkove s Kamensčaka sem našel zbrane v prijetnem, skoraj zimsko idiličnem večeru med pogovorom doma, pri topli peči.

priključkov. Lahko pa rečem, da me delo veseli. Če me ne bi, verjetno ne bi ostal doma.

Letošnje leto, predvsem pa prvi meseci, so bili težki. Pomanjkanje tega in onega je križalo račune marsikomu. Pušenjakovim pa ne.

izkušnje kmetovalcev

Beseda je dala besedo in Ivek nikakor ni hotel priznati, da sam kmetuje doma. Pravi, da so si razdelili delo. Mama skrbi za pujske, oče za živino (pomaga mu Ivo), Ivo pa si je priporil mesto pri kmetijski mehanizaciji, ki je imajo doma kar precej.

Po teh uvodnih ugotovitvah pa me je zanimalo, kaj in koliko morajo pravzaprav skrbeti. Odgovoril mi je »glava« družine — oče Pušenjak:

»V hlevu imamo neka petnajst glav goveje živine, 20 pujskov in obdelujemo približno devet hektarjev zemlje. Sedem je naših, hektar in pol pa imamo v zakupu.«

Hitro ugotovimo, da je njihova kmetija usmerjena,

»Skoraj vse smo si pravčasno priskrbeli. Umetna gnojila, nekaj krmil za pujske in pernatu živad. Malo težje je bilo z rezervnimi deli in nafto za traktor. Težave z deli je hvala bogu reševal sin, saj je dostikrat sam popravil kakšno malenkost. No, reči moram, da smo kot kooperanti imeli nekaj prednosti tudi pri kmetijski zadrugi.«

Kmetje dostikrat nergajo čez pospeševalno službo pri kmetijskih zadrugah. Tudi pri Pušenjakovih niso preveč zadovoljni.

»Mislimo, da bi pospeševalci morali biti več na terenu, pri kmetu, manj pa v pisarnah pri tistih papirjih. Kmetijstvo in živinoreja sta danes tako napredovali, da se marsikateri kmet ne znaj-

Družina pridnih kmetovalcev iz Kamensčaka. Dva rodova različnih pogledov, vendar z enakimi cilji. Več in boljše delati in pridelati.

in to že dolgo. »Smo kooperanti kmetijske zadruge Ljutomer — Križevci. Pravzaprav sem njen član že od same ustanovitve leta 1955. Povezali smo se predvsem kot živinorejci. Pred petimi leti pa smo izkoristili ugodnosti kooperantov in zaprosili pri zadrugi kredit za ureditev hlevov. Naša živina ima sedaj resnično urejene hleve.«

Seveda petnajst glav živine ni dosti, a kljub temu oddajamo še mleko, približno 1300 litrov mesečno. Ivek je najmlajši med tremi sinovi. Edini je ostal na kmetiji. Pravzaprav sta sedaj na dve generaciji. Pa me je zanimala razlika. »Spominjam se še mladosti, pravi sedemindvajsetletni Ivo, ko smo doma še vse delali z živino. Takrat je bilo težko, pa je kljub temu šlo. Delo na kmetiji je danes dosti lažje, saj je traktor postal nepogrešljiv pripomoček, delo pa je olajšano do minimuma. Napredek na tem področju je takšen, da komaj sproti dohajamo vse novosti na področju kmetijske mehanizacije in

de več med vsemi temi gnojili, praški in prahi, škropivi in pri živini. Tu bi morali pospeševalci za vsakega posebej vedeti kako in kaj in mu svetovati. Potem bi zadovoljivo opravili svoje poslanstvo. Tako pa je stanje takšno kot pač je.«

Iveka kot solastnika pa sem povprašal tudi o načrtih za bodočnost. »Ostalo bom na kmetiji. Verjetno je ne bom širil, saj je to, kar imamo, čisto dovolj. Poskušal bom delo, ki je, še bolj modernizirati in izboljšati. Tudi pri donosu se da še marsikaj postoriti. Prizadeval pa si bom tudi, da kmetje ne bodo več to, kar so. Lahko rečem, da me boli, ko vidim, da smo še vedno v neenakem položaju kot ostali. Nekako manjvredni smo. Pa to ni res. Kaj bi bilo, če nas ne bi bilo? Pa še potrebovali nas bodo.«

Pa še res je. Še smo klepetali in marsikatera resnica je prišla na dan. A vse je bilo že tolikokrat zapisano, povedano. Pustimo času čas. Vse bo še boljše.

Dušan Loparnik

TURNIŠČE: cene pujskov

Pretekli četrtek (3. dec.) so rejci pripeljali na sejmišče v Turnišču, ki ga odpirajo ob 7.00, 68 pujskov. Prodali so jih okrog 60, in sicer po ceni od 2.600,00 do 3.300,00 dinarjev za dva (par) pujska.

KAJ BOMO DELALI V MESECU DECEMBRU

V SADOVNJAKU

Osnovno pravilo bi naj bilo, da iz naših sadovnjakov odstranimo staro in propadajoče sadno drevje, s katerega se namreč širijo razni škodljivci in bolezni, jemlje po nepotrebnem prostor, rodi malo, sadje pa je bolno in slabo.

V ugodnem vremenu bomo nadaljevali s čiščenjem in gnojenjem sadnega drevja. V prav ugodnih in toplih dneh pa lahko škropimo, posebno v krajih, kjer je razširjen ameriški kapar. Zimsko škropljenje bomo v tem primeru nadaljevali oziroma ponovili še proti pomladi. S tem bo tudi uspeh popoln. V tem mesecu kopljemo tudi jame za sajenje, izboljšujemo zemljo s kompostom, apnom in umetnimi gnojili.

Če nam sneg onemogoči delo v sadovnjaku, spravljam v red sadjarsko orodje, pregledamo in očistimo škropilnice in prašilce, zavarujemo drevje pred zajci, če tega še nismo storili. Dobro bi bilo, da postavimo v sadovnjake krmilnice in obesimo v primerne kraje valilnice, da se jih ptice navadijo in vanje vselijo. Ptice nam bodo v poletnem času to vračale z uničevanjem raznih sadnih škodljivcev.

V VINOGRADU

Dokončujemo rigolanje, da bo zemlja čimbolj godna in pripravna za spomladansko sajenje.

Z gnojenjem vinograda pa bosta zadovoljna trta in vinogradnik, zato bomo gnojenje opravili pravočasno. Ugoden čas za gnojenje je namreč bil mesec november.

Če nismo odvrgli tropin, jih lahko prekuhamo, ohlajene in osušene pa koristno uporabimo za krmo prašičev in goveda. Žgane in zmlete grozdne pečke pa so dobro sredstvo proti driski pri govedu.

NA VRTU

Na vrtu praviloma delo počiva. Če pa nismo mogli v prejšnjem mesecu prekopati praznih gred, bomo to delo opravili v tem mesecu. V toplih gredah in v kletih spravljen zelenjavo ob ugodnem vremenu pregledujemo in odstranjujemo gnilo. V brezsnježni in suhi zimi pokrijemo tople grede s spravljen zelenjavo s smrekovimi vejami, listjem ali slamo.

V tem mesecu že lahko čistimo in sortiramo nabrana semena, pregledamo stare zaloge in poškodovana semena odvržemo. S tem bomo preprečili, da ne bi spomladi posejali pokvarjenih semen.

Sobne rastline zalivamo zmerno, skrbimo za svež zrak, varujemo jih pred mrazom. Listnatne rastline pa poprašimo večkrat s prestano vodo. Lonce z dobro ukoreninjenimi čebulicami hijacint, tulipanov, in narcis postavimo na svetel in zmerno topel prostor, da bodo pogonale cvete.

A. H.

TEŽAV S PRODAJO KROMPIRJA NE BO VEČ

Odpri skladišče za krompir

VELIKA DELOVNA ZMAGA KZ PANONKE, TZO BELTINCI

Skladišče za krompir v Lipovcih ki so ga predali svojemu namenu pred praznikom republike, je velika pridobitev tako za proizvajalce kot kupce krompirja. Prvi namreč ob času spravila posej ne bodo v skrb, kje vskladiti krompir, saj pravkar zgrajeno skladišče v Lipovcih lahko sprejme 2.500 ton krompirja. Skladišče pa je zelo koristno tudi za kupce: poslej bodo lahko krompir v

TZO Beltinci, se je v zadnjih desetih letih povečala za trikrat. Združeni kmetje dosega zelo dobre hektarske pridelke. Le-to namreč po hektarju pridelajo že po 20 ton krompirja. Proizvajalci z beltinskega območja so imeli letos 5.500 ton tržnih viškov. Sedaj, ko je na voljo veliko skladišče, je pričakovati, da bo krompirja še več. Do povečanih količin pa ne name-ravajo priti s širitvijo površin,

Novo skladišče krompirja v Lipovcih. Foto: Š. S.

Pomurju kupovali ne le ob času spravila, ampak skorajda celo leto. V novem skladišču v Lipovcih, ki je veljalo okrog 45 milijonov dinarjev, bodo krompir uskladiščevali pretežno v razsutem stanju in ga bodo hranili v tako imenovanih boksih, nekaj pa ga bo lahko shranjeno tudi v vrečah. Seveda pa se utegne zgoditi, da skladišče ne bo polno od ene do druge sezone spravila krompirja, torej ga bo občasno moč uporabiti tudi v druge namene.

Proizvodnja krompirja v Pomurju, zlasti pa na omočju

zasajanih s krompirjem, ampak predvsem z višjimi hektarskimi donosi. Tako proizvodnjo pa bo moč doseči z dobrimi sortami, ustreznimi agrotehničnimi ukrepi in ne nazadnje s proizvodnjo na strnjenih površinah. Prej ali slej bo treba ustanoviti proizvodne skupnosti za krompir, saj bodo potlej stroški proizvodnje prav gotovo nižji, kot pa so bili zdaj, ko je pač vsak lastnik sam in s svojo mehanizacijo oral, sadil, okopal, pobiral pridelek, ga vozil v skladišče...

Š. SOBOČAN

RATKOVCI

Srečanje starejših občanov

Nadvse slovesno je bilo v nedeljo v Ratkovcih, kjer sta KS in KO SZDL Ratkovci pripravili srečanje in pogostitev starejših občanov iz celotne KS. Že opoldne je bilo v vaškem domu v Ratkovcih nadvse slovesno, saj se je po dolgem času spet srečalo čez 80 starejših občanov, prisotni pa so bili tudi številni drugi občani in predstavniki KS in drugih DPO. Žal se slovesnosti niso mogli udeležiti vsi vabljeni, predvsem zaradi bolezni in le-te so predstavniki KS in mladine obiskali na domovih.

Po prisrčnem pozdravnem nagovoru predstavnikov KS in KO SZDL so bogat kulturni program izvedli učenci OŠ Fikovič, ki je bil posvečen tudi 29. novembru — dnevu republike. Nastopili so z recitacijami, pevskimi točkami, nastopil pa je tudi šolski pevski zbor pod vodstvom tovarišice Dragice Jakiša.

DRAGO JAKIČ

SDK — novost v hišni samoupravi

Organ samoupravne delavske kontrole zbora stanovalcev in stanovanjske skupnosti je povsem nov v stanovanjskem gospodarstvu. Organ ima nalogo nadzirati pravilnost dela tako zbora stanovalcev kot hišnega sveta. Voli in razrešuje ga zbor stanovalcev. Potrebna volilna opravila in pomoč pa nudi KK SZDL.

Samoupravna delavska kontrola opozarja na nepravilnosti in predlaga ukrepe za odpravo. Če ta ne more z organom skupnosti stanovalcev doseči soglasja o ureditvi spornih vprašanj, se lahko obrne na dejavnike v krajevni skupnosti ali svete stanovalcev, v občini pa na organ stanovanjske skupnosti, družbenega pravobranilca samoupravljanja, posebno pa na sodišče združenega dela.

Sestavo in področje dela ter način dela tega organa bo potrebno podrobneje opredeliti v statutu skupnosti stanovalcev. Zakonitost dela zborov stanovalcev in hišnega sveta nadzoruje sicer občinski upravni organ, ki je pristojen za stanovanjske zadeve. Funkcija samoupravne delavske kontrole pri stanovanjski skupnosti pa je prav tako, da nadzoruje pravilnost dela organov stanovanjske skupnosti, kakor tudi da opravlja nadzor nad uveljavljanjem pravic, obveznosti in odgovornosti nad oblikovanjem in uporabo sredstev, nad izvajanjem sprejetih planov, programov in nalog ter nad delovanjem skupnosti in njene strokovne službe.

Franček Drvarič

Gledališčniki v Turnišču

Pred kratkim je v Turnišču gostovala gledališka skupina iz Pirnič pri Medvodah. Predstavili so se s kmečko veseligrjo Kje je meja. Zadovoljno občinstvo je goste nagradilo z dolгим aplavzom ter jim dalo priznanje za vložen trud. V prazničnih dneh je v turniški kinodvorani gostovalo Slovensko narodno gledališče iz Maribora. Odlična igralska zasedba je privabila številne gledalce. Mariborski gledališčniki so se krajanom Turnišča predstavili s pristrčno in nadvse zabavno komedijo Ljubezen iz bukvic. Z dolгим aplavzom so krajanom Turnišča in bližnjih vasi pokazali, da si še želijo taka gostovanja.

F. V.

KROG

„Micika v püngradi“

Starejši občani iz Kroga in Satahovec so bili pred kratkim presenečeni. Letos so jim pripravile družbenopolitične organizacije s solo in vrtem kulturni program s skromno pogostitvijo.

V kulturnem programu je sodeloval vaški pevski zbor z narodnimi domačimi pesmimi, kar je občane zelo razveselilo. Pesmi so pritegnile k petju tudi starejši.

O. Kreft

MURSKA SOBOTA

Mladinsko glasilo STIČIŠČA

V delovni skupnosti za opravljanje del skupnega pomena Pomurskega zdravstvenega centra Murska Sobota so mladi izdali tretjo letošnjo številko mladinskega informativno-literarnega glasila Stičišča. Razen prispevkov ob tednu boja proti kajenju, mednarodnem letu invalidov ter dogajanjih doma in v svetu, so precej prostora namenili osrednjim temam: stabilizaciji, produktivni izbiri delovnega časa ter problematiki zaposlovanja mladih v občini Murska Sobota. Par strani so namenili športnim in literarnim prispevkom, nekaj pa so jih popisali s sestavki za razvedrilo.

Otok

KOBILJE

Zares praznično

Prejšnji petek je bila v kobiljskem kulturnem domu proslava ob prazniku republike, na kateri so nastopili učenci osnovne šole Edvard Kardelj iz Kobilje. Pripravili so bogat kulturni program, nastopil je pevski zbor učencev osnovne šole, zaplesali pa so tudi nekaj plesov. Še posebej pa so prišli na račun najmlajši učenci, ki so bili pozneje sprejeti v pionirsko organizacijo.

Po proslavi so si krajan lahko ogledali domači film Deveti kor. Ne smemo pa pozabiti tudi gledališke predstave, ki se je odvijala na praznični torek v kobiljskem kulturnem domu. Nastopili so člani SNG iz Maribora s komedijo Ljubezen iz Bukvičah.

D. Ščavničar

KROG

Formirali so svet staršev

Pred kratkim je bil v Krogu skupni roditeljski sestanek staršev iz Satahovec, Murskih Črnc in Kroga. Sestanek je vodil ravnatelj Ludvik Nemec. Starše je seznanil s pravicami in dolžnostmi do otrok in do šolskega dela. Na sestanku so formalno svet staršev podružnične osnovne šole Krog. Predsednik sveta staršev Janko Ferencič pa bo zastopal šolo in starše na svetu staršev OVIZ v Murski Soboti.

O. Kreft

JANŽEV VRH

Zbirali so star papir

Mladi v OO ZSMS Janžev vrh v radenski krajevni skupnosti so v zadnjem času izvedli številne akcije. Pred kratkim so se odločili, da bodo zbirali star papir. Akcijo so dobro zastavili, zato je bil uspeh razveseljujoč. Zbrali so precej starega papirja in ga prodali Dinosu.

Takšnih koristnih akcij so mladi v tem kraju izvedli že več.

-saša-

GORNJA RADGONA

Prispevki za brošuro že prihajajo

DPD Svoboda Gorenje-Elrad se že pripravlja na izdajo letošnje literarne brošure Oči in srce. Kot nam je povedal tajnik Andrej Coklin, je svoja dela doslej poslalo že dvajset pesnikov-ljubiteljev. Ker še ni potekel rok za oddajo prispevkov, jih letos pričakujejo rekordno število. Sicer je k temu gotovo prispeval svoje Vestnik, ki je mlade literate povabil k sodelovanju.

Brošura bo izšla ob koncu leta in jo bodo prejeli vsi delavci Gorenje-Elrada.

L. K.

BELTINCI

Sproti in odgovorno

Na nedavni programsko-volilni seji članov osnovne organizacije ZK v beltinski krajevni skupnosti so se dogovorili o nadaljnjem delu in izvolili novo vodstvo. Iz poročila sekretarja in razprave povzemamo, da se člani ZK znotraj samoupravnih organov krajevnne skupnosti, delegacij, organizacij in društev sicer uspešno vključujejo v delovanje družbenega sistema v krajevni skupnosti, da pa se bodo kljub doseženim uspehom pri krepitvi krajevnne samouprave in prihodnje še bolj kot doslej zavzemali za iskanje najboljših rešitev na najširši osnovi v okviru KO SZDL in z večjim uveljavljanjem zborov občanov. Tudi delo družbenopolitičnih organizacij, organov krajevnne skupnosti in društev je bilo doslej uspešno, več pozornosti pa bodo posvetili delovanju mladinske organizacije. Mladi v Beltincih so sicer vključeni v delo nekaterih organizacij in društev, vendar je, po mnenju prisotnih, njihovo delovanje premalo organizirano. V razpravi so posebej izpostavili naloge na področju družbenoekonomskih odnosov na vseh področjih dela v krajevni skupnosti. Menili so, da so sicer prizadevanja za reševanje gospodarskih razmer prisotna, vendar ne povsod in da nekaterim delovnim organizacijam manjkajo dolgoročnejsše usmeritve nadaljnjega razvoja.

Neobdelana zemlja v krajevni skupnosti zaenkrat sicer še ne predstavlja večjega problema, stopa pa v ospredje, kajti danes, razen redkih izjem, kmetujejo starejši, teh pa bo iz dneva v dan manj.

A. H.

BOGOJINA

Dan starejših občanov

Kakor vsako leto smo tudi letos namenili največ pozornosti ostarelim občanom, ki jih je v naši krajevni skupnosti precej. Ker so jih zapustili otroci, ki so odšli za zaslužkom v mesta, so morali skrbeti za dom in opravljati dela na kmetiji. Tako so sčasoma oslabei in postali bolhni. Ker so potrebni pozornosti, jim jo tudi nudimo. Na enem izmed sestankov podmladka RK smo se dogovorili, da jih bomo skromno obdarili, se z njimi pogovorili in jim celo kaj pomagali. Osrednji dogodek ob koncu tedna ostarelih občanov pa je bilo srečanje s kulturnim programom in pogostitvijo. Onemogle in ostarele, ki se srečanja niso mogli udeležiti, smo obiskali na domu.

Bližal se je pričetek prireditve in zastor se je dvignil. Prireditve je začel predsednik krajevnne organizacije SZDL, ravnatelj naše šole, ki je hkrati imel tudi uvodni govor. Bistvene misli so bile: „Ljudska modrost je trden most“ in hvaležnost za vse, kar so nam starejši ustvarili. Povedal je še, da so nas starejši vedno opozarjali, da moramo zemljo spoštovati in biti bolj varčni. Kulturni del prireditve je končala šolska folklor, ki je zaplesala nekaj narodnih plesov. Potem smo obdarili najstarejšega občana Andreja Berdena iz Filovec, ki je star 89 let.

Prireditve, katero smo poklonili starejšim občanom, je izražala naše spoštovanje do njihovega dela in nekdanih dosežkov. Seveda pa vsi vemo, da moramo starejši občane vedno spoštovati in jim pomagati.

Cvetka Kuhar, 6. raz.

OŠ Bogojina

Zabavna glasba v Gaberju

Mladinska organizacija je v počastitev dneva republike organizirala festival zabavne glasbe. Za letošnjo prireditve se je prijavilo sedemnajst pevcev amaterjev. Njihovo petje je ocenjevala žirija pomurskih glasbenih strokovnjakov, pevce pa je spremljal ansambel Tarok. Nabito polna dvorana je dokazala, da Gaberčani ne smejo opustiti festivala zabavne glasbe. Festival kot tak pa lahko gledamo tudi z drugega zornega kota. Gre namreč za svojevrsen festival v Pomurju, kjer so v dvorani odmevale pesmi v slovenskem, madžarskem, srbohrvatskem in nenazadnje angleškem jeziku. Za najboljši glas je bila izbrana Irena Đukič, drugo mesto je zasedel Štefan Krampač, tretji pa je bil Luka Baranja.

J. Žerdin

Se dovolj zavedamo posledic alkoholizma?

Razvoj alkoholne bolezni

Zadnjič smo spoznali škodljive učinke alkohola na človeško telo, danes pa bomo prikazali propad človekove duševnosti, ki ga povzroči alkohol.

Ze enkratna huda pijanost, v kateri človek počenja neumnosti, je lahko usodna za posameznikovo prihodnost. V pijanosti lahko povzroči nesrečo ali pa izda skrivnost, v vsakem primeru ga bo doletela kazen. Vendar ne smemo reči, da je vsakdo, ki se je enkrat napil, že alkoholik, lahko pa trdimo, da alkoholiki izhajajo iz vrst zmernih pivcev.

Alkoholna bolezen se razvija počasi, tudi več let traja, preden postane tako očitna, da alkoholiku ne preostane nič drugega kot zdravljenje. Vedno se začne s prvim kozarcem, ki povzroči prijeten občutek omame, pa tudi moči in samozavesti. Kmalu začne bodoči alkoholik „reševati“ vse probleme z alkoholom, kajti ta prinaša pomiritev in pozabo. Ker pa je problemov zmeraj več (poleg starih se pojavijo še novi — za-

radi alkohola), potrebuje vedno več alkohola. Po določenem času zraste toleranca do alkohola (za primerno stopnjo alkoholiziranosti mora piti vedno več). V tej fazi postane alkoholik od pijače zasvojen, to pomeni, da brez alkohola ne more zdržati. Alkoholna bolezen je v polnem teku. Poleg težav v družini se pojavijo tudi spori na delovnem mestu, predvsem zaradi številnih izostankov. Medtem pa si je alkoholik že napravil naklonjenost prijateljev in sosedov, saj se je tudi z njimi neprestano kregal ali pa se jih je zaradi občutka krivde izogibal. Tako mu preostane edini prijatelj alkohol, njegova družba pa pijanci, s katerimi preživi večino časa.

V prvih letih alkoholizma je odvisnost od alkohola le psihična. To pomeni, da se pri alkoholiku po odtegnitvi pijače pojavijo čustvene težave, postane razdražljiv, nemiren in vse svoje moči usmeri v iskanje pijače. Kasneje pa se pojavi še fizična odvisnost, ko je alkohol že

tako vgrajen v telesno presnovo, da njegovo pomanjkanje povzroči hude bolečine po celotnem telesu, tresenje rok, slabost, bruhanje, driske. Vse te in številne druge težave pa v trenutku izginejo, če alkoholik spije nekaj alkohola. Nastopila je faza, ko alkoholik mora piti. Ker pa je močno načeto njegovo zdravje, grozi mu odpust iz službe in tudi žena je trdno odločena, da ga bo zapustila, je pripravljen popustiti številnim pritiskom in se odločiti za zdravljenje.

V času razvoja alkoholne bolezni se je spremenila tudi osebnost alkoholika. Pri njem so se pojavile različne zakrknjene navade in posebne oblike vedenja, ki pa so na srečo prehodne narave, če se alkoholik začne zdraviti. Ne glede na to, kakšen je bil alkoholik pred začetkom svoje alkoholne bolezni, se večina strokovnjakov strinja s tem, da so si že zasvojeni alkoholiki po svojih osebnostnih lastnostih podobni.

Pripravila

dr. Zdenka Čebašek — Travnik

„Ko uzreš stopnico, te vse mine!“

PORTRET NA DOMU

Sprva sva se s 40-letnim invalidom vozičkarjem Francem Stanjkom iz Spodnjega Kamenščaka pri Ljutomeru pomenkovala o njegovih lastnih nadlogah in tegobah, pa tistih redkih, svetlih življenjskih trenutkih, ki jih je bilo po usodnem letu 1964 bore malo. Kasneje, ko z vem, da je drugo leto predsednik pomurskega društva paraplegikov — 36 jih je ta čas v naši pokrajini — nanese beseda na siceršnje probleme, s kakršnimi se spopada ta kategorija invalidnih oseb. Ob tem se ne morem znebiti občutka, da o njih ne vemo skoraj nič ali vsaj ne dovolj, da bi v polni meri dojeli, kaj vse bi bilo še treba postoriti zanje.

»KASNEJE SO MI POVEDALI«

Najprej se torej pomudiva v časih, ko je še čil, zdrav in krepak mlinaril — »za to sem se izučil« — a so potlej mlin, ki je stal na mestu, kjer je danes Mlekopro-met, podrl. Sledili so meseci vojaške suknje in za tem zaposlitev v Tehnostroju. Franc takrat — bilo je leta 1964 — še slutil ni, kaj ga bo kmalu doletelo z motornim dvokolesnikom, ki mu je tako zelo prirasel k srcu.

Z obraza mu razbiram, da potok Suhačev, med Lokavci in Cezanjevci, kjer je hudo padel in se trajno telesno poškodoval, ostaja zanj neizbrisno kraj nesrečnega imena. Zato raje povprašam o odškodnini. »Ker je šlo za nezgodo zunaj dela, so mi namesto sto odstotkov izplačali le 72 odstotkov odškodnine, to je bilo tedaj 480 starih tisočakov. Nekaj sem tudi dobil iz zavarovanja, tako da je skupaj zneslo okrog 800 starih tisočakov.«

Po dveh mesecih in pol, kolikor je bil na okrevanju v Ljubljani, so mu povedali, kako in kaj, dasiravno je čutil, da je posredi resna in zelo težka okvara hrbtenice. Pravzaprav pa je šele na Zavodu za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani dojel, kaj vse ga še čaka. Tu je bil 20 mesecev in 19 dni na medicinski in poklicni rehabilitaciji in obenem na tamkajšnji delavski univerzi končal dopisno knjigovodsko šolo.

Na majhnem posestevcu v Spodnjem Kamenščaku so ga, danes 71-letna starša, oče Franc in mati Elizabeta in sestra Marta, nestrno in toplo dočakali. Družno so poprijeli in ustrezno preuredili prostore, posebej sanitarije, prek občinske skupnosti socialnega skrbstva pa mu pri-skrbeli invalidski voziček.

»Mesečno dobivam minimalno invalidsko pokojnino — to je 4300 dinarjev — upravičen pa

sem še do varstvenega dodatka, invalidnine in dodatka za tujo pomoč in postrežbo, kar vse pride blizu 8000 dinarjev. K sreči živim pri domačih, saj bi sam težko shajal, čeprav bi si — meni bolj zase kot za druge — srčno rad ustvaril svoje življenje.«

BOLJŠI ČASI ZA VOZIČKARJE-VOZNIKE

Francu pa je prav gotovo v največje zadoščenje in zado-

NEPREMOSTLJIVE ARHITEKTONSKE OVIRE

Še se pomenkujeva s Francem Stanjkom, 40-letnim invalidom-vozičkarjem iz Spodnjega Kamenščaka pri Ljutomeru, le da zdaj govori kot predsednik društva paraplegikov pomurske regije — »to je točen naziv našega društva, ki šteje 36 članov.« Letos so se sešli na dveh družabnih srečanjih, v Cezanjevcih pri Murski Soboti. »Ni lahko pripraviti takih shodov,« pravi

Za paraplegika Franca Stanjka iz Spodnjega Kamenščaka pri Ljutomeru je največje zadoščenje, če lahko sede za volan svoje preurejene stoenke.

voljstvo, da lahko sede za volan svojega preurejenega jeklenega konjička, zastave 101.

»Maršikdaj je treba od kod kaj pripeljati ali za domače ali sode, kar prav rad storim. Moram pa vam potožiti, da je avto resda sicer preurejen, toda vse to so grobe mehanske naprave, s katerimi je vse prej kot lahko rokovati.« Naš sogovornik se ob tem razživi in razgovori.

Menda pripravlja Zavod za rehabilitacijo invalidov in Ljubljani nekakšen dogovor z italijanskim proizvajalcem elektronskih naprav iz Rima, po katerem bi jih ta oskrboval s potrebnimi pripomočki. Zavod bi te pripomočke nameščal na invalidska vozila, saj ima za to usposobljene strokovnjake. Ob enem pa bi izvažal določeno število vozičkov in bi potemta-kem šlo za neke vrste blagovno menjavo. Prejšnje društvo, zdaj Zveza paraplegikov Slovenije z osmimi regionalnimi društvi, je za svoje člane ustanovila avtošole, ki pa naj bi sodila pod okrilje programov rehabilitacije zavoda. Po tej poti se namreč v dobršni meri zmanjšajo stroški tovrstnega izobraževanja in usposabljanja invalidnih oseb.

Sicer pa je omenjena šola že toliko utečena, da je šlo skozi jo že troje generacij vozičkarjev-voznikov.

Franc in dodaja, da je bila udeležba zelo dobra. S tem v bistvu opravljajo osnovno poslanstvo, namreč da paraplegika dvignejo iz postelje, ga iztrgajo osami in ga vključujejo v najrazličnejše družabne, a seveda tudi zdravstveno-rekreativne dejavnosti.

Zveza paraplegikov se je razdelila na osem regionalnih društev že pred tremi leti, saj lahko na ta način boljše spremlja probleme vsakega posameznega člana. Mimogrede — v Sloveniji je teh ljudi okrog 600. Sredstva za delo dobivajo na podlagi delovnih načrtov iz republiških in delno občinskih samoupravnih interesnih skupnosti, polovico sredstev pa predstavljajo letnijska sredstva. Pomurski paraplegiki se tudi veliko ukvarjajo z vprašanjem odpravljanja arhitektonskih ovir.

»Čeprav je letos mednarodno leto invalidov, se na tem področju skoraj nič ni premaknilo. Vsaj za Ljutomer lahko to z gotovostjo trdim. Edino morda pri novogradnjah, da so kaj prilagodili dohode in prostore, sicer pa ne. Dobro pa veste, da če paraplegik ugleda pred sabo stopnico, ga mine še tisto malo volje do življenja,« potrto meni predsednik pomurskih paraplegikov Franc Stanjko, kot da bi hotel spomniti, kaj vse bo še treba storiti zanje.

Branko ŽUNEC

KRIŽEMKRAŽEM po naših solah

UREJA JOŽE GRAJ

DARILO ZA DAN REPUBLIKE

V Strožji vasi smo dobili nov vrtec. Vsi smo se ga veselili. Posebno tisti otroci, ki ga obiskujejo. Zgradilo ga je podjetje Marles. V vrtcu je mnogo prostorov. Otroci so razdeljeni v tri skupine: malčki, srednja skupina in mala šola. Moj brat Robert hodi v malo šolo. Posebno se je veselil tistega ponedeljka, ko je stopil v novi vrtec. To je bilo zanj nekaj izredno lepega. Na novi vrtec smo vsi zelo ponosni.

Ida Črncec, 3. raz.
OŠ Strožja vas

Prijeten večer pri babici

Moja babica živi pri nas. Ima svojo sobo. Zelo rada hodim k njej. Ima številnik na drva, zato je zvečer pri njej prijetno toplo. Velikokrat grem k njej s knjigo. Po večerih bereva.

Nekega večera pa, ko sem stopila k njej, se mi je hudomušno smejala. Mislila sem, da je to njen navaden smeh. Vendar me je zaustavila. Rekla mi je, da nama bo naredila odlično večerjo, le da moram iti po drva. Strah me je bilo zvečer hoditi zunaj. A sem ga premagala. Zadihana sem prišla nazaj. Babica je zakurila in nama spekla jabolka. To je zelo dobro. S slastjo sem jedla pečena jabolka. Ko sva povečerjali, sva sedli na kavč in brali. Babica časopis, jaz pa knjigo.

Ta večer je bil zame in tudi za babico zelo prijeten.

Vesna Fister, 4. a
OŠ Bakovci

Za otroke Namibije

V Pionirskem listu smo zasledili razpis solidarnostne akcije Otrokom Namibije na pragu svobode. Na sestanku delegatov razrednih pionirskih skupnosti smo sklenili, da bi tudi mi zbirali denar za te otroke. Odločili smo se, da bo vsaka pionirska in mladinska skupnost zbrala denar za en komplet šolskih potrebščin. Upam, da nam bo to uspelo.

Ksenija Kočar, 4. a
OŠ Tišina

Minuta za zdravje

Hodim v četrty razred. Najraje imam matematiko in slovenski jezik. Med poukom večkrat telovadimo. To je potrebno za naš razvoj. Telovadba krepi naše telo.

Rada hodim v šolo.

Darinka Golob
OŠ Spodnja Ščavnica

Moja želja

Moja želja je, da bi padel sneg. Vesela sem, ko se lahko smučamo in sankamo. Ko bomo imeli zimske počitnice, se bomo vsak dan smučali, vozili z vrečami in sankami. Vsi bomo veseli prvega snega.

Natalija Egu, 4. a
OŠ Apače

Pridelajmo čimveč sveže in zdrave hrane, umno gospodarimo, čuvajmo naravo

Na osnovni šoli v Črenšovcih smo 8. oktobra imeli naravoslovni dan. Cilj je bil čimveč zvedeti o prehrani in o kmetijstvu ter gospodarnem življenju. Zato smo povabili tovariša Vidiča iz Lendave, da bi nam vsaj nekaj povedal o prehranbenih sredstvih, ki nam jih primanjkuje. Tovariš Vidič nam je predaval dve šolski uri in smo veliko zvedeli. Prepričan sem, da nam bo to precej koristilo, predvsem tistim, ki se bodo odločili za kmetijski poklic. Po končanem predavanju smo se učenci 8. razreda odpeljali v Mursko Soboto — v tovarno mlečnega prahu. Tam nam je uslužbenec razkazal tovarno in nam tudi veliko o njej povedal. Pozanimali smo se tudi o možnostih zaposlitve, saj se bo mogoče kdo izmed nas odločil za ta poklic. Ta poklic je lep in ni naporen. Nazadnje smo se vrnili

domov. Zelo dobro sodelujemo tudi s KZ Črenšovci. Priskočili so nam na pomoč.

Zadružniki so pod strokovnim vodstvom tovariša Žižka pripravili šolsko njivo za setev in nato še posejali več vrst pšenice. Umetno gnojilo in pšenico nam je podarila zadruga. Učenci naše šole pa so v KZ pomagali pri pakiranju krompirja. Sedaj bomo lahko opazovali rast pšenice in ugotovili, katera vrsta pšenice najbolj uspeva na naši njivi. Peti in šesti razred pa sta pripravila razstavo o hrani, škropivih, gnojilih, rasti prebivalstva, sadjarstvu, vinogradništvu itd. . . Nato so šli v gozd, kjer so opazovali, kaj nam ponuja narava. Nižji razredi pa so prav tako spoznali, da brez hrane ni življenja. Zame je bil ta dan zelo pomemben, saj smo veliko zvedeli in mislim, da nam bo to še veliko koristilo. Želim pa, da bi še večkrat imeli takšne naravoslovne dneve, saj so zelo koristni in se veliko naučimo.

Robert Režonja, 8. r.
OŠ Črenšovci

Hrepenenje

Mokro oko strmi v dalj,
medlo strmi v črn oblak.
Narahlo kot v ihtenje
se pogled prikrade vanj,
ves plah zaide tja,
ves lep preide zlo.

Tu na tuji zemlji
gleдам v blede sonce.
Včasih je hladno in
gleda me zvedavo,
slutim žalost,
srce je prazno, polno ran.

Kot slutnja radovedno se zazrem v dalj,
zasolzeno je oko.
Hrepenenje pa preide
v trdno upanje,
v svetel dan.

Oblak prekrije sonce,
ponovno zašešesti listje.
Bele breze tiho spijo,
izmed njih se tiho,
brez sledi oglašja
moja slutnja.

Samo še nekaj časa,
samo minuta,
preživljam blede sonce.
Mislim, kako odhajam
proč, proč, samo proč,
domov . . .

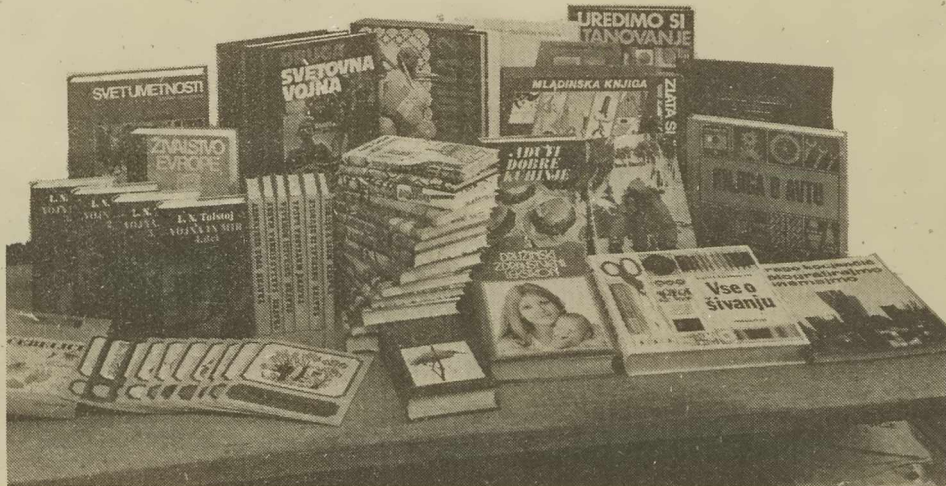
LEONIDA DONOŠA, 7. a
OŠ CANKOVA

Prvi sneg

Sedaj je jesen. Bliža se dolga in mrzla zima. V soboto sem vstala in pogledala skozi okno. Bila je še megla. Spomnila sem se, da je lani takšnega časa že bil sneg. Morala sem v trgovino. Počakala sem, da se je dvignila megla. Pripravila sem se in oblekla. Ko sem stopila skozi vrata, sem začudena obstala. „Mama, sneži!“ sem veselo zaklicala in si vzela rokavice. Odločila sem se, da se bom v trgovino peljala s kolesom. Med potjo mi je sneg pokrnil plašč in padal mi je po obrazu. Ko sem se vračala, je sneg le še naletaval. Potem je posijalo sonce in kmalu ga ni bilo več.

Ceprav je prvega snega bilo zelo malo, sem se ga razveselila.

Tanja Pučko, 6. r.
OŠ Kapela

PESTER IZBOR ZA VSAKOGAR!

II. SVETOVNA VOJNA

Doslej najboljše pričevanje o največjem spopadu v zgodovini človeštva! Zelo izčrpno tudi o NOB, enkratni filmski material, pregledno in poljudno besedilo. Rezultat dela prek 40 evropskih in svetovnih avtorjev.

Tri knjige, vezane v polusnje, 1.200 strani velikega formata, 2.000 ilustracij, 300 ilustracij in fotografij v barvi.

Cena: ppl. 3.400 din (10 obrokov)

L. N. Tolstoj, VOJNA IN MIR

Najslavnejši vojni roman o Napoleonomem pohodu v Rusijo in žalostnem koncu velike armade.

1873 strani v dveh knjigah.

Cena: cpl. 1.120 din (5 obrokov)

B. Traven, IZBRANA DELA

Šest Travnovih romanov, natisnjenih v teh IZBRANIH DELIH, predstavlja pisca z njegovimi najbolj kakovostnimi in priljubljenimi besedili. MRTVAŠKA LADJA — OBIRALCI BOMBAŽA — ZAKLAD SIERRA MADRE — MOST V DŽUNGLI — UPOR OBESENECV — GENERAL IZ DŽUNGLE — za vsa dela je značilno, da se dogajajo v slikovitih, malone eksotičnih okoljih. Kvallitetno branje za vse člane družine!

Skupaj 1.500 strani v šestih knjigah.

Cena: imt. 1.500 din (7 obrokov)

Fran Levstik, MARTIN KRPAK Z VERHA

Nespremenjeno Levstikovo besedilo po prvi objavi v Glasniku slovenskem 1. in 15. julija 1858. 12 barvnih upodobitev Borisa Kobala in spremni študij Borisa Paternuja in Ivana Sedeja.

Cena: cpl. 440 din (2 obroka)

TRIE ROKOPISI PREŽIHOVEGA VORANCA

Zanimiva posebnost za ljubitelje in zbiralce knjižnih redkosti. Natančni posnetki Vorančevih rokopisov za novelo GREH NA ODORU, črtico SOLZICE in literarno reportažo GOSPOSVETSKO POLJE, ki jih spremlja posebna priloga s poglobljeno študijo Draga Druškoviča o pisateljevem življenju in delu.

154 listov, vloženi v mapo, in priloga s spremno študijo.

Cena: fks, 775 din (3 obroki)

ZLATA SLIKANICA

15 pristrčnih slikanic, ki so jih izbrali otroci sami. 364 strani, 260 barvnih ilustracij, poslikan kartonski kovček — eno ali petnajst lepih daril.

Cena: br. 900 din (4 obroki)

ČEBELICA

Za najmlajše bralce je pripravljenih deset ponatisov v ličnem kovčku. Tokrat bodo to ilustrirane izdaje ljudskih pravljic raznih narodov.

Cena br. 350 din (2 obroka)

ZLATA KNJIGA

Pravljice in pripovedke, zgodovinske po-vesti, zgodbe o živilih, partizanske zgodbe, planinske po-vesti, pustolovske zgodbe, skratka pravo bogastvo zanimivega branja za vsakega mladega bralca.

Ponatis 12 pripovednih del v 13 knjigah. 2534 strani, 402 ilustracij, mikavne opreme in poučne spremne besede o pisateljih in ilustratorjih.

Cena: imt. 2.900 din (14 obrokov)

SVET UMETNOSTI

Natančen prikaz svetovne in jugoslovanske upodabljačije umetnosti. V knjigi boste našli vse, kar želite vedeti o slikarstvu, kiparstvu in arhitekturi, saj knjiga predstavlja zgodovinski in regionalni pregled vseh oblik in načinov likovnega izražanja.

640 strani, 1.300 barvnih ilustracij.

Cena: pus. 780 din (3 obroki)

Tone Škarja, EVEREST

Naš znani alpinist, večkratni udeleženec in vodja himalajskih odprav, je v tej knjigi strnil vrsto svojih vtisov in doživljanj drugih

članov odprave z vzpona na Mount Everest.

341 strani, grafične skice, zemljevidi in tehnične skice, barvne fotografije s poti na vrh Strehe sveta.

Cena cpl. 800 din (4 obroki)

Drago Kocjančič, FOTOGRAFIJAMO, SNEMAJMO

Knjiga domačega avtorja, strokovnjaka za to področje, upošteva predvsem naše razmere in možnosti pri obvladovanju vseh skrivnosti „pritisikanja na sprožilec“.

280 strani, prek 200 ilustracij, ki imenitno ponazarjajo besedilo.

Cena: cpl. 670 din (3 obroki)

Dr. Harry Garms, ŽIVALSTVO EVROPE

Sistematično so obdelane vse živalske vrste Evrope in razporejene po družinah. Vsak opis spremlja štiribarvna fotografija ali risba. Knjiga bo dobrodošla vsem prijateljem narave, predvsem pa mladini, ki bo v njej našla razumljiv in privlačen priročnik.

Cena: cpl. 1.050 din (3 obroki)

Iztok Geister, SLOVENSKE PTICE

Imenitno delo domačega ptičeslovca predstavlja svet zračnih prebivalcev tako popolno, da vam skoraj gotovo ne bo ostalo dolžno niti enega odgovora. S priročnikom o pticah boste odlešli hodili skozi živo naravo odprtih oči.

470 strani, 235 barvnih slik.

Cena: blc. 586 din (2 obroka)

DRUŽINSKI ZDRAVSTVENI LEKSIKON

Sodobna knjiga, polna koristnih podatkov in nasvetov, ki vam bo pomagala ohraniti zdravje. Knjiga obsega medicinsko enciklopedijo z več kot 2000 razloženimi izrazi in strokovnimi pojmi, zgoščeno poglavje o prvi pomoči s pojasnjenimi prijemi in tehnikami, več kot 250 nazornih ilustracij, ki prikazujejo dele telesa in njihovo delovanje, pregledno abecedno kazalo in zdravstvene informacije z najrazličnejših področij.

535 strani formata 18x25 cm.

Cena: krt. 896 din (4 obroki)

VSE O ŠIVANJU

Priročnik za ustvarjalno izrabo prostega časa.

506 strani, 2900 fotografij, risb in preglednic.

Cena: krt. 770 din (3 obroki)

ROČNA DELA 2

Druga knjiga sodobnega ilustriranega priročnika ROČNA DELA je prava zakladnica krojev, vzorcev, delovnih navodil in praktičnih primerov za pletenje, kvačkanje, šivanje, vezanje, vozlanje in mnoge druge ročne spretnosti, saj je logično nadaljevanje prve knjige.

313 strani velikega formata, 137 modelov in vzorcev, 14 šivalnih tečajev, 14 krojnih pol, 11 vzorčnih pol.

Cena: krt. 798 din (3 obroki)

ADUTI DOBRE KUHINJE

Ko boste vzeli v roke bogato ilustrirano in izčrpno delo več tujih avtorjev, se ne boste več spraševali, kaj bi skuhal naslednji dan, temveč vam bo prej zmanjkalo dni in obedov, da bi lahko vsaj pokusili vse slastne dobrote, o katerih je govor v knjigi.

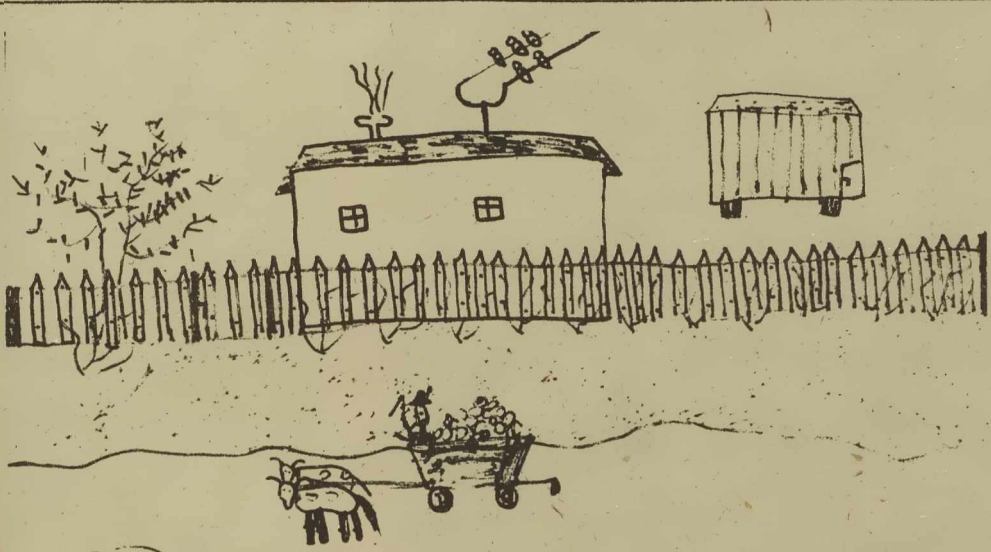
495 strani, barvne slike o pripravi jedi, o gotovih jedeh in serviranju.

Cena: krt. 650 din (3 obroki)

Vse naštetje knjige lahko kupite v vseh knjigarnah ali jih naročite pri založniških poverjenikih. Knjige lahko naročite tudi po pošti na naslov: Mladinska knjiga, TOZD Založba, prodaja po pošti, 61000 Ljubljana.

Na dopisnico napišite svoj natančen naslov in naslov knjige, ki jo naročate.

M založba
mladinska
knjiga

IZBRANA RISBA: »Na vasi« — Narisala Simona Černi, 4. raz. OŠ Odranci.

ne zgodi se vsak dan

KOLO — TEMELJ CIVILIZACIJE

O Karlu Velikem vemo, da je potoval po svoji državi v vladarskem vozu, ki pa je bil počasnejši — vlekli so ga štirje volji. Vse do zgodnjega srednjega veka so obstajale v srednji Evropi še dokaj dobre glavne ceste. Varnost na njih so vzdrževali s krvavo sodbo. Sodišče so zasedala ob njih in na njih so izvrševali obsodbe — pozneje, za hude zločine, v grozoviti in obenem simbolični obliki »trenja s kolesom«. Obsojencu so potirali kosti s težkim kolesom, truplo pa izpostavili, privezano na kolo, vsem v opomin. Ko je propadla močna osrednja oblast, so propadle tudi ceste. Vsak knez, vsak grof in vsako mesto je pobiralo od popotnikov znatne »cestnine«, za vzdrževanje cest pa ni skrbel nihče. To je bilo krajevnim oblastnikom celo v prid, kajti voz, ki se je na cesti polomil, je po zakonu pripadel z vsem naloženim tovorom — krajevnim oblastem! Na to nas spominja tudi pregovor, da »kar z voza pade, propadek«.

Šele v 18. stoletju so okrepile evropske države začele izboljševati katastrofalno stanje cestne mreže. Izdelovati so začeli načrte omrežij glavnih cest. Še v preteklem stoletju pa so se nekatera mesta in dežele temu upirali. Tako je nemško mesto Mainz prepovedalo prehod pruski pošti z utemeljitvijo, da »gre mnogo prenapelo, tako da peki, sedlarji, kovači, pivovarji in krčmarji ne morejo od nje dovolj zaslužiti!«! Toda hitre poštne zveze, ki so obratovale po utrjenem voznem redu, so

kmalu prepregle Evropo. Veliki čas poštne kočije pa je hitro minil, ker se je brž zatem uveljavila železnica.

Kdor pa je hotel potovati v stoletjih pred pošto kočijo,

Karl Daris na prvem »kolesu«

je moral jezdit ali pa prisesti na nevmeteni, skrajno neudoben tovorni voz. A tudi prve poštne kočije 18. stoletja niso bile mnogo boljše. Pogosto je kak potnik padel z njih med kolesje, stekel na oknih ni bilo, potniki so se stiskali med zaboji, sodi in poštnimi vrečami. Pogosto se je dogajalo, da se je vozilo prekucnilo, čeprav so poštne uprave kaznovale »postiljona« za vsako takšno nezgodo z določenim številom batin.

Kakor danes vrsta avtomobila, tako je nekoč veljalo število vprežnih konj za merilo družbenega položaja lastnika. Kralji in knezi so vozili z osminimi pari konj, ministri, grofje in poslaniki s šestimi in tako naprej. Rokodelci, drobnji trgovci in podčastniki so smeli vpreči v voz, ki ni smel biti okrašen ali obarvan, samo enega konja!

Prvo kočijo so izdelali v madžarski vasi Kocse že leta 1.457, šele konec 17. stoletja

pa se je vozilo splošno uveljavilo. Vladarji so si radi podarjali obilno okrašene kočije — zgodilo se je pa, da kateri izmed njih z njo ni vedel kaj početi. Ruska carica je poslala v dar kočijo nekemu tatarskemu kanu. Ta sprva neznan stvari ni zaupal, ko pa se je prepričal, da ni kakšna nevarna past, je ukazal sneti kolesa in je poslej v udobni kabini spal ter v njej celo sprejemal audience. Neki kitajski cesar pa je bil zelo užaljen spričo kočije, ki mu jo je podaril angleški kralj. Vprašal je angleškega poslanika, ki je obšla izročil, kako je mogoče, da sploh kdo sedi pred kitajskim cesarjem in nad njim. S tem je očitno menil kočijaža, sedečega na kozlu!

Časi kočij so preteklost. Zdi se nam, ko da so stoletja za nami. Pri tem pa so jih še naši očetje doživeli!

Naš tehnični razvoj je silovit, druga za drugo se kopičijo nove iznajdbe. Človeka je obšla slaba po hitrosti. V štirih urah preleti Atlantik in s stokilometrsko hitrostjo drvi po avtocestah. Kaj pa žene ustroj današnjega sveta? To je kolo, ki brez njega ne bi bilo prometa, mehanike, tehnike in ne poletov v vesolje! Vsako sekundo se vrte milijarde koles — kolesa na cestah in tirnicah, zobasta kolesa v drobni zapetosti uri in v velikanski železarski stiskalnici, prenosno kolesje v krmilnih elementih raketnega pogonskega motorja ... kolesa so osvojila svet in z njihovo pomočjo osvaja človek tudi vesolje.

IZUMIRAJO TUDI LJUDJE

V svetu potekajo velike akcije za rešitev izumirajočih živali. Ljubitelji narave in ekološko prosvetljeni ljudje so pripravili najrazličnejše prireditve, na katerih opozarjajo na uničevanje živalskega sveta. Okoli sveta so prepeljali nekaj deset metrov dolgega napihnjenega kita glavača iz gume, da bi tako opozorili na izumiranje te zares veličastne živali. Ustanovili so tudi posebno kitolovsko stražo, ki s hitrimi čolni poskuša ovirati kitolovkam streljanje kitov. Evropska gospodarska skupnost je pod pritiskom javnega mnenja sprejela sklep, da s prihodnjim letom ne bo več kupovala izdelkov, za katere pridobivajo surovine iz kitov. Za ljubke kitajske medvedke pande se zavzema ves svet in na Kitajskem jih po rokah nosijo, bi lahko dejali. Američani ne vedo, kako bi pomagali kalifornijskemu kondorju, da bi ne izumrl; trudijo se na vse mogoče načine, pri tem pa denar skoraj ni vprašanje. Tudi za afriške slone, nosorože in druge živali se zavzema svetovna javnost. Prav je tako,

vendar pa je v senci teh prizadevanj ostala še ena izumirajoča vrsta — človek!

V pragozdovih Srednje in Južne Amerike, v Afriki in Aziji odmirajo primitivna plemena. Pripadniki teh plemen doživljajo neizprosni napad civilizacije, ki ogroža njihovo zemljo, njihov način življenja in pogosto samo življenje. Njihovo število hitro pada in nekatera plemena poznajo antropologi samo še po imenih. Čas, za katerega je tako značilna žeja po surovinah, energiji in novih poljedelskih in gozdnih površinah, ni naklonjen primitivnemu življenju. Na svetu je vse manj nedotaknjenih kotičkov, zato se ogrožena plemena niti ne morejo umakniti v nove divjine. Edina možnost je asimilacija ali pogin.

Antropologi računajo, da je danes na svetu okrog 200 milijonov pripadnikov plemen, ki so na repu razvoja in žive še vedno na stopnji lovcev in nabiralcev, nekatera plemena žive še vedno v kamni dobi. Napredek, vojne, bolezni in lakota so njihovi poglavitni

sovražniki, proti katerim so povsem nemočni.

Posebno drastično je izumiranje indijanskih plemen ob Amazonki. Beli naseljenci so jih streljali kot zajce, kradli so jim zemljo, zanesli mednje nove bolezni, proti katerim niso poznali naravnih zdravil, in jih okužili še s socialnimi boleznimi, kot je alkoholizem. Uradno potrjeni dokumenti pričajo o nečloveškem ravnanju s primitivnimi indijanskimi plemeni. Cesar niso mogli narediti z bombardiranjem, streljanjem in preganjanjem, so dokončali na izredno zvit in podel način: Indijancem so podarjali oblačila, ki so bila okužena z bolezenskimi klicami. Tako so v amazonskih pragozdovih izginila cela plemena.

„Skoraj neizogibno je izginotje vseh primitivnih plemen ob Amazonki do leta 2.000,“ zatrjuje antropolog Jean-Patrick Razon. Tem besedam nemo pritrjujejo številke. Od 6 milijonov brazilskih Indijancev, kolikor domnevajo, da jih je bilo v 16. stoletju, ko so Portugalski začeli naseljevati Brazilijo, je danes ostala peščica 200.000. In še tih dvesto tisoč se hitro zmanjšuje, četudi kolonizatorji ne uporabljajo več tako neposrednih sredstev za uničevanje, kot so jih prej, ko so uporabili, če se jim je zdelo, tudi dinamit.

Zgovoren primer uničevanja primitivnih plemen s t. i. napredkom so nekaj let stari dogodki v Braziliji. Traso nove avtoceste so potegnili skozi pragozd, kjer so že tisočletja živeli pripadniki plemena Yanomani. V razvojnem pogledu so bili še v kamni dobi, saj so si izdelovali orožje in orodje iz kamna in lesa. V hipu so preskočili tisočletne časovne prepeke in se znašli pred povsem novim svetom, ki je k njim prihrumel z gradbenimi delavci. Ritem življenja se jim je porušil, živali, od katerih so živeli, so zbežale od hrupnega gradbišča, pragozd so izkrčili v takšni meri, da je bilo manj tudi rastlinske hrane, in tako so se Yanomani srečali z lakoto. Po dveh letih gradnje trase za avtocesto je brazilska vlada delo ukinila, ker ni bilo več denarja. Toda za Yanomame se ni nič izboljšalo. Gradbenikom so sledili naseljenci in živinorejci, ki so nekdanja svobodna prostranstva pregradili z žičnimi mrežami. Starodavna pota so bila tako onemogočena in začelo se je propadanje plemena. Še naglego pa je šlo navzdol, ko so na njihovem ozemlju (do katerega pa nimajo nobenih pravic) našli še zlato, diamante in uranovo rudo.

„Ne moremo si privoščiti razkošja, da bi bilo ozemlje, tako bogato z rudninami, prepuščeno peščici indijanskih plemen,“ pravijo lokalni oblastniki.

In podobno je po vsem svetu. Za primitivna plemena ni prostora. Umakniti se morajo galopirajoči civilizaciji. Navsezadnje so nam primitivci nepotrebni, surovine pa še kako! Toda takšen premislek je znamenje omejenega premišljanja. Ne samo da človečanske pravice veljajo tudi za primitivna plemena, marveč je njihov obstoj za človeštvo še kako dragocen. S proučevanjem primitivnih plemen znanost odkriva daljnjo preteklost, koristno pa je tudi poznavanje izročila „divjakov“, saj je v njem zbrano tisočletno izkustvo in poznavanje ožjega okolja. Uničevanje takšnega izročila je podobno uničenju lepe knjižnice, v katero sicer res ne zahajamo vsak dan, a pride trenutek, ko je le v nji shranjen kakšen dragocen podatek.

90 LET PRED TRAGEDIJO NAŠEGA LETALA V AJACCIU

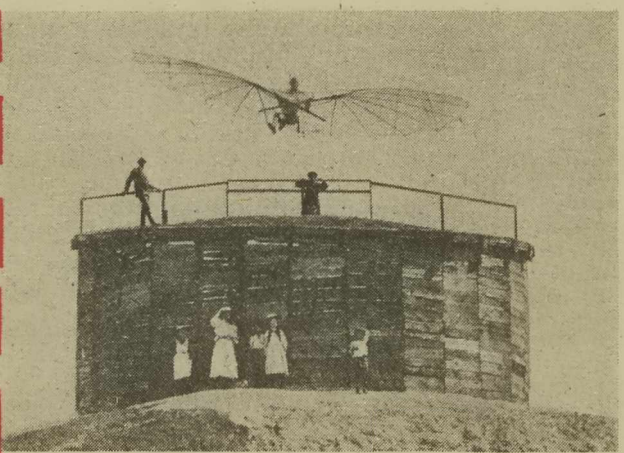
Prvi korak je bil dolg 15 metrov

Zapisi o letalstvu se navadno pričenjajo s trditvijo, da je želja po letenju stara toliko kot človek sam. Starogrška Dedal in Ikar, mitološki bitji, ki sta poskušala poleteti, v 15. stol. se je z letenjem veliko ukvarjal tudi znameniti vseznalec Leonardo da Vinci ...

Leta 1808 je dunajski urar Jakob Degen s svojimi sedem metrov dolgimi krili želel dokazati, da človek ne more leteti, pa tudi »polet« Koročaja iz Ulma je leta 1811 končal v Donavi. Kar smešno je na gledalce delovala poštna kočija, ki so jo predelali v nekakšen »leteči stroj« in leta 1868 razstavili v pariškem aero salonu.

Že leta 1850 je menda neki angleški imenitnik, sir George Cayley z 90 kilogramov težkim »letečim strojem« preletel nekakšen prepad. Pravzaprav — najbrž iz previdnosti — ni poletel on, temveč njegov kočijaž. Vozilo se je kajpak — razletelo.

Potem je na sceno prišel Nemec Otto Lilienthal. Opazoval je štorke, kot že tisoči pred njim, in sanjal o tem, kako bi poletel. Leta 1891 je prišlo tako daleč. Nemški cesar Viljem II., ki ga je Lilienthal poprosil, naj prisostvuje njegovemu prvemu poletu, je usodno zamudil edinstveno priliko: biti priča prvemu poletu, ki je bil dolg celih 15 metrov. Že kmalu se je Lilienthal pognal tudi do 350 metrov daleč. Prebivalci Berlina so vse skupaj imeli za nekakšen ljudski cirkus. Dne 9. avgusta 1896 so Lilienthal zračni tokovi, ki jih še danes za svoje polete boljše ali slabše koristijo jadralci, vrgli ob tla. Kmalu po tistem je v bolnišnici umrl.

S takšnega »podstavka« je leta 1891 Nemec Otto Lilienthal prvič poletel.

stare koprive najbolj pečejo

Bil je zimski dan, večer je že trkal na vrata dnevu, ko je v podjetju „Draginja“ komisija za razpis delovnega mesta direktorja še vedno zasedala. Zakon je tu, je dejal predsedujoči in zakon je potrebno izvajati. Toda naš direktor vendar še ne pade pod reelekcijo, je dejal drugi član komisije, potemtakem mi zastoj sedimo tu, je dodal tretji. Res je sicer, da je naš direktor na takem položaju že skoraj 15 let, toda pri našem podjetju lahko ostane še dve leti, zakaj šele takrat bo njegov staž znašal štiri leta. Torej lahko ostane, so močje sklenili, zaprli uradne liste in se odpravili domov. Razprava se je nadaljevala ob kavi v hotelu, kajti tajnica ta dan ni delala nadur. Močje so ob kavi modrovali naprej. Res

POD UDAROM REELEKCIJE

je, da v teh dveh letih marsikaj ni bilo v redu, res je tudi to, da nas občani kritizirajo zaradi dviga cen in drugih zadev, res je celo to, da se je v našem podjetju razvila familiarnost, a zakon je zakon, tega je vendar treba spoštovati, je dejal Jure in končal svoj monolog. Mi kot komisija smo svoje opravili, mi smo čisti pred javnostjo, če pa kdo želi novega direktorja, ga naj pripelje, mi ga sprejmemo, naši ljudje pa bodo spremembo prav tako sprejeli.

Direktor podjetja „Draginja“, ki ga je načel dvom o lastnem položaju, seveda ni bil navzoč, toda preskrbel si je vse mogoče pravne razlage in te so govorile njemu v prid, kljub temu da mu je položaj direktorja skorajda po 15. letu že prirastel k sru. Misli si je, saj bi bilo vendar sramotno, če ne bi bil še naprej direktor, kaj bodo dejali ljudje, znanci in sorodniki.

Od takrat, ko je bila sprejeta ustava, je neprestano mislil na to „družbeno zlo“, saj reelekcije pač ni mogel drugače imenovati.

V podjetju „Draginja“ so se naposled umirili. Reelekcije torej ne bo, se je razneslo po kolektivu, delo bo teklo naprej kot dosedaj, je o problemu pokomentirala snažilka in pometla kup papirja, na katerem so bile vse mogoče variante. Nekdo torej ni padel pod udar reelekcije.

Zadrega, ki se ji pravi reelekcija (v prevodu: ponovno izvolitev) je že pred 14. leti — kozerija je bila namreč objavljena v Vestniku leta 1966 — burila duhove in spodbudila stolčke nekaterim. Ker smo zdaj pred podobnim dejanjem, namreč volitvami, se nam je zdela kar pravšnja, da jo ponovimo. Če že ne bo bogve kaj hasnila, naj bo komu vsaj v razmislek, nemara pa celo za slabo vest.

—brž—

DRUGJE SMO PREBRALI

POLŽ, KI HITI, PREHODI v minuti približno milimeter.

x x x

POROČILA SE JE V STOTEM letu svojega življenja, v sto prvem pa je rodila. To se je pripetilo neki Felipi Grinalbi Aldana v Kolumbiji. Umrla je leta 1945, ko ji je bilo 120 let.

x x x

Ze sedaj imamo v Jugoslaviji več kot sto kongresnih dvoran s skupno 200 tisoč sedeži. Nekateri bi radi gradili še nove dvorane.

x x x

KAŽE, DA SE BODO URESNIČILE SANJE JULESA VERNA. Peterica strokovnjakov iz Hong — Konga je naredila balon, s katerim nameravajo obleteti Zemljo. Računajo, da bodo pot, dolgo 32 tisoč kilometrov, preleteli v dvajsetih dneh.

V Gornji Srjevići v prnjavorski občini živi 115-letna Trivuna Todorić. Z osemnajstimi se je poročila, imela tri otroke. Danes ima 46 pravnukov in 37 prapravnukov. Tu in tam popije kavo, pokadi cigareto in spiže kozarček žganja.

LJUDJE MED SEBOJ

Čedalje več družin je, kjer sta mož in žena zaposlena. So pa seveda še družine, ki imajo samo enega „rednika“. Običajno je, da mož odda denar doma, zase pa si pridržijo manjši znesek za drobne izdatke, cigarete, pijačo in druge „malenkosti“. Takšna praksa se je že zdavnaj udomačila. Vendar droben nasvet ženam: ne bodite preveč skope pri odredanju zneskov za možev žep. Mož pač potrebuje svoje in pomisliti moramo, da si je denar pošteno prislužil. Razumna gospodinja si bo ti-sočak ali dva, ki ju da več možu, že znala prigospodariti z razumnim nakupovanjem. Tako se nikoli ne bo moglo zgoditi, da mož v zakonski krizi očita ženi: „Zmeraj sem ti bil le kuli, ki si mu privoščila komaj peščico riža!“

Tudi možje naj pomislijo, da je treba vsak mesec plačati stanovanje, elektriko, časnike, radio in televizijo in kopico drugih stvari. Denarja za to žena ne more stresti iz rokava. Ako imaš družino, je treba upoštevati potrebe vseh družinskih članov, čeprav je to pogosto povezano s precejšnjimi omejitvami. Marsikdo se s tem težko sprijazni, češ, zdaj ne morem več tako brez skrbi plačevati za pijačo, kakor prej, ko sem bil še fant!

Najbolje je, da denarne posle v družini opravlja tisti zakonski tovariš, ki ima v tem več izkušenj in je bolj varčen. Preprosto knjigovodstvo, ne zato, da bi drug drugemu očitala, ampak, da se zakonca sama kontrolirata, je zmeraj na mestu. Sramotno je, če si mora gospodinja od soproga izprostiti vsak dinar za svoje potrebe. Treba je biti varčen, vendar velikodušen.

Nič kaj lepo ni tudi, če si zakonca nista odkrita in so dohodki enega drugemu skrivnost. Marsikatera žena toži, da nikoli ne ve, koliko njen mož zasluži. Denar, ki ga same zaslužijo, navadno vtaknejo ves v gospodinjstvo, medtem ko mož krije svoje včasih prav znatne izdatke iz raznih „črnih fondov“. Znan pregovor je, da „pri denarju prijateljstvo preneha“. V zakonu pa naj velja, da naj se prav v denarnih zadevah navezanost zakoncev drug na drugega začenja. Družinska gmočna sredstva so vendar osnova za izpolnitev tistih potreb skupnega življenja. Tod naj bo med zakoncema popolna odkritost in poštenost.

Gospodinja naj dobi poleg denarja za gospodinjstvo tudi določen znesek za svoj žep, za izpolnitev svojih drobnih želja. Seveda je mnogo lepih stvari, ob katerih začne žensko srce hitreje utripati. Neki mož je potožil: „Potem, ko sem ji izročil denar, se je žena vrnila domov s kopico zavojev in zavojčkov. Same lepe stvari zanj, pozabila pa je, da nisem imel več ene cele nogavice, katere je pravzaprav odšla kupiti.“

Važno je, da se ob gmočnih težavah, ki nastajajo ob kaki nezgodi ali bolezni, zakonca odkrito in zaupljivo pogovorita. Če so otroci že večji, na tak pogovor povabita tudi njih. Tako se družina razumno pomeni in skuje načrte, kako skupaj premagati težave. Takšne krize, ki se jih pravilno lotimo, včasih zelo okrepijo družinske vezi.

Kako ravnamo, kadar služita oboje, mož in žena? Najbolje je dajati denar v „en lonec“ in iz njega jemati sredstva za po-tešitev potreb in izpolnjevanje želja. Seveda je sistem, ki ga izberemo, odvisen od dogovo-

Denar v družini

ra. Pogosto rabi ženin zaslužek za nakup določenih stvari za družino ali za nakup obleke. Kakor rečeno, se o tem, kakšen sistem denarnega gospodarstva izbrati, zedinita zakonca. Geslo: „Tvoj denar je najin denar, moj denar pa moj denar!“ je seveda skrajno majava osnova družinskega gospodarstva. Dogaja se, da se možev zaslužek porabi za družino, medtem ko žena meni, da pripada samo njej, saj vendar dela in zasluži. Ugotovili pa smo že, da je zakon obstojen, če počiva na zaupanju, enakopravnosti in tovarištvu. Te prvine pa v nekaterih primerih manjkajo.

Pravno vzeto ima vsak zakonski partner pravico na svoj zaslužek. Toda mož in žena sta po zakonu dolžna skupno skrbeti za potrebe družine. Napačno je tudi, če se mož trka po prsih spriču svojih večjih dohodkov in daje vedeti ženi, da ta živi na njegove stroške. Tudi, če tako ravna žena, torej možu očita, da premalo zasluži, ona pa več, ni v redu, saj to lahko pripelje v hud spor.

Besede „moj denar“ in „tvoj denar“ je treba črtati iz zakonskega besednjaka, namesto njih pa uvesti v abecedo družine „naš denar“.

Tole „pridigo“ smo povzeli po Obzorniku Prešernove družbe. Zdi se, da velja tudi za pomurske družine. Ponekod je zakon vse drugo kot harmonična družinska skupnost. Mnogokrat nastane prepri prav

zaradi denarja. Vemo, da ga ni nikoli preveč, če pa ga mož ali žena nenačrtno zapravi, potem je ogenj v strehi. Z denarjem je treba torej ravnati tako, da se ne prebijemo le iz meseca v mesec, ampak, da nam tudi kaj ostane za „investicije“ in nepredvidene večje izdatke. To pa ne velja le za „delavske“, ampak tudi kmečke družine. Res je, da tam nimajo toliko izdatkov za hrano, vendar imajo „odhodke“ zaradi odplačil anuitet za kmetijske stroje, za nakup pogonskega goriva, krmila, umetna gnojila itd., zato tudi na kmetih večkrat zaškripa prav zaradi denarja. Ker je na kmetijah težko ugotoviti, kolikšen je delež posameznega družinskega člana v dohodkih, velja tod še posebej ugotoviti, da so dohodki „naš denar“, zato se je treba tudi v kmečkih gospodinjstvih pomeniti o trošenju sredstev in umnih nakupih.

In kako tam, kjer kateri izmed članov kmečkega gospodinjstva hodi delat. Primer, ki nam ga je povedal znanec, se zdi pravilen: Osebnih dohodek, ki ga dobi v tovarni, daje seveda v družinsko blagajno, vendar v poseben predal oziroma ga nalaga na hranilno knjižico, da bi potem, ko bo znesek primerno visok, kupil trajnejšo dobrino za gospodinjstvo, sredstva za sprotne izdatke pa črpa med dohodki kmečkega gospodarstva, saj vsako popoldne, ko pride domov iz službe, pridno dela na kmetiji...

BONTON Obisk pri bolniku

Ko obiskujete bolnika, ne pozabite, da je v posebnem fizičnem in psihičnem stanju, da je občutljiv, nervozen in da ima bolečine. Zato z njim obzirno ravnajte.

Za tiste, ki leže v bolnišnici, je čas obiskov določen po bolnišničnem redu, sicer izbere bolnikova družina. Držite se natančno teh določil in pridite od domeni uri.

Obisk v bolnišnici traja približno petnajst minut, na domu pa morda pol ure, a tudi manj, če vas opozore, da se bolnik ne počuti dobro.

Če bolnik že okleva in če je vaš dober prijatelj, lahko podaljšate obisk na njegovo izrecno željo. Zapletite ga v lahkoten in veder pogovor.

Z bolnikom se pogovarjajte o nepomembnih stvareh. Pripovedujte mu o novicah, o življenju skupnih prijateljev in znancev. Izogibajte se pogovorom o bolezni in drugih neprijetnih temah. Na obisk ne nosite večjih količin živil, saj prehrano predpisuje zdravnik. Raje se zadovoljite z lepim sadjem in sladkarijami.

S seboj vzemite rezano cvetje. Če bolnik rad bere in če mu zdravje to dovoljuje, ne pozabite na dobro knjigo.

Prav gotovo vsakega bolnika, priklenjenega na bolniško posteljo, tare občutek osamljenosti. Zato mu bo ljubilo, če ga bodo obiskali tovariši iz podjetja, kjer je zaposlen. V skupini obiskovalcev naj bodo največ trije.

Če pride med vašim obiskom k bolniku zdravnik, se umaknite iz sobe. In če vas prosijo, da odidete, storite to brez obotavljanja.

RECEPT

Prleška gibanica

Na naš poziv bralkam, naj za rubriko „Za vsakogar nekaj“ pošljejo recepte, se je med prvimi oglasila CILKA PRŠA iz Izakovec. Poslala nam je recept o pripravi prleške gibanice. No, pa pogledajmo, kako to domačo specialiteto ona pripravlja.

POTREBNE SESTAVINE: 400 gramov moke, 2 žlici olja, sol, beljak, mlačna voda, pol litra smetane, 50 gramov masla, 2 rumenjaka, 750 gramov skute, 50 gramov rozin. Moko presejemo na desko, dodamo olje, sol, beljak in toliko mlačne vode, da nastane mehko testo; ugnemo ga in pustimo pol ure pokritega s skledo. Uležano testo malo razvaljamo in nato položimo na okrogel pekač, da pretežni del testa na vseh straneh enakomerno sega čez robove pekača. Testo, ki visi čez pekač, urežemo na 9 enakih delov. Eden naj bo nekoliko večji, da bomo z njim na koncu pokrili gibanico. V pekaču namažemo testo z zmesjo smetane, masla in razžvrkljanih jajc. Čez nadev tanko razvlečemo enega izmed delov testa, ga potresemo z zdrobljeno skuto in pokapljamo s smetano. Nato nadev spet pokrijemo z naslednjim razvlečenim testom, vse to dotlej, dokler ne porabimo vsega nadeva. Vrhunjo plast dotlej pokrijemo s smetano. Nato pečemo v pečici. Pečeno gibanico razrežemo kot torto. Sladkamo po okusu.

Cilka Prša Izakovec 37

ZA AVTOMOBILISTE

NOČNA VOŽNJA

Iz revije Avtomagazin povzemamo članek Martina Česnja, v katerem opisuje nočno vožnjo. Takole pravi:

Nekateri vozniki prisegajo, da najraje vozijo ponoči, češ: v temi se dobro vidi, če prihaja izza ovinka drugo vozilo. To je res!

Nočna vožnja po dobro znani vijugasti cesti je po tej plati varnejša. Toda le pod pogojem, da je daleč od naselij in da na njej — razen avtomobilov — ni drugih prometnih udeležencev. V vseh drugih primerih pa je tema, tako kot vsaka druga zmanjšana vidljivost, zagrozen voznikov sovražnik.

Cim slabše so vremenske in cestne razmere, tem težavnejša je vožnja. Redkejši promet je ponavadi preslabotna prednost v primerjavi z vsemi nočnimi pastmi.

Če ste tiste vrste voznik, ki mora zaradi dolgih potovanj ali drugačnih vzrokov veliko kilometrov prevoziti v temi, poskrbite najprej za vse tiste reči, ki vsaj delno prispevajo k večji varnosti: običajne žaromete zamenjajte s halogenskimi, poskrbite, da bodo pravilno nastavljeni in vestno ter sproti očistite vse šipe. Le tako ter s pomočjo pravilnih in čistih vzratnih ogledal boste vselej na tekočem z razmerami okrog avtomobila.

Vožnja po suhih tleh, pa četudi so pomrznjena ali zasnežena, je ponavadi prijetnejša od vožnje po mokrem cestnišču.

Umazanija izpod koles drugih avtomobilov vam v mokrem vremenu maže šipe in žaromete, to pa močno oslabi vidljivost. V takšnih primerih so dobri brisalniki (po možnosti tudi za žaromete) in nezmrljiva tekočina za pranje stekla vredni zlata.

Vozniško obveznost med nočno vožnjo določa zakon.

Poleg tega je vožnja skozi temo tudi poglavje lepega vedenja, ki bi moralo voznikom preiti v meso in kri. Prižgani dolgi žarometi, ki svetijo v oči vozniku z nasprotno smeri ali (skozi ogledalo) vozniku pred vami niso le prekršek, ampak tudi dokaz neolikanosti za volanom. Če po svetlobnem soju zaslutite, da se vam izza ovinka ali z druge strani klanca približuje drugo vozilo, vključite kratke žaromete, še preden avtomobil v celoti zagledate. In če bo enako naredil tudi voznik v njem, bosta oba zadovoljna.

Srečanje bo minilo brez nepotrebnih bleščav in trenutne zaslepitve. Res pa je, da v zasneženem okolju tudi svetloba kratkih žarometov močno blešči.

Ne glejte v luči nasproti prihajajočega avtomobila, ampak sledite svojemu desnemu robu cestišča. Tako boste preprečili zaslepitev in ves čas vedeli, kaj je pred vami. Prav ob takšnih srečanjih je namreč največ možnosti, da spregledate pešca ali kolesarja, ki hodi oziroma vozi po desnem robu ceste, tik pred vašim vozilom.

Ugašanje dolgih žarometov je obvezno tudi pri srečanjih na avtomobilski cesti resda so tamkajšnja vozišča bolj vsak sebi, toda bleščava seže tudi čez zeleni vmesni pas in ogroža voznike iz nasprotno smeri.

Svetlobni snop pred avtomobilom je varljiv, to morate vedeti! Če se vam zdi tako osvetljena cesta pred vami povsem suha, je velika možnost, da je luč žarometov „zbrisala led. Vozite previdno! In obrat-

pritisnite na plin šele, ko boste zatrdno vedeli, kakšna so tla pod kolesi.

Velja naj: nočne vožnje se lotite le tedaj, ko nimate druge izbire. Saj se je podnevi dosti laž-

Nočna vožnja je dovolj varna le, če vozite po avtomobilski cesti izven naselij in z dobro opremljenim avtom. V vseh drugih primerih pa je tema zagrozen voznikov sovražnik. Posledice so lahko tudi takšne, kot je to razvidno s slike, ki smo jo posneli v Pomurju.

no: svetlikajoči kristalčki v soju je prebijati skozi meglo in drugič še ne pomenijo, da vozite po ledu! Morda so le drobci raztresene soli! Seveda se na to ne zanašajte na slepo, ampak

je prebijati skozi meglo in druge zimske zasede. Če pa že morate v temo, poskrbite, da bo avto pripravljen za vožnjo in da boste sami spočiti.

Sestavljen Marko Napast	Lutrovka	Severni jeleni	Družina rastlin z usnatimi cveti	Večji kraj v Istri	Vonjava, dišava	Ženska, ki riše	Pohotnost
Starogrški zgodovinar in filozof							
Veliko mesto v Argentini ob reki Parana							
Nabrušenost							
Hrvaški pesnik Ujević				Otok v Irskem morju			
				Molibden			
Avtomobilska oznaka Španije		Priznan aperiitiv	Mesto v Sibiriji				
Gospodinska potrebščina					Krajevna skupnost		
					To je		
Glavni števnik					Zmikavt		
					Popevkarica Kohont		
Predgorje na grški zahodni obali						Davno ljudstvo v Srednji Ameriki	Pravilnična pošast
Črnsko plemo ob Nilu (anagram: RENE)					Max Zihlmann		
					Hiter tek		
Tone Tomsic			Nizozemska luka				
			Elda Viler				
Parmova opera							
Posoda z vodo za gojenje vodnih živali							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: razvada, akrobat, kantata, odol, uk, ve, Irma, šment, kilavka, oje, RL, Camelot, J. Emona, Annobon, nit, Isa.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNKA

Kejglanca v sobotni Diani je bilja več kak leto dni zaprejša. Zaprta, ka bufet popraolajo, so ga pa za te čas nagravili vednom tali kejglance, v drugon tali se je pa foari tudi leško kejglalo. Ila se ga nebi od sankha nad športni objekt cigarelnof dim kadiv, so vmes godarili kejite od pijače, tak, ka je f kejglanci tudi skladišče. V drugon kraji Diane ga majo „aperitiv bar“ odprejši samo 4 vore na den, so vir bi si ga leško organiza-tori v njen, ka nemo pravo ka, škraabali.

— Pičo, hodiš tako na široko kot kavboj. Prav zoprno si videti.

— Naj vedo, naj vedo, da imam konja. Ni moj. Plačal ga bom, ko bom imel dovolj denarja. Stric je precej potrpežljiv...

LININI PROBLEMI

— Lina, še eno takšno naj slišim na račun učiteljev, pa si bova v laseh!

— Prav. O učiteljih vse najboljše, očka, ti pa mi daj denar za frizuro po mojem okusu.

— Tvoj okus mi ni všeč, za frizuro po tvojem okusu pa bi moral predlagati samoprispevek. Počakajva, da ne bo prepirov...

PO TELEFONU

— Ljubica, lepo te prosim, če prideš zvečer k meni domov.

— Nisem nobena Ljubica, ampak Zorica!

— Oprosti — vabilo umikam, ker si začela že na začetku sitnariti!

SAMOKRITIČNO

— Po dolgih letih sem prišla na obisk v vaš blok in dolgo me več ne bo.

— Zakaj?

— Doma imamo šest krav, tri bike, osem telet in nekaj svinj, vendar ne smrdi tako zoprno kot ob vašem odlagališču smeti in drugih odpadkov...

IZJEMEN PRIMER

— Dragi, šminko vidim na tvoji srajci. Odkod to?

— Tudi mene zanima. Jaz sem bil takrat brez srajce...

OBČANOVA

— V časopisu sem hotel objaviti članek o storitvah zdravniške službe, vendar...

— Si ga poslal?

— Ne, ker sem medtem zbolel in me je strah.

PO TELEFONU

— Tovariš šef, med službeno vožnjo se mi je zlojnilo steklo na zunanjem ogledalu tovornjaka.

— Kje pa je?

— Drobcev še nisem našel, ker so pod tovornjakom.

ZAUPNO

— Očka, če mi daš tisočaka, ti povem, kaj je danes povedal mamici pismonoša.

— Dam ti tri tisočake, samo hitro povej.

— Veš kaj ji je rekel? »Gospa, danes je tudi pošta za vas, lepa gospa.«

KAJ STE DELALI MED PRAZNIKI

— Prazniki, prazniki... V petek smo se prilagajali, v soboto je bilo deloma, v nedeljo pretežno oblačno, v torek pa smo se poslovili od dragih gostov, ki so bili dva dni na obisku. Če bi se tu končalo, bi bilo vse v redu...

DILEMA

— Za praznik sem ti hotela kupiti...

— Vem, vem...

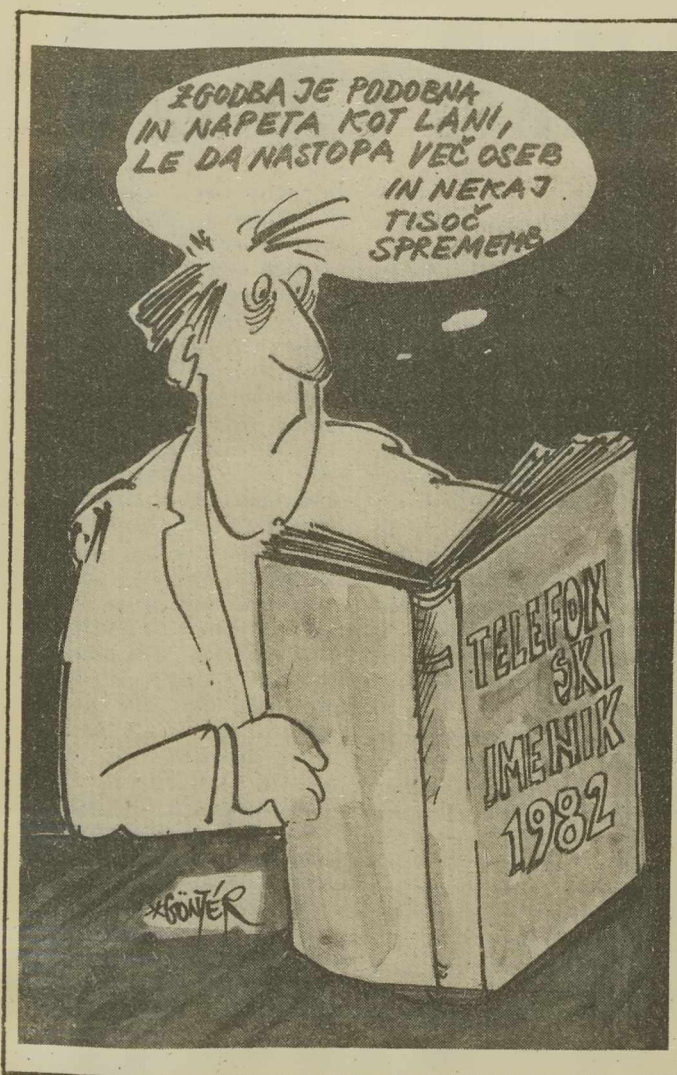
— Hotela si mi kupiti ščetko za zobe. Nekaj zob še imam, na ščetko pa lahko še malo počakam.

NA SESTANKU

»Tovariš, če niste mogli svojih problemov opisati in pojasniti v treh ali štirih minutah, bi bilo bolje, da sploh ust ne bi odprli.

— Saj — v tem je moj problem. O predlogih govorim tako dolgo, da se med kopico sam zgubim.

— To pa je zares problem. Ne samo vaš... Hudičevo potrpežljivi morajo biti tisti, ki vas poslušajo...

UGLEDNI

— Verjemi, Frida, v gostilni nisem bil že tri mesece.

— Rada ti verjamem, zato pa med nekakšnim službenim tavanjem vsak dan popiješ najmanj pet kav in ponekod še kaj grenkega zraven, da o tistem, ki ga vi z avreolami včasih pokronate do jutra, ne govorim. Zaradi ljubelega miru ga žingate zdaj tu, zdaj tam. V

vikendicah niste tako na očeh kot v gostilnah.

DO KONCA SVETA

— Mirko, tako ljubeznivi ste, da bi šla z vami do konca sveta.

— Čudovita ženska! Z zaročenko sva se namreč, zdaj ko gre zares, skregala že za prvim vogalom.

anekdote

Ranko Budica je na sestanku sindikalne organizacije vneto spodbujal k večji produktivnosti in iskanju novih rezerv. Dejal je, da bodo lahko tako postopoma začeli skrajševati delovni čas in morda se bo nekoč zgodilo, da bodo delali samo ob sredah in četrkih. Eden od sodelavcev ga je previdno vprašal: »Ranko, pa bomo potem delali vsako sredo in četrtek?«

Verzenca Tonči Kapun in mlinar Babič si okrog zagotavljanja kave ne delata problemov. Mura je postala tako darežljiva, da včasih naplavi kar zajetne zavoje avstrijske kave. Če že Mura ne more prispevati deleža za ublažitev preskrbe z električno energijo, jo vsaj ob pomankanju drugih dobrin...

Petričev Lojze je bil na carini nekam vznemirjen, zato so ga malo preiskali. Dolgo niso našli nič, končno pa je carinik potipal še kravato.

— Kako so prišli ti šilingi sem?

— Pri najboljši volji ne vem. Mogoče mi jih je kdo podtaknil, ali pa jih je sem pomotoma vtaknila šivilja... Med šivanjem se marsikaj zgodi.

Jožeta, ki radiš pove resnico, kot bi lagal, si je med vožnjo skozi Beltince »zabeležil« policijski radar in mož postavil mu je povedal, da je vozil deset kilometrov prehitro. — To pa ni res, je začel spodbijati. — Vozil sem sedemnajst kilometrov hitreje kot bi smel. Potem je z vašim radarjem kaj narobe... Moral je popustiti in plačati kazen samo za tisto, kar je pokazal radar... Tudi to se zgodi.

Namensko varčevanje za deset novih vrst posojila

Ljubljanska banka nudi občanom na podlagi namenskega dinarskega varčevanja oziroma na podlagi prodaje deviz in vezave dinarske protivrednosti teh sredstev posojila za naslednje namene:

- nakup starih stanovanj ali stanovanjskih hiš,
- plačilo stroškov vzdrževanja oziroma obnove stanovanja ali stanovanjske hiše,
- nakup izdelkov in naprav za varčevanje z energijo v stanovanjih ali stanovanjskih hišah,
- gradnjo ali nakup garaže od organizacije, ki je pooblaščen za prodajo,
- plačilo stroškov za priključitev stanovanja ali stanovanjske hiše na električno omrežje, toplotno ogrevanje, vodovodno omrežje in kanalizacijo,
- plačilo stroškov za telefonski priključek,
- popravilo avtomobilov in kmetijskih strojev,
- plačilo uvoznih dajatev,
- plačilo vpisnine za izredno šolanje,
- plačilo invalidskih pripomočkov ter drugih pripomočkov in storitev za rehabilitacijo.

Pri namenskem varčevanju dinarskih sredstev se občan lahko odloči bodisi za redne mesečne pogoje bodisi za enkratni pogoje. V obeh primerih varčevalna doba ne more biti krajša od 12 mesecev in daljša od 36 mesecev.

Po poteku dogovorjene dobe varčevanja dobi občan od 150 do 330 odstotkov posojila na privarčevani znesek, odvisno od trajanja in načina varčevanja.

Kadar pa občan proda banki konvertibilna devizna sredstva ter veže za dogovorjeno dobo njihovo protivrednost v dinarjih, dobi kredit takoj in v višini 250 odstotkov od vezanega zneska.

JUGOSLOVENSKI AEROTRANSPORT

Spoznajte NEW YORK

DC-10 LETI OB PETKIH,

do konca leta, 20.150 dinarjev
do aprila 1982, 20.670 dinarjev

Petek: z mariborskega letališča polet do Beograda, po uriditvi mejnih formalnosti polet do New Yorka;

sobota: panoramski ogled mesta;

nedelja: individualni ogledi posebnosti New Yorka, zabavno življenje traja 24 ur;

poned.: možnost fakultativnih izletov (helikopterski ogled Manhattana ali avtobusni izlet v Washington);

torek: prosto do 18. ure, nato prevoz do letališča in polet do Beograda;

sreda: prihod v Beograd ob 14.25, polet do Maribora ob 21.50

Odhodi: 11. in 18. decembra 1981,
8. in 15. februarja,
5. in 19. marca ter 2. aprila 1982.

Informacije in prijave: JAT MARIBOR.
Cankarjeva ul. 3, tel. 26-155, 27-151
in vaša potovalna agencija

Doslej največji uspeh rokmetašic Polane

Pred kratkim je bil končan jesenski del tekmovanja v vseh rokometnih ligah, kjer nastopajo pomurske ekipe. V slovenski ligi so Pomurje zastopali rokmetašice Polane iz Velike Polane in rokmetaši Poleta iz Murske Sobotice. V drugi slovenski ligi pa so sodelovali rokmetašice Radgone iz Gornje Radgone in Beltinke iz Beltincev ter rokmetaši Bakovec in Kroga.

Najuspešnejše med njimi so bile rokmetašice Polane, ki so petkrat zmagale, petkrat izgubile in enkrat igrane neodločeno. Osvojile so enajst točk in šesto mesto, kar je doslej njihov največji uspeh. Na večini tekem so igrane dobro, edini spodrsljaj so imele na srečanju z Eto, s katero so igrane doma, medtem ko so prinesle točko iz Dupelj in dve točki iz Šmartnega. Za doseženi uspeh so zaslužne vse igralke, ki so nastopale za ekipo in se pošteno borile. Posebej pa velja pohvaliti vratarico Uroševico ter igralke Toplakovo in Hozjanovo. Veliko zaslug za doseženi uspeh pa imata tudi njihovi trenerji Matej Šemovčan, ki je pred jesenskim delom tekmovanja prevzel ekipo, in pa neumorni Jože Vogrinec. Po končanem tekmovanju so dekleta dobila odmor. Po besedah trenerja Šemovčana pa bodo pravočasno začeli s pripravami za spomladanski del tekmovanja in se verjetno udeležili zimskega prvenstva v Čakovcu ali Varaždinu, kjer bi lahko preizkusili tudi nekaj mladih in perspektivnih igralk iz druge ekipe, ki tekmuje v pomurski ligi. Vsekakor imajo v nadaljevanju lepe možnosti, da vsaj obdržijo to mesto, ki ga imajo sedaj.

Rokmetaši Poleta iz Murske Sobotice, ki so se vrnili iz druge zvezne lige so v slovenski ligi z desetimi točkami osvojili sedmo mesto. Njihova uvrstitev bi lahko bila nekoliko boljša, vendar je imel trener Vlado Roškar v času tekmovanja precej težav. Od ekipe, ki je prejšnjo sezono nastopala v drugi zvezni ligi, je naposled ostal samo eden igralec, tako da je bilo moštvo precej pomlajeno. Po mnenju trenerja Roškara pa so tudi nekoliko pozno začeli s pripravami na jesenski del tekmovanja, kajti razen Zrima, Perkiča in Jelena je pri ostalih članih upravnega odbora zmanjkalo volje do dela po izpadu ekipe iz druge zvezne lige. Zato bi bilo prav, da bi to vrzel v klubu čimprej odpravili in pravočasno začeli s pripravami na drugi del tekmovanja, saj imajo

Rokmetašice Polane — članice slovenske lige. Stojijo od leve: J. Vogrinec, N. Vogrinec, Žižek, Mertuk, Virag, Kociper, Toplak in Šemovčan (trener). Čepijo: Hozjan I, Hozjan II, Urošica, Žerdin, Raščan in Sabo. Foto: F. Maušec

trenutno zelo mlado in perspektivno ekipo, s katero pa je potrebno nekaj časa intenzivno strokovno delati. Kljub vsemu upajo, da bodo pravočasno začeli s pripravami, saj imajo na razpolago telovadnico Mure.

Od pomurskih moštev, ki nastopajo v drugi slovenski ligi, je bila v jesenskem delu tekmovanja najuspešnejša ženska ekipa Radgone, ki je osvojila prvo mesto in ima tudi lepe možnosti, da postane končni zmagovalca. K temu uspehu pa je prav gotovo največ prispevala Mlinaričeva, ki je najboljša strelka lige. Nasprotno pa so tokrat razočarale rokmetašice Beltinke iz Beltincev, ki so osvojile eno samo točko in pristale na zadnjem mestu. Prav gotovo se bodo morale zelo potruditi, če bodo hotele v nadaljevanju prvenstva popraviti slabo uvrstitev.

Rokmetaši Bakovec in Kroga so bili solidni, saj so pristali v sredini lestvice druge slovenske lige. Bakovci so zbrali 12 točk in zasedli sedmo mesto, Kroga pa z 10 točkami osmo mesto, vendar ima neodigrano tekmo z zadnjo Vučenico in bo po vsej verjetnosti osvojil še dve točki, tako da bo lahko precej izboljšal svojo uvrstitev.

V letošnji sezoni je tudi nekoliko uspešnejše steklo tekmovanje v pomurski moški in ženski rokometni ligi. V obeh konkurencah nastopa po pet ekip. V moški konkurenci sta se za prvo mesto borili ekipi Črenšovci in Beltinke, kjer pa so bili uspešnejši Črenšovci in brez poraza osvojili naslov jesenskega prvaka. V ženski konkurenci pa sta se borili za prvo mesto ekipi Toka in Polane. Odločilno srečanje je pripadlo rokmetašicam Toka iz Žiškov, ki so tako brez poraza osvojile naslov jesenskega prvaka. Razveseljivo pa je že to, da v ligi tekmuje pet ekip, med katerimi je večina mladih igralk.

Feri Maušec

KOŠARKA

Žitkova in Korenova v reprezentanci

V počastitev dneva republike je bil v Višegradu košarkarski turnir kadetskih reprezentanc za pokal republik. V slovenski reprezentanci, ki je premagala vse nasprotnike in osvojila prvo mesto, sta nastopili tudi članici KK Pomurje iz M. Sobotice Žitkova in Korenova, kar je lep uspeh. Slovensko reprezentanco sta vodila trenerja Sergej Ravnikar iz Maribora in Jože Šeruga iz Murske Sobotice.

Koper : Pomurje 35:90

V četrtem kolu slovenske ženske košarkarske lige je Pomurje zmagalo v Kopru in vodi na lestvici z 8 točkami. Koše za Pomurje so dosegli: Žitek 32, Gregor 14, Benko 12, Kardoš 12, Šiško 10 košev itd.

KEGLJANJE

Steržaj premagal Dragaša

V Celju je bilo kegljaško tekmovanje za pokal bratstva in enotnosti. Zmagala je reprezentanca Hrvatske pred Slovenijo. V slovenski reprezentanci je bil najboljši Miro Steržaj, ki je podrl 962 kegljev in premagal državnega prvaka Dragaša.

ŠAH

VELIK USPEH SOBOČANOV

10-člansko moštvo šahovskega društva Radenska iz Murske Sobotice je doseglo izjemen uspeh na prvenstvu slovenske moštvene lige, ki je potekalo med prazniki v Dobrni pri Celju. Med desetimi najboljšimi moštvimi iz naše republike so namreč zasedli visoko tretje mesto; pred njimi sta bili le ekipi mariborskega Kovinarja in Celja. V devetih kolih po Bergerjevem sistemu so zbrali skupno kar 50,5 točke in pri tem premagali moštva Sevnice in Slovana z 6,5:3,5, Celja in Jesenice z 6,4, Framo, Rudarja (Trbovlje) in Zalca s 5,5:4,5, igrali neodločeno 5,5 s Kranjem in izgubili edino le s poznejšimi zmagovalci — moštvom Kovinarja s 4:6.

Hkrati sta mladinec Denis Sonnenschein in članica Majda Kovač izpolnila norino za naslov prvokategorik. Slednja je osvojila celo 7,5 točke od 9 možnih, izkazal pa se je tudi mojstrski kandidat Boris Kovač na prvi članski deski, saj je dosegel 6 točk. Sicer pa so za Sobočane nastopili še Igor Kos, Bogdan in Danilo Hari, Matija Gabor, Franc Kuhar, Jože Benko in Stefan Rezonja pri članih, Brigita Cavužič pri članicah ter Stefan Cigan in Miki Skatč pri mladincih, ki imajo vsi zasluge za velik uspeh moštva Radenske iz Murske Sobotice.

Milan Jerše

DELAJSKI ŠPORT

TROBOJ PRIPADEL MURI

V Murski Soboti je bilo športno-rekreacijsko srečanje delovnih kolektivov Mure, Konstruktorja in Pomurskega tiska. Pomerili so se v košarki, malem nogometu, rokometu, odbojki, streljanju z zračno puško in šahu. Največ uspeha so imeli predstavniki Mure, ki so v skupni uvrstitvi osvojili prvo mesto.

Rezultati — košarka: 1. Pom. tisk 2, 2. Konstruktor 2 in 3. Mura 2 točki; **Mali nogomet — člani:** 1. Mura 3, 2. Pom. tisk 2 in 3. Konstruktor 1 točka; **Veterani:** 1. Konstruktor 4, 2. Mura 2 in 3. Pom. tisk brez točke; **Rokomet:** 1. Pom. tisk, 2. Mura in 3. Konstruktor; **Odbojka — ženske:** 1. Pom. tisk 4, 2. Mura 2 in 3. Konstruktor brez točke; **Moški:** 1. Mura, 2. Pom. tisk, 3. Konstruktor; **Streljanje — moški:** 1. Mura 846, 2. Pom. tisk 827 in 3. Konstruktor 765 krogov; **Ženske:** Mura 442 krogov in **Šah:** 1. Konstruktor 9,5, 2. Mura 3 in 3. Pom. tisk 2,5 točke.

LENDAVČANI NAJUSPEŠNEJŠI

V Lendavi so bile športne igre delovne organizacije TKO PRIMAT Maribor, na katerih so sodelovali delavci petih TOZD, in sicer: TOZD I, TOZD II in TRANSOM iz Maribora, TOZD III iz Lendave in TOZD IV iz Ormoža. Tekmovali so v malem nogometu, kegljanju, namiznem tenisu in šahu.

V najzanimivejši športni panogi — malem nogometu so zanesljivo zmagali gostitelji — Lendavčarji, ki so vse nasprotnike premagali z visokimi rezultati. V namiznem tenisu in šahu so bili najboljši delavci TRANSOM, medtem ko je prvo mesto v kegljanju pripadlo mariborskemu TOZD II. V skupni uvrstitvi so zmagali Lendavčarji in prejeli v trajno last manjši pokal, večjega, prehodnega, pa bodo hranili do naslednjih športnih iger tozdv Primata.

Franc Bobovec

MURSKA SOBOTA

SEMINAR ZA ŠPORTNE REKREATORJE

ZTKO Murska Sobota organizira v soboto, dne 12. decembra 1981, skupaj s strokovnim svetom za športno rekreacijo seminar za delavce s področja športne rekreacije v krajevnih skupnostih soboške občine. Osrednji temi bosta najboljša krajevna skupnost v športni rekreaciji in razvoj športne rekreacije v vaških KS. Na kratko bo obdelan program, dogovor o akciji in kriterijih. Ob temi sta pomembni v športno-rekreacijski dejavnosti, zlasti pa prva, saj je pred nami akcija popisa dejavnosti naših KS v tem letu. Tekmovanje je vseslovenska akcija, podpisniki dogovora pa so tudi najodgovornejši dejavniki telesnokulturnega in družbenega življenja v naši republiki. Druga obravnava razvoj športne rekreacije v vaških KS, v okviru katere bodo analitično obravnavali sedanje stanje, priporočila in ugotovitve za nadaljnje delo. Seminar bo v sejni sobi doma telesne kulture Partizan v Murski Soboti s pričetkom ob 9.00 uri.

ODBOJKA

Ljutomer — Pomurje tretje

V nadaljevanju tekmovanja v vzhodni skupini republiške odbojarske lige — kadetov, so bili doseženi naslednji izidi: Ljutomer — Pomurje: Mislinja 3:1 in 1:2, Slov. Bistrica 1:3 in 0:2, Stavbar 0:2 in 2:0, Šempeter 2:1.

Slov. Bistrica	7	6	1	13:5	12
Stavbar	6	4	2	9:6	8
Ljut.-Pom.	7	3	4	9:11	6
Mislinja	6	2	4	7:10	4
Šempeter	6	1	5	5:11	2

T. Ficko

NAMIZNI TENIS — REPUBLIŠKO PIONIRSKO PRVENSTVO

DUŠAN KOVAČ REPUBLIŠKI PRVAK

Republiško pionirsko prvenstvo za posameznike in dvojice, ki je bilo na Ravnah, je prineslo Sobočanom po nekaj letih spet veliko uspeha, saj so osvojili v moški konkurenci oba republiška naslova. Že to, da je po regijskih kvalifikacijah sodelovalo na republiškem prvenstvu 12 Pomurcev, od tega 9 Sobočanov in 3 Lendavčarji ter še 4 igralke Sobotice, razveseljuje, da v Pomurju spet raste rod nadarjenih igralcev in igralk, ki lahko ob dobrem delu v prihodnosti še veliko dosežejo.

Dušanu Kovaču je tokrat le uspelo osvojiti naslov republiškega prvaka, saj je bil v najožjem krogu favoritov, posebno še po njegovih dobrih rezultatih v prvem delu letošnje mladinske konkurence. V četrtfinalu je premagal Kočevarja (Novo mesto) z 2:0, v polfinalu Sirovino (Fužinar) prav tako z 2:0 in v finalu Jamška (Fužinar) z 2:1. Svoj največji uspeh pa je dosegel tudi Vlado Veren z osvojitvijo 3. mesta, ko je v četrtfinalu premagal Gašiča (Olimpija) z 2:0 in v polfinalu izgubil z Jamškom 0:2. Med najboljših 16 sta se uvrstila še Benko ter Lendavčan Tivadar, med 32 pa Mirko Unger ter Lendavčan Varga. Drugi naslov so Sobočani osvojili v igri dvojic, ko je dvojica Kovač — Veren v polfinalu premagala dvojico Jeraša — Stare (Sava) z 2:0 ter v finalu po veliki borbi dvojico Jamšek — Bezjak (Fužinar) z 2:1. Med najboljših 16 sta se uvrstili še dvojici Benko — Lazar ter Benkovič — Simon-Unger. Ostali pomurski predstavniki so izpadli v prvih kolih, velja pa povedati, da je bil Lendavčan Perša zmagovalce tolažilnega dela tekmovanja, Benkovič pa se je uvrstil med osmerico kot tudi Sinčeva pri pionirkah.

M. U.

PREDSTAVLJAMO VAM

JESENSKE NOGOMETNE PRVAKE

Nogometno moštvo Beltinke iz Beltincev — jesenski prvak v I. MNL Murska Sobota (od leve stojijo): Bavčar, Sušec, Mertuk, Hartman, Horvat, Balazic, Tratnjek, Šebjan, Šeruga in Maušec (trener); čepijo: Krapec, Mesarič, Rozman, Pozdrec, Lebar in Gjerek.

Foto: F. Maušec

Nogometno moštvo Dobrovnik — jesenski prvak v I. ONL Lendava — (od leve stojijo): Kovač, Kološa, Hak, Gazdak, Varga, Šabjan, Bojnc in Oberstar. Čepijo (od leve): Horvat, Bogdan, Rezonja, Gavrič, Gomboc, A. Ratko, Laslo in Š. Ratko. Foto: F. Bobovec.

Nogometno moštvo Ižakovci — jesenski prvak II. MNL Murska Sobota (od leve stojijo): Prša (trener), F. Antolin, Vučko, J. Sreš, I. Poredoš, V. Antolin, Pozdrec, M. Poredoš (tehnični). Čepijo (od leve): Godina, Rezonja, S. Poredoš, Domitrica, M. Skafar, S. Skafar in Š. Sreš. Foto: F. Maušec

Nogometno moštvo Lakoš — jesenski prvak v II. ONL Lendava (od leve stojijo): Kocon (predsednik), Bažika, Balaško I, Balaško II, Horvat, Feher, Nemec, Šabjan, čepijo: Herman, Pucko, Magyar, Žalig, Sobočan, Farič in Bogdan.

Nogometno moštvo Bratonce — jesenski prvak v III. MNL Murska Sobota. Stojijo (od leve): Sreš, Antolin, Mertuk, Špilak, Jeneš, Hajduk, Zver, Balazic in Jeneš. Čepijo: Vinkovič, Balazic, Pivar, Kolbi, Pavel in Tratnjek.

Foto: F. Maušec

UBOJ ZARADI MOPEDA

Najprej pojasnilo. 5. novembra smo v rubriki kronika objavili vest o prometni nesreči Jožeta Kolbla iz Kristanec. Zapisali smo: „Zgodi se, da tu in tam skušajo kako prometno nesrečo zamolčati...“ No, v tem primeru pa ni bilo tako! Naknadno smo preverili poročilo milice in ugotovili, da so miličniki kmalu po nesreči, torej 9. 10. 1981, skicirali kraj nezgode in je bil sestavljen zapisnik. Takrat ni bila ugotovljena škoda. Pač pa je direktor Proizvodno gradbenega podjetja iz Ljutomera Štefan Zenkovič 26. oktobra obvestil milico, da je nastala škoda za 280.000 dinarjev, ker se je strdil beton v „hruški“ njihovega tovarnjaka. Torej: v Proizvodnem gradbenem podjetju v Ljutomeru nesreče niso zamolčali, ampak so le 16 dni pozneje prijavili večjo gmotno škodo. Tako je zapisano v dokumentih UNZ. Prizadetim se opravičujem.

Od prejšnjega do današnjega poročanja je minilo 14 dni. V tem času se je v Pomurju zgodilo mnogo prometnih nesreč. Prostor nam ne dopušča, da bi se razpisali o vseh, zato objavljamo le nekatere večje.

Poročila začnemo z vestjo iz Fikšincev. Znani krovce 62-letni Štefan Bertalanč iz Večeslavca 115 je prekrival slamnato streho pri Rudolfu Frasu v Fikšincih. Med delom se je zgodila nesreča, saj je padel s strehe v globino štirih metrov in se hudo poškodoval.

32-letni Štefan Talaber iz Dolencev 111 se je peljal skozi Šalovce, za njim pa je vozila madžarska državljanka F. Farkas. V Šalovcih je nameravala Talaberja prehiteti po levi strani, vendar je tudi Talaber vključil smerni kazalec in zavijal na levo. Tako je vozniki zaprl pot in je prišlo do trčenja. Obe vozili sta zdrknili s

ceste. Nastala je škoda za 60 tisoč dinarjev, Farkaseva pa se je tudi poškodovala.

22-letni Ciril Cigut iz Nedelice 3 se je peljal z osebnim avtom čez Kobiljski potok. V tem hipu mu je nasproti pripeljal prav tako z avtom Stanko Šimonka, 49 let, iz Lendave. Ker je bila ura 16.50, sta voznika imela prižgane luči, vendar sta jih pred srečanjem zasenčila. Zaradi neprimerne hitrosti Cigut ni mogel ustaviti vozila, ko je na razdalji 6–8 metrov opazil pred seboj na cesti ležečega Ignaca Vučka iz Mostja 109. Tako je 56-letnega moža, ki je imel ob sebi kolo, zadel in ga hudo poškodoval. Cigutov avto je kljub zaviranju zaneslo na desno proti ograji mostu in je z zadnjim delom trčil v Šimonkov avto. Zvedeli smo, da je Vučko na kraju nesreče umrl.

37-letni avtomobilist Jože Andrejč iz Murske Sobote, Vrtna 3, je v Murski Soboti na prehodu za pešce spregledal pešakinjo 24-letno Ivanka Bogdan iz Murske Sobote, Stara ulica 6, in jo podrl. S tem ji je prizadejal hude poškodbe in so jo prepeljali v bolnico. Miličniki so ugotovili, da je Andrejč vozil pod učinkom alkohola, vozilo je upravljal v obdobju, ko je imel izrečen ukrep prepovedi vožnje, ni pa bilo veljavno tudi prometno dovoljenje.

28-letni Avgust Vrbanič iz Vogričevca, ki se je peljal z osebnim avtom po lokalni cesti zunaj Cezanjevca, ni uspel izpeljati desnega ostrega ovinka, zašel je na bankino, nato pa v jarek, vozil po njem 19 metrov, nato pa trčil v drevo. Voznik in sopotnik Zvonko Filipič sta se lažje poškodovala, medtem ko je drugi sopotnik Branko Filipič dobil hude poškodbe. Gmotna škoda znaša 50 tisoč.

26-letni Adam Gombar iz Lendave, Kranjčeva 8, je s pre-

cejšnjo hitrostjo zapeljal avtobus na peron številka 6 na avtobusni postaji v Murski Soboti. Ker vozila ni uspel pravočasno ustaviti, je avtobus pripeljal do podpornega stebra. Tu so stali potniki, ki so se pred grozečo nevarnostjo brž umaknili, to pa ni uspelo 45-letni Mariji Zver iz Brezovice; avtobus jo je s prednjim delom stisnil ob steber in jo hudo poškodoval.

Voznik osebnega avta Ivan Bačič, 25 let, s Stavešinskega vrha je vozil po enosmerni ulici z avtobusne postaje v Gornji Radgoni ter zavijal na levo na magistralno cesto. Ker ni upošteval prometnega znaka stop, je prišlo do trčenja. V tem hipu je namreč pripeljal po svoji desni z motornim kolesom Vlado Jaušovec, 23 let, iz Zbigovca 16. Bračič mu je torej zaprl pot. Motorist in sopotnica sta se hudo poškodovala. Bračič ni počakal na kraju nesreče, ampak so ga miličniki izsledili na domu. Ugotovili so, da je vozil pod učinkom alkohola, ni imel voznškega dovoljenja, potekla pa je tudi veljavnost prometnega dovoljenja. Sicer pa voznškega dovoljenja ni imel tudi Jaušovec.

Slavko Muršič, 26 let, Ljutomer, Vrazova 3 je vozil traktor s priklopnikom iz Nunske grabe proti Železnim dverim. Na priklopniku je sedel 45-letni Jože Šef iz Plešivice. Traktorist je vozil s prekoračeno hitrostjo, zato v Podgorju ni uspel izpeljati ovinka; priklopnik se je prevrnil na bok, še prej pa je z njega padel sopotnik Šef, ki se je zaradi tega hudo poškodoval. Poškodbe so bile resnično hude, saj je 5. decembra v bolnišnici umrl. Traktorist ni počakal na kraju nesreče, pač pa so ga miličniki izsledili na domu.

5. decembra je nastal požar na domačiji Viktorja Kovačiča v Črešnjecih. Gmotna škoda

znaša 80 tisoč dinarjev. Izvedenci so ugotovili, da je poslopje zagorelo zaradi tega, ker je dotrajal dimnik, nato se je vnel leseni strop, nakar se je ogenj hitro razširil. Telesno se ni nihče poškodoval. Požar so pogasili gasilci iz Črešnjec.

Voznik motornega kolesa 49-letni Štefan Pozvek iz Tešanovca 6 je v Murski Soboti na mostu čez Ledavo prehiteval traktorista 46-letnega Feliksa Roudija iz Murske Sobote, Zvezna ul. 2. V tem času pa se je nasproti pripeljal z osebnim avtom Ivan Lunežnik, 44 let, iz Murske Sobote, Ob kanalu 5, zato je Pozvek naglo zavrl ter trčil v prednji del avtomobila, zato se je hudo poškodoval. Materialna škoda znaša 13 tisočakov.

5. decembra ob 17. uri je prišlo do delovne nesreče s traktorjem. 47-letni Leopold Kosceder iz Krašča 24 je med oranjem njive zapeljal na levi rob ceste, zemlja se je vdrla in traktor se je prevrnil v dva metra globoko jamo in voznika pokopal pod seboj. Traktorist je na kraju sameh umrl.

Pri Sovčevih v Moravcih pri Bučkovcih je 29. novembra prišlo do hudega prepira, 25-letni sin Bernard se je okrog 22. ure pripeljal domov z bratovim mopedom. Oče Janez, star 46 let, ga je menda začel zmerjati in mu grozil z nožem. Sin je očetu zbil nož iz rok, nato pa sta se začela pretepati in valjati po sobi.

Sin Bernard je očetu Janezu prizadejal več poškodb. Nazadnje je očeta vrgel na tla in ga z nogo zadušil. V kuhinji je bil tudi mlajši brat, vendar mu ni uspelo pregovoriti ne brata ne očeta. Preiskovalni sodnik je zoper oba sina odredil pripor, očeta pa so te dni že pokopali.

S. S.

KRVODAJALCI

KONSTRUKTOR. TOZD GRADBENIŠTVO POMURJE: Alojz Recek (6), Milan Hajdinjak (4), Franc Pečič (8), Jože Ratnik (15), Jože Flisar (3), Alojz Forjan (1), Bela Gorčan (2), Janko Božič (34), Janez Šemen (4), Jože Žižek (2), Nikolaj Kuhar (8), Janez Zrim (8), Leopold Novak (3), Milan Horvat (4), Stefan Petek (7), Franc Sreš (2), Jože Ranko (4), Marjan Tkalec (2), Milan Kozak (3), Aleksander Balažič (18), Janez Cetl, Ruža Martinčević (1), Karel Glavač (2), Anton Štefanec (1), Alojz Ratko (3), Franjo Uršič (3), Janez Ovsenjak (1), Viktor Pestner (3), Branko Trstenjak (2), Zdenka Podlunšek (1), Koloman Titan (9), Ivan Novak (2).

AGROSERVIS: Štefan Gider (2), Franc Barbarič (6), Anton Bertalančič (4), Jože Horvat (4), Karel Novak (2), Dušan Lilik (1), Marjan Šeruga (1), Franc Fartek (2), Jože Lipaj (9), Mirko Murec (5), Darinka Balek (2).

KRVODAJALCI OD DRUGOD: Ivan Balažič (8), Planika Turnišče; Janez Drvarič (34), Mlinopek M. Sobota; Helena Kranj (10), Anica Pravič (3), Koloman Varga (6), vsi Diana M. Sobota; Albin Horvat (6), Ivan Antolin (4), Drago Kardoš (1), vsi Radenska Radenci; Marica Meško (15) in Vladimir Abrahamov (23), oba občina M. Sobota; Savo Milošević (11), Mihael Fras (7), Rafael Fras (14), vsi UNZ M. Sobota; Milan Kuhar (2), Petrol M. Sobota; Peter Kadrič (5), Pomurski tisk; Viktor Obal (3), Vodna skupnost M. Sobota; Koloman Granfol (9), M. Črnci 10; Antonija Kovačič (14), Dobrava 12. KRVO-DAJALCEM SE ZAHVALJUJEMO!

Prispevki za kirurgijo

ZA IZGRADNJO KIRURŠKEGA BLOKA SO DAROVALI:

OO sindikata MURA TOZD Oblačila (namesto venca za pok. moža Tkalec Elizabete) — din 1.000,00; AOP Mura (namesto venca očetu Rous Alojza iz Beltincev) — din 1.200,00; MI TOZD Klavnic — Delovna enota EXPEDIT (namesto venca na grob pok. materi sodelavca Leopolda Horvata) — din 1.400,00; Klemenc Helena, Prežihova 8, Murska Sobota (namesto venca pok. Kuhar Tereziji Markišavci) — din 1.000,00; Zemljič Zora, Okt. revolucije 14, M. Sobota (namesto venca pok. Kuhar Terezije Markišavci) — din 1.000,00; Zganjar Karolina, Markišavci 42 (namesto venca na grob pok. Kuhar Terezije) — din 500,00; Šnajder Franja, Ljutomer — din 1.000,00; Potrošnik sind. org. TO VP (namesto venca na grob pok. materi Jeneš Alojza) — din 500,00; Potrošnik — sind. organ. M. Sobota (namesto venca na grob pok. očetu od Rous Juljane) — din 500,00; Potrošnik M. Sobota, — sindikalna organ. (pok. možu od Plochl Jožice) — din 500,00; OOS pri Tovarni mlečnega prahu M. Sobota (prispevek namesto venca na grob očetu Vučko Matije M. Sobota) — din 1.000,00; Društvo invalidov Murska Sobota (namesto venca pok. Ciglar Janeza Fikšinci 201) — din 200,00; Občinska zdravstvena skupnost Lendava (namesto venca na grob pok. Vujović Vladimira) — din 1.500,00; Kuhar — Pučko Puconci (namesto venca na grob pok. Kuhar Terezije iz Markišavca) — din 800,00; Kosi Vida, Ljubljana (namesto venca na grob pok. Kuhar Terezije, Markišavci) — din 1.500,00; Škrilčevci iz Markišavca št. 5 — din 700,00; Franko Franc — Anica, Puconci (namesto venca za pok. Kuhar Terezijo iz Markišavca) — din 500,00; Sosedje ulice J. Kramarja (namesto venca pok. Lainščak Francu) — 1.400,00; Društvo invalidov Murska Sobota (namesto venca pok. Fujs Kolomana, Ižakovci 86 in Šeruga, Kolomana, M. Sobota, Tišinska 11) — din 400,00; Osnovna organ. sind. — Osnovna šola Prekmurske brigade (namesto venca na grob sodelavke Tušar Nade) — din 800,00; Prispevek nakazujte na račun: 51900-763-30297 Darovalcem se zahvaljujemo!

CENEJE
DO
ZNANJA!

DE
DELAVSKA ENOTNOST

PAKETNI NAKUP
20% POPUST
OBROČNO ODPLAČEVANJE

Prvi paket:

Več avtorjev: AKTUALNI PROBLEMI MARKSIZMA 310,— din
A. Bibič: INTERESI IN POLITIKA 550,— din
P. Alatri: ORIS ZGODOVINE MODERNE POLITIČNE MISLI 420,— din
B. Kavčič—I. Svetlik: POGLAVJA IZ SOCIOLOGIJE DELA 360,— din
V. Sruk: FROMMOVA HUMANISTIČNA VIZIJA 290,— din
— 20 % popust 1.930,— din
386,— din
1.544,— din
(v 5 obrokih; 1 obrok 308,— din)

Drugi paket:

A. Kranjc: IZOBRAŽEVANJE NAŠA DRUŽBENA VREDNOTA 220,— din
S. Beždanov: ZDRUŽENO DELO IN IZOBRAŽEVANJE 190,— din
A. Kranjc: METODE IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH 260,— din
E. Rojc: IZOBRAŽEVANJE ZA DELO IN SAMOUPRAVLJANJE 360,— din
1.030,— din
— 20 % popust 206,— din
824,— din
(v 3 obrokih; 1 obrok 274,— din)

Tretji paket:

Več avtorjev: INVENTIVNA DEJAVNOST V ZDRUŽENEM DELU 150,— din
G. Devetak: TEHNIČNE INOVACIJE 550,— din
L. Sočan: POT V GOSPODARSKO RAZVITOST 360,— din
M. Bunc: MARKETING V ZDRUŽENEM DELU 390,— din
C. Mlakar: EKONOMSKI PROBLEMI NAŠE GRADITVE SOCIALIZMA 250,— din
1.700,— din
— 20 % popust 340,— din
1.360,— din
(v 5 obrokih; 1 obrok 272,— din)

Četrti paket:

S. Illič: PSIHOSOCIOLOŠKI ASPEKT INFORMIRANJA V ZDRUŽENEM DELU 250,— din
F. Džinič: KOMUNIKOLOGIJA 320,— din
dr. V. Štambuk: KIBERNETIKA 250,— din
M. Gorjup: SAMOUPRAVNO NOVINARSTVO 140,— din
L. Šetinc: TEMELJI SAMOUPRAVNEGA SISTEMA INFORMIRANJA 190,— din
1.150,— din
— 20 % popust 230,— din
920,— din
(v 3 obrokih; 1 obrok 306,— din)

Peti paket:

Več avtorjev: KRONOLOGIJA NAPREDNEGA DELAVSKEGA GIBANJA NA SLOVENSKEM 1868—1980 700,— din
P. Alatri: ORIS ZGODOVINE MODERNE POLITIČNE MISLI 420,— din
dr. M. Stiplošek: RAZMAH STROKOVNEGA SINDIKALNEGA GIBANJA NA SLOVENSKEM 1918—1922 650,— din
V. Tomšič: ŽENSKA V RAZVOJU SOCIALISTIČNE SAMOUPRAVNE JUGOSLAVIJE 240,— din
2.010,— din
— 20 % popust 402,— din
1.608,— din
(v 5 obrokih; 1 obrok 321,— din)

Šesti paket:

M. Kerševan: RAZREDNA ANALIZA IN MARKSISTIČNA DRUŽBENA TEORIJA 300,— din
C. Ribičič: IZVRŠNI SVET V DELEGATSKEM SKUPŠČINSKEM SISTEMU JUGOSLAVIJE 300,— din
dr. B. Kavčič—V. Antončič: SAMOUPRAVNA UREJENOST IN GOSPODARSKA USPEŠNOST DELOVNIH ORGANIZACIJ 250,— din
850,— din
— 20 % popust 170,— din
680,— din
(v 3 obrokih; 1 obrok 226,— din)

Z vplačilom 1. obroka na žiro račun št.: 50100-603-41502 DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4 in navedbo željenega paketa vam pošljemo naročen(e) paket(e) in ustrazno dokumentacijo za obročno odplačevanje.

Podrobnejše informacije zahtevajte na naslov DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4 (telefon 320-403), Knjigarna DE (telefon 317-870) in po vseh knjigarnah v Sloveniji.

URADNE OBJAVE

Leto XV

Murska Sobota, dne 10. decembra 1981

Št.: 40

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

334. Stališča, priporočila in sklepi o gostinstvu in turizmu v občini Murska Sobota.
335. Odlok o izobešanju zastav v občini Lendava.
336. Sklep o razpisu referendumu za uvedbo samoprispevka na območju krajevne skupnosti Melinci.
337. Sklep o javni razgrnitvi spremembe programskega dela zazidalnega načrta obrtne cone 0—2 ob jeruzalemski cesti.
338. Sklep o javni razgrnitvi spremembe zazidalnega načrta dela Juršovke v Ljutomeru.
339. Sklep o imenovanju občinske volilne komisije občine Gornja Radgona.
340. Sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju krajevne skupnosti Ižakovci

334

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave št. 12/80) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Druženopolitičnega zbora dne 29. oktobra 1981 ter na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti dne 30. oktobra 1981 sprejela

STALIŠČA, PRIPOROČILA IN SKLEPE O GOSTINSTVU IN TURIZMU V OBČINI MURSKA SOBOTA

1. V gostinstvu in turizmu občine je treba v večji meri poskrbeti za izrabo ostoječih zmogljivosti ter naravnih in drugih pogojev. V ta namen se morajo gostinske in turistične organizacije medsebojno dogovoriti o skupni organizacijski obliki, delitvi dela, specializaciji ipd.

ROK: 30. 6. 1981

Nosilci: OZD s področja gostinstva in turizma.

2. Glede na zaostajanje razvoja te dejavnosti za razvojem gospodarstva občine kot celote morajo organizacije združenega dela gostinstva analizirati vzroke za relativno nizko akumulativno in reproduktivno sposobnost ter sprejeti ukrepe za izboljšanje ekonomskega stanja.

ROK: 31. 12. 1981.

Nosilci: OZD s področja gostinstva in turizma. Izvršni svet SO.

3. Organizacije združenega dela gostinstva in turizma se morajo v večji meri uskladiti in dogovoriti enoten koncept razvoja, poskrbeti za celovito ponudbo ter se zavzemati za skupno propagando in nastopanje na tržišču. Pri tem je potrebno vključevati tudi zasebne gostinske obratovalnice.

ROK: 30. 6. 1982.

Nosilci: OZD s področja gostinstva in turizma, zasebne gostinske obratovalnice.

4. Za razvoj turizma je potrebno v čim večji meri izkoriščati vse obstoječe nočitvene kapacitete organizacij združenega dela Diana in Zvezda ter s skupnim dogovorom vključevati tudi razpoložljive kapacitete Doma učencev.

ROK: 31. 10. 1981 in stalna naloga.

Nosilci: OZD gostinstva in turizma, Dom učencev.

5. Gostinske in turistične organizacije morajo izboljšati kvaliteto svojih storitev, poskrbeti za prijetno počutje gostov, uredjenost in čistočo lokalov ter okolice in izboljšati odnos do gostov.

ROK: stalna naloga.

Nosilci: OZD s področja gostinstva in turizma, zasebne gostinske obratovalnice, Zavod za socialno medicino in higieno dela, Inšpekcijske službe.

6. Zavzemati se je potrebno za izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih v gostinstvu in turizmu in v ta namen tudi organizirati izobraževanje ob delu.

ROK: stalna naloga.

Nosilci: OZD gostinstva in turizma.

7. Med organizacijami združenega dela s področja gostinstva in turizma, agroživilstva in trgovine mora pridi do večjega

sodelovanja pri nujenju in zagotavljanju celovitejše ter pestrejšee ponudbe. Prav tako mora priti med temi OZD do sovlaganja na osnovi dohodkovnih odnosov.

ROK: stalna naloga.

Nosilci: OZD s področja gostinstva in turizma, ABC Pomurka.

8. V razvoj turizma se morajo vključevati tudi krajevne skupnosti, prometne organizacije, servisne dejavnosti, potovalne agencije, domača obrt ipd. Turistična ponudba mora vsebovati tudi športne, kulturne in druge prireditve organizirane na območju občine. Organizatorji posameznih prireditev morajo te načrtovati in predhodno terminsko uskladiti.

ROK: stalna naloga.

Nosilci: krajevne skupnosti, Certus, Kompas, Agroservis, drobno gospodarstvo, Zveza telesnokulturnih organizacij, Zveza kulturnih organizacij, Kulturni center, Cestno-komunalna skupnost, turistična društva.

9. Zavzemati se je potrebno za ustanavljanje specializiranih lokalov in večjo ponudbo zlasti domačih specialitet.

ROK: stalna naloga.

Nosilci: OZD gostinstva in turizma, zasebne gostinske obratovalnice.

10. Preko izvajanja samoupravnega sporazuma o ocenjevanju kvalitete prehrabnenih in gostinskih obratov je treba poskrbeti za izboljšanje kvalitete ponudbe, ki naj se odraža tudi v diferenciranih cenah gostinskih storitev.

ROK: 30. 6. 1982

Nosilci: OZD gostinstva in turizma, Medobčinska gospodarska zbornica in zasebne gostinske obratovalnice.

11. Pospeševati je treba razvoj izletniškega turizma z vključevanjem naravnih in kulturno-zgodovinskih znamenitosti, razvijati tranzitni turizem ter v ta namen zgraditi in opremiti mejne prehode z menjalnicami ter manjšimi gostinskimi obrati.

ROK: stalna naloga.

Nosilci: OZD s področja gostinstva in turizma, Kompas, Ljubljanska banka.

12. V razvoj turizma se morajo vključevati tudi lovskie družine v sodelovanju z gojitvenimi lovišči predvsem preko večjega vlaganja v skladu z lovskogojitvenimi načrti.

ROK: stalna naloga.

Nosilci: Lovske družine, Gojitveno lovišče Fazan Beltinci, Gojitveno lovišče Kompas Gornji Petrovci.

13. Ustanoviti je treba Pomursko turistično zvezo preko katere bi se povezovali vsi udeleženci dejavnosti gostinstva in turizma.

ROK: 31. 3. 1982.

Nosilci: OZD s področja gostinstva in turizma, Medobčinska gospodarska zbornica.

14. Povezovalci pri realizaciji zastavljenih nalog bo Zdravilišče Radenska Radenci. Izvršni svet bo letno spremljal izvajanje stališč, priporočil in sklepov.

ROK: stalna naloga.

Nosilci: Zdravilišče Radenska, IS SO Murska Sobota.

15. Vsi nosilci nalog morajo ob koncu leta pripraviti skupen program aktivnosti za realizacijo sprejetih stališč, priporočil in sklepov.

16. Delegati v skupščini občine iz tistih organizacij združe-

nega dela in skupnosti, ki so nosilci posameznih nalog, morajo v svojih sredinah sprožiti akcije za izvajanje sprejetih stališč, priporočil in sklepov. Delegati so odgovorni pred skupščino občine za uresničevanje nalog, ter so dolžni o poteku izvajanja in morebitnih problemih, s katerimi se pri tem srečujejo, sproti obveščati Zbor združenega dela, ne glede na zastavljene roke.

Številka: 332-3/81-3
V M. Soboti, 30. 10. 1981

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Karel SUKIČ

335

Na podlagi 250. člena ustave SR Slovenije, 179. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave št. 8/74) in 9. člena zakona o prekrških (Ur. list SRS, št. 12/77, 30/78) je Skupščina občine Lendava na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora dne 9. 11. 1981 sprejela

ODLOK

o izobešanju zastav v občini Lendava

1. člen

Organizacije združenega dela in druge delovne organizacije so dolžne, lastnikom stanovanjskih hiš pa se priporoča, da na dan državnih, republiških, občinskih in krajevnih praznikov, ob posebnih priložnostih pa na splošen poziv, izobesiti zastave med katerimi je na dvojezičnem območju tudi zastava madžarske narodnosti. Splošen poziv za izobešanje zastav izvede občinska konferenca SZDL preko sredstev javnega obveščanja.

2. člen

Organizacije združenega dela, krajevnih skupnosti ter druge organizacije in skupnosti, ki imajo svoje poslovne zgradbe in objekte so dolžne zagotoviti drogeve, konzole oziroma druge nosilce za izobešanje zastav, tako, da je možno izobesiti zastavo SFRJ, zastavo SR Slovenije, zastavo zveze komunistov in na dvojezičnem območju zastavo pripadnikov madžarske narodnosti.

3. člen

Zastave je treba izobesiti na dan pred praznikom, odstraniti pa najkasneje v 24. urah, ko mine razlog zaradi katerega so bile izobešene.

V 24. urah je treba tudi odstraniti druge simbole ali obeležja, ki so se uporabili ob praznovanju (slavoloke, transparente in drugo).

4. člen

Na javnih prometnih površinah in cestah ter na drugih javnih mestih opravljajo izobešanje zastav krajevnih skupnosti ali pa za to pooblaščenih delovnih organizacij.

5. člen

Zastave tujih držav se smejo izobesiti samo z dovoljenjem za notranje zadeve pristojnega upravnega organa občine ali na splošni poziv občinske konference SZDL Lendava.

Če se zastave tujih držav izobesijo na splošni poziv občinske konference SZDL, je ta dolžna priskrbeti zastave, ki se izobesijo.

6. člen

V krajih na narodnostno mešanem območju občine Lendava, ki jih taksativno naševa 157. člena Statuta občine Lendava se ob državni zastavi, enakopravno uporablja tudi zastava madžarske narodnosti.

7. člen

Pri izobešanju zastav se mora upoštevati naslednje zaporedje:

— samostojno se lahko izobesijo samo zastava SFRJ ali zastava ZK ali zastava SR Slovenije;

— če se izobesi zastava SR Slovenije in zastava madžarske narodnosti mora biti zastava madžarske narodnosti na desni strani, gledano od spredaj;

— če se izobesi več zastav, mora biti zastava madžarske narodnosti vedno na skrajni desni strani, gledano od spredaj;

— če so zastave v koloni, je naslednje zaporedje: zastava SFRJ, zastava ZK, zastava SR Slovenije in zastava madžarske narodnosti.

8. člen

Pri izobešanju zastav se morajo upoštevati zaporedja barv na zastavah kot to določa Ustava SFRJ in Ustava SR Slovenije. Pri uporabi zastave madžarske narodnosti pa mora biti zaporedje barv: rdeča-bela-zelena, kot je določeno v sklepu o določitvi zastave Pripadnikov madžarske narodnosti (Ur. objave št. 18/79).

9. člen

Zastave, ki so dane v uporabo, morajo biti ustrezne kvalitete, ne smejo biti raztrgane, zmečkane ali obledelih barv.

10. člen

Z denarno kaznijo od 100 do 5.000 dinarjev se kaznuje za prekršek organizacija združenega dela, druga organizacija ali skupnost:

— če ne poskrbi, da bo ob državnih, republiških, občinskih ali krajevnih praznikih, ob posbnih prilikah oziroma na poziv izobešene zastave v smislu tega odloka (1. člen)

— če izobesi zastavo, ki ne ustreza ustavnim določilom in predpisom družbenopolitičnih skupnosti (7. in 8. člen)

— če izobesi raztrgano, umazano, obledelo ali drugač neprimerno zastavo (9. člen)

— če v določenem roku ne pospravi izobešenih zastav in drugih priložnostnih obeležij, ki so bili uporabljeni ob praznovanju (3. člen)

— če izobesi zastavo tuje države brez dovoljenja pristojnega organa za notranje zadeve občine ali splošnega poziva občinske konference SZDL (5. člen)

Z denarno kaznijo od 100 do 1.000 din se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali hišnega sveta ali posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

11. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem določil tega odloka opravljajo delavci milice, komunalni redarji in komunalni inšpektor.

12. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 011-2/81-1
Lendava, dne 9. nov. 1981

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Jože GORNJEC l. r.

336

Na podlagi 8. člena zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Uradni list SRS, št. 23/77), 2. člena zakona o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 3/73) in 24. člena statuta krajevnih skupnosti Melinci je skupščina krajevnih skupnosti Melinci dne 25. 11. 1981 sprejela

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka na območju krajevnih skupnosti Melinci

1. člen

Razpiše se referendum o uvedbi samoprispevka v denarju in delu za financiranje že sprejetega srednjeročnega programa v krajevni skupnosti Melinci in sicer:

- a) za fino asfaltno prevleko po vaških ulicah
 - b) za odplačilo anuitet del ki so že opravljena
 - c) za gradnjo spomenika žrtvam I. in II. svetovne vojne
 - d) za razširitev telefonskega omrežja
 - e) za gradnjo in vzdrževanje komunalnih objektov
- S samoprispevkom se bo predvidoma zbralo 3.000.000.- dinarjev.

2. člen

Referendum bo v nedeljo 27. 12. 1981 od 7. do 19. ure v vaškem domu Melinci

3. člen

Samoprispevek bo uveden za obdobje petih let in sicer od 1. 1. 1982 do 31. 12. 1986.

4. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju krajevne skupnosti Melinci in sicer: v denarju:

1. 5% od katastrskega dohodka
2. 2% od neto osebnih dohodkov zaposlenih
3. 2% od čistega dohodka obrtnikov
4. 1% od pokojnin
5. 100.- din mesečno od zaposlenih v tujini

v delu:

1. lastniki traktorjev letno izvršiti prevoz gramoza na poljske poti in sicer v višini 1 m³ na ha lastnega zemljišča.
 2. Gospodarji ostalih gospodarstev pa letno prispevajo po dva delovna dneva za vaške potrebe.
- Nadomestilo v denarju za prevoz 1 m³ gramoza znaša 150.- din.
Nadomestilo za delovni dan, ki traja 8 ur pa znaša 600.- din.

5. člen

Samoprispevek od osebnih dohodkov, nadomestil in pokojnin se obračunava ob vsakem izplačilu, samoprispevek od opravljanja obrtnih ali drugih gospodarskih dejavnosti ter katastrskega dohodka obračunava davčna uprava SO Murska Sobota.

Samoprispevek od začasno zaposlenih v tujini in samoprispevek v delu pa obračunava krajevna skupnost.

6. člen

Samoprispevka so oproščeni upravičenci ki so naštet v 10. členu Zakona o samoprispevku (Ur. l. SRS 3/73).

7. člen

Za izvedbo referenduma je pristojen odbor za izvedbo referenduma, ki ga imenuje skupščina krajevne skupnosti.

Za postopek o glasovanju se smiselno uporabljajo določbe Zakona o volitvah delegacij in delegiranju delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti.

8. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik, ter občani, ki se nimajo volilne pravice so pa v delovnem razmerju.

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki vsebuje naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST MELINCI
Melinci 27. 12. 1981

GLASOVNICA

Referendum, dne 27. 12. 1981 za uvedbo krajevnega samoprispevka. Občani KS Melinci bodo plačevali krajevni samoprispevek in to:

a) v denarju:

1. 5% od katastrskega dohodka
2. 2% od neto osebnih dohodkov zaposlenih
3. 2% od čistega dohodka obrtnikov
4. 1% od pokojnin
5. 100.- din mesečno od zaposlenih v tujini

b) v delu:

1. lastniki traktorjev letno izvršiti prevoz gramoza na poljske poti in sicer v višini 1 m³ na ha lastnega zemljišča
 2. Gospodarji ostalih gospodarstev pa letno prispevajo po dva delovna dneva za vaške potrebe.
- Nadomestilo v denarju za prevoz 1 m³ gramoza znaša 150.- din.
Nadomestilo za delovni dan, ki traja 8 ur pa znaša 600.- din.
Samoprispevek se uvede za obdobje 1. 1. 1982 do 31. 12. 1986.

GLASUJEM

ZA

PROTI

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA če se strinja z uvedbo samoprispevka, oziroma obkroži besedo PROTI če se z uvedbo samoprispevka ne strinja.

9. člen

Nadzor nad sredstvi in njihovi namenski uporabi ter nad izvajanjem del vrši svet krajevne skupnosti, ki najmanj enkrat letno poroča skupščini krajevne skupnosti in zboru občanov o poteku del in porabe sredstev.

10. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Melinci, 25. 11. 1981

Predsednik
skupščine krajevne skupnosti
BALAŽIC Štefan, l. r.

Na podlagi 11. in 13. člena Zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16/67, 27/72, 8/78) je Izvršni svet skupščine občine Ljutomer na svoji seji dne 12/11-1981 sprejel

SKLEP

O JAVNI RAZGRNITVI SPREMEMBE PROGRAMSKEGA DELA ZAZIDALNEGA NAČRTA OBRTNE CONE 0—2 OB JERUZALEMSKI CESTI

1. člen

Javno se razgrne programski del zazidalnega načrta obrtne cone 0—2 ob Jeruzalemski cesti, ki ga je izdelalo Proizvodno gradbeno podjetje Ljutomer — oddelek za urbanizem Maribor pod številko naloge 160/81 november 1981.

2. člen

Načrt bo razgrnjen in v javni razpravi 30 dni po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja v prostorih Komiteja za družbeno planiranje in gospodarski razvoj občine Ljutomer in v pasaži na avtobusni postaji na Ormoški cesti v Ljutomeru.

3. člen

V času javne razprave lahko dajo nanj organizacije, organi in občani pripombe in predloge pisмено ali ustno na zapisnik na Komiteju za družbeno planiranje in gospodarski razvoj občine Ljutomer.

Številka: 351-230/78-3
Ljutomer, 18/11-1981

Predsednik Izvršnega sveta
skupščine občine Ljutomer:
Oskar LIKAR, dipl. ekon., l. r.

Na podlagi 11. in 13. člena Zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS št. 16/67, 27/72, 8/78) je Izvršni svet Skupščine občine Ljutomer na svoji seji dne 12/11-1981 sprejel

SKLEP

O JAVNI RAZGRNITVI SPREMEMBE ZAZIDALNEGA NAČRTA DELA JURŠOVKE V LJUTOMERU

1. člen

Javno se razgrne sprememba dela zazidalnega načrta Juršovka Ljutomer, ki ga je izdelalo Proizvodno gradbeno podjetje Ljutomer — oddelek za urbanizem Maribor pod št. 161/a. november 1981.

2. člen

Načrt bo razgrnjen in v javni razpravi 30 dni po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja, v prostorih komiteja za družbeno planiranje in gospodarski razvoj občine Ljutomer in v pasaži na avtobusni postaji na Ormoški cesti v Ljutomeru.

3. člen

V času javne razprave lahko dajo občani, organizacije in organi pripombe in predloge k temu zazidalnemu načrtu pisмено ali ustno na zapisnik na Komiteju za družbeno planiranje in gospodarski razvoj občine Ljutomer.

Številka: 351-230/78-3
Ljutomer, 18/11-1981

Predsednik Izvršnega
sveta Skupščine občine Ljutomer:
Oskar LIKAR, dipl. ekon., l. r.

Na osnovi 26. in 27. člena zakona o volitvah in delegiranju v skupščine (Uradni list SRS, številka 24/77) ter 122. člena statuta občine Gornja Radgona (Uradne objave, številka 9/74) je skupščina občine Gornja Radgona na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, dne 23/11-1981 sprejela

SKLEP

1. V občinsko volilno komisijo se imenujejo:
 1. BORKO Branko, predsednik
 - NEUVIRT Marian, namestnik predsednika
 2. PUČKO Janez, tajnik
 - KOVAČIČ Viktor, namestnik tajnika
 3. IVACIČ Jože, član
 - CASAR Martin, namestnik člana
 4. KUŠAR Janez, član
 - STAROVASNIK Vlado, namestnik člana
 5. KRALJ Janko, član
 - ROŠKAR Rudi, namestnik člana

2. Ta sklep se objavi v Uradnih objavah!

Številka: 02-10/81-01
G. Radgona, dne 23/11-1981

DOSTAVITI:

— vsem iz 1. točke tega sklepa

Predsednik
skupščine občine Gor. Radgona
Janez ŠEDIVY

Na podlagi 2. člena zakona o samoprispevku (Ur. l. SRS, št. 3/73) in uspešno izvedenega referenduma z dne 4. oktobra 1981 je Skupščina Krajevnih skupnosti IŽAKOVCI na seji dne 14. novembra 1981 sprejel

SKLEP

o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju krajevnih skupnosti IŽAKOVCI

1. člen
Uvede se krajevni samoprispevek na območju krajevnih skupnosti Ižakovci.

2. člen

Samoprispevek se predpisuje za sofinanciranje:
— gradnje centra za vzgojo predšolskih otrok,
— gradnjo in vzdrževanje komunalnih objektov,
— gradnjo trgovine.

3. člen

Samoprispevek se uvede za dobo 5 let in sicer od 1. januarja 1982 do 31. decembra 1986.

Samoprispevek se uvede v denarju in delu.

4. člen

S samoprispevkom bo zbranih 4.000.000,00 din.

5. člen

Samoprispevek plačujejo občani, ki stalno prebivajo na območju krajevnih skupnosti Ižakovci:

- po stopnji 6 % od katastrskega dohodka,
- po stopnji 2,5 % od netto osebnih dohodkov zaposlenih,
- po stopnji 2,5 % čistega dohodka obrtnikov,
- 100,00 din mesečno zaposlenih v tujini,
- v delu:
- 8 ur dela na leto,
- navoz 1 m³ po ha gramoza na poljske poti na leto.

6. člen

Denarno nadomestilo za 1 delovno uro znaša 80,00 din, za navoz 1m³ gramoza pa 150,00 din za leto 1982.

7. člen

Samoprispevek se ne plačuje od socialnih podpor, invalidnine, pokojnine z varstvenim dodatkom, otroškega dodatka, štipendije učencev in študentov od nagrad, ki jih prejmejo učenci v gospodarstvu.

8. člen

S samoprispevkom zbrana sredstva se bodo v celoti namenila za izvajanje programa po 2. členu tega sklepa, zbirala pa se bodo na zbirnem računu krajevnih skupnosti Ižakovci št. 51900-842-035-8243 pri SDK Murska Sobota.

9. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev samoprispevka ter izvajanjem del vrši svet krajevnih skupnosti.

Svet krajevnih skupnosti vsaj enkrat letno poroča skupščini krajevnih skupnosti in zboru občanov o poteku del, zbranih in uporabljenih sredstvih ter drugimi pomembnimi zadevami v zvezi z deli in zbiranju finančnih sredstev.

10. člen

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah, uporablja pa se od 1. januarja 1982 dalje.
Ižakovci, dne 7. decembra 1981

Predsednik
skupščine krajevnih skupnosti
Ižakovci
Štefan PRŠA
Štefan PRŠA, l. r.

Nova
trgovina

Lendavski trgovci so ob letošnjem dnevu republike vzradostili številne mamice, saj so odprli novo trgovino, v kateri je moč dobiti vse, kar otrok potrebuje, od oblačil, obutve in igračk. Takšna trgovina je bila v Lendavi že dolgo potrebna, saj praktično ni bilo večje izbire za najmlajše. Na 150 kvadratnih metrih prodajne površine, naložba je veljala milijon dinarjev, bodo trgovci ponudili pestro izbiro blaga, to pa bo gotovo zmanjšalo odliv denarja iz občine. Oddelek otroške konfekcije je bil doslej v blagovnici, tam pa bodo lendavski trgovci v kratkem uredili prostor za športno, lovsko in ribiško opremo, to pa bo spet popestrilo ponudbo, saj športne opreme doslej v lendavski občini ni bilo moč dobiti.

Jani D.

Nova zakonodaja
in centri moči

Ni nobenega dvoma o tem, da je koristno, ko komentiramo dogajanja, ocenjujemo načrtovanja in obdobja, ki so za nami, ki so taka, kot so bila, najbrž imela svoj namen. Ustvarjali ali soustvarjali smo jih vsi, ki smo kakorkoli bili angažirani v realizaciji družbenega in samoupravnega razvoja.

Združno smo ustanavljali tudi samoupravne interesne skupnosti, veliko obstoječih institucij na področju družbenih dejavnosti smo enostavno preimenovali v SIS, ki so v bistvu nadaljevali izvrševanje jasno opredeljenih nalog in obveznosti, v vsebini pa bili obogateni z vključevanjem samoupravnega delegatskega sistema kot nove kvalitete odločanja o dogajanjih in usmeritvah.

Čeprav se jasno zavedamo, da so prav sistemske usmeritve narekovale tovrstne usmeritve (končno še vedno ustanavljamo določene SIS), doživljamo obdobje, ko s strastnim hlastanjem segamo po tem pr-ročju dejavnosti, na katero vedno znova kažemo s prstom, ji pripisujemo skoraj vso krivico za določene težave, ki jih srečujemo v zaostrenih kriterijih družbene in ekonomske preobrazbe.

Ne spuščam se v oceno dobronamernosti uokvirjenega komentarja pod gornjim naslovom v številki 67. Še kako je potrebno tudi javno ocenjevati delo vseh organizmov v naši družbi. Vendar človeka nehoti zaboli, ko velikokrat tako brezobzirno udrihamo po nečem, kar smo še včeraj skupno zagovarjali, organizirali in videli v sprejetih usmeritvah edino pot pozitivne razrešitve.

Veliko število — tudi dobrih — delavcev v določenih okoljih družbenih dejavnosti se je od »včeraj na danes« znašlo pod naslovom samoupravne interesne skupnosti. Po prejšnji sprejeti zakonodaji so postali delavci v SIS, nekaj »srečnežev« smo prav tako po neki prejšnji zakonodaji začeli imenovati tajnike interesnih skupnosti, ki so že pred tem 10, 20 ali več let pošteno in prizadevno delali, dosledno v pozitivnem smislu svoj delež k razvoju samoupravnega družbenega sistema.

Nehote zaboli, ko komentator o teh ljudeh piše »... ne bodo pa politični delavci kot svojčas — bolje povedano še zdaj — tajniki. Slednjim je po novi zakonodaji menda odklenalo, jih skratka ni več ... itd«.

Kdo so ti ljudje, ki jim je sedaj nenadoma »odklenalo«? Le kaj so počeli do sedaj, da jim je odklenalo, in kako je lahko te vrste »politične« delavce do sedaj prenašala naša družbena skupnost?

Komu, kdaj in zakaj »odklenka« in ko resnično odklenka, so tudi zato primerni razlogi in le tako opredeljenim razlogom, načinu dela, obnašanju lahko odklenka in prav je, da odklenka.

Najbrž pa ni odklenalo poštenim delavcem, družbenopolitičnim funkcionarjem, ki so ves čas prizadevno delali in izvrševali svoje naloge in obveznosti in ko iz povsem drugih vsebinskih razlogov spreminjajo, ali ukinjajo nazive — funkcije, kajti težko je sprejeti trditve, da v večini primerov »odklenkanih« ni delalo, pač pa samo prejemale osebne dohodke za kakršnokoli titulo ali funkcijo.

Iz cirkularnega pisma strokovne službe zdravstvene skupnosti SRS, skupnosti otroškega varstva SRS, socialnega varstva in skrbstva SRS z dne 20. 11. 1981 jasno izhaja v dobesednem prepisu naslednje: »Tajniki skupščin navedenih skupnosti in direktor skupne strokovne službe so vključeni v sistem delitve dohodka in osebnih dohodkov v delovni skupnosti. Navedena preuvertitev ne pomeni zmanjševanja družbene vloge ali statusa tajnikov oz. predstojnikov, marveč ustreznejšo mesto v sistemu delitve dohodka po stvarni oceni del in nalog ter po doseženih delovnih uspehih.«

Iz navedenega izhaja, da gre v bistvu za izvajanje družbenega dogovora o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov delegatom in voljenim funkcionarjem.

Po navedenih družbenih dogovorih pa v krog funkcionarjev in voljenih nosilcev družbenih funkcij ne spadajo dosedanja sekretarji in tajniki skupščin skupnosti, ki opravljajo dela in naloge za samoupravne interesne skupnosti.

Takšna opredelitev je povsem na mestu in prav, kakršenkoli komentar je skratka odveč, veliko bolj vprašljivo pa je, če je prav in pošteno, da v javnih občinah skupino teh delavcev, od katerih se nobeden ni sam okitil z nazivom »tajnik«, enostavno uvrstimo v grupo ljudi, ki jim je po neki »novi zakonodaji menda odklenalo«.

Še bolj žalostna je ugotovitev navedenega komentarja, ki tudi dosedanja samoupravi ne prizanaša preveč in trdi:

»Nova zakonodaja tudi ne pozna več izvršnih odborov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, ki so in še — to kar priznamo — dobesedno vedrili in oblačili in krojili politiko v posamezni skupnosti.«

Dosedanja izvršilni odbori so imeli zelo jasno opredeljene družbene funkcije v samoupravnem skupščinskem delegatskem sistemu. V izvršilnih odborih so bili ljudje — delavci in sicer običajno najbolj aktivni posamezniki, evidentirani in verificirani čisto tudi v koordinacijskih odborih za kadrovske politiko pri občinski konferenci SZDL.

Mar ne bi bilo bolj pošteno, če bi dosledno imenovali tiste izvršilne odbore, ki so si morda resnično lastili pravico vedriti in oblačiti v posameznih skupnosti, ali ki so si lastili v teh okoljih, pravico krojiti politiko, seveda v negativnem pomenu te besede?

Prav je, da negativne pojave podvržemo javni in tudi siceršnji kritiki. Žal pa iz napisanega razumemo »izvršilni odbori«, teh pa seveda ni malo in verujem, da je velika večina delala zelo prizadevno in da bodo samoupravni organi v skupščinskem sistemu nadaljevali njegovo delo in poslanstvo, ne več sicer pod naslovom »izvršilni odbor«, izmislili si bomo morda druge nazive, vsebino dela, vrednoto dela, tako posameznika kakor samoupravnega organa, pa menda res ne karakterizirale nek naziv, ki v končni fazi ni in ne sme biti odločujočega pomena.

Ob vsem tem se mi zdi vendarle velika škoda, da smo člani in predsednike dosedanjih IO v komentarju obtožili, na tako relativno enostranski način brez kakršnekoli konkretizacije. Kaj ob tem mislijo skupščinski delegati in predsedniki skupščin, da so dovoljevali izvršilnim odborom, da vedrijo in oblačijo in da krojijo politiko v skupnosti?

Takšno mnenje, pa čeprav je le zapisano v komentarju, ki ni nujno, da je neko splošno verificirano javno mnenje, pa gotovo ne predstavlja pobudo niti siceršnjo motivacijo za celo vrsto novih delovnih ljudi, katere želimo pritegniti v samoupravne organe za soodločanje v delegatskem sistemu.

Menim, da grešimo, prav tu ko pišemo podobne komentarje in ocene, ne da bi konkretno povedali, koga imamo v mislih. Ob tem je pa seveda vendarle treba mnogo več hrabrosti, kot pa če povemo približno tako, kakor je v navedenem komentarju.

Nikolaj ŠABJAN

V razprave o osnutku so-boške občinske resolucije so se nadvse zavzeto vključile tudi organizacije združenega dela, saj je vloga sindikata predvsem v tem, da pospeši določene stabilizacijske ukrepe, za čigar uresničitev so odgovorni v lastnih delovnih okoljih. K temu pa morajo biti naravnani tudi planski dokumenti — bodisi da gre za letne ali dolgoročne — v celotnem združenem delu. Ustreznejši razvojni programi bi naj zlasti prispevali k ustvarjanju nove vrednosti, ki jo še posebej pogrešajo pri investicijah.

Hkrati pa v večini razprav o resolucijskem dokumentu in njegovih ciljih, čeprav naj bi bili podrejeni izvozu, ugotavljajo nekakšen dvom glede nizke 15-odstotne načrtovane stopnje rasti cen v prihodnjem letu. Na dlani pa je, da bo treba v praksi znatno bolj upoštevati vloženo delo in produktivnost kot pa visok dvig cen raznih izdelkov, s katerimi skušajo mnogokje reševati nakopičene težave.

Tako so med drugim menili tudi člani predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti, ko so prete-sali osnutek občinske resolu-

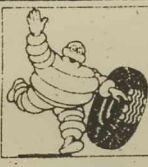
cije za leto 1982. Kot je pokazala razprava, odločnejša izvozna usmeritev tukajšnjih delovnih organizacij ni našla nepripravljenih, saj nameravajo občutno povečati izvoz, in sicer za 6 odstotkov v primerjavi z letošnjim letom.

Pokazal pa se je dvom, ali ne bi mogli spričo dejstva, da vse delovne organizacije še niso vključene v izvoz, doseči znatno boljših rezultatov. To velja tudi za neizkoriščene možnosti v kmetijstvu, kjer bo očitno nujna konkretnjša opredelitev, pa tudi na področju družbenih dejavnosti bi lahko zmanjšali materialne stroške. Opozorili so tudi na

premajhen porast novih zaposlitev, pri čemer bo treba čimprej razčistiti vprašanja honorarnega in pogodbenega dela, kar bi naj omogočilo več prostih delovnih mest za mlade ljudi. Sicer pa je bilo izrečenih veliko pripomb in predlogov za posamezna področja, kot so investicije, ekonomski odnosi s tujino, pa politika cen in osebnih dohodkov, kot tudi nujnost omejitve splošne in skupne porabe, o čemer so razpravljali tudi v nekaterih svetih občinske organizacije zveze sindikatov.

Milan Jerše

VELIKA ZALOGA Avtomobilskih Gum
Popust do 30. 12. 1981
SEMPERIT
MICHELIN
 BREZPLAČNA MONTAŽA

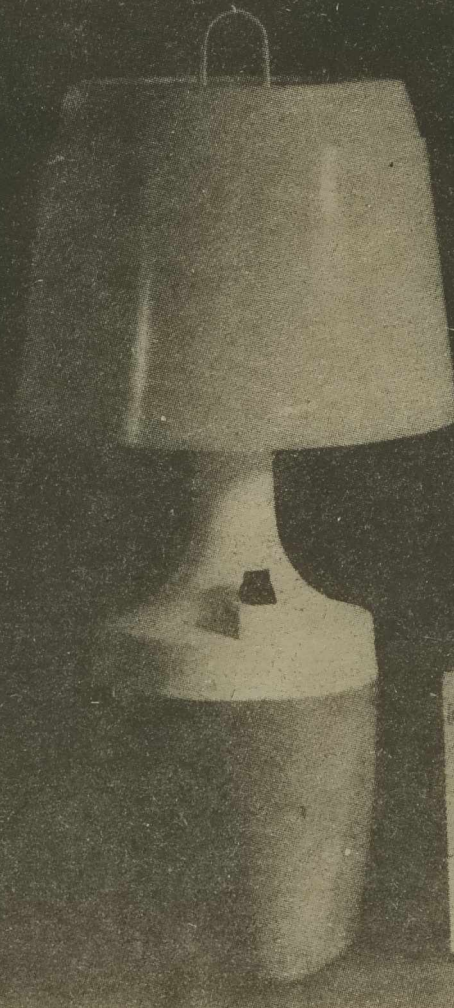
SERVIS - REZERVNI DELI
 FIAT - ZASTAVA - PZ - POLONEZ
 Avto Radio - Prevleke - Velika Zaloga Rabljenih Delov

STRASSNITZKY KG.
 A-8492 Halbenrain 94 Tel. (03476) 2496

primerno darilo ob vsaki priliki

ZMAJ

Iskra, baterije Zmaj
Ljubljana, Stegne 23

objavlja

dela in naloge

VZGOJITELJICE

za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom)

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na gornji naslov. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Delovna skupnost Zavarovalne skupnosti Triglav, Pomurska območna skupnost, po sklepu odbora za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vprašanja

objavlja

dela in naloge zavarovalnega zastopnika za življenjska zavarovanja v zastopu 8-07 Gornja Radgona.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še pogoji, da imajo najmanj končano osemletno šolo.

Za objavljena dela in naloge se združuje delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s posebnim pogojem poskusnega dela, ki bo trajalo tri mesece.

Osební dohodek po Samoupravnem sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke, ter sredstev sklada skupne porabe.

Kandidati naj vložijo prošnjo s kratkim življenjepisom na odbor za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vprašanja pri Pomurski območni skupnosti v roku 15-tih dni od objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30-tih dneh od zaključka objavnega roka.

Občinska gasilska zveza Murska Sobota

ponovno objavlja

prosta dela in naloge za

KV avtomehanika

Pogoji: poklicna šola, 3 leta delovnih izkušenj, šofer C kategorije, aktivni član gasilske organizacije z izpitom, po možnosti iz neposredne okolice M. Sobote

Prijave sprejemamo do 25. 12. 1981.

OBVESTILO

Obveščamo vse občane Pomurja, da bodo zaradi rednega letnega popisa zdravil od 17. 12. 1981 do 3. 1. 1982 lekarnice v Pomurju zaprte v naslednjih dneh:

- lekarna Lendava bo zaprta 17. 12. 1981
- lekarna M. Sobota bo zaprta 24. 12. 1981 od 7. do 20. ure. V tem času bodo bolniki dobili zdravila v lekarni Beltinci, oziroma v času od 12. do 19. ure **nujna zdravila na recepte** tudi v lekarni bolnišnice v M. Soboti, Arhitekta Novaka 2.
- lekarniška postaja G. Petrovci bo zaprta od 21. 12. 1981, Grad od 22. 12. 1981, Dobrovnik in Turnišče od 23. 12. 1981, Črenšovci od 28. 12. 1981, Radenci od 29. 12. 1981 do vključno 3. 1. 1982.

Vse občane prosimo, da se v dneh pred inventurami oskrbijo z zdravili.

Zahvaljujemo se za razumevanje.

**POMURSKI ZDRAVSTVENI CENTER
TOZD POMURSKÉ LEKARNE
MURSKA SOBOTA, KOČLJEVA 2**

**PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
AVTORADGONA
GORNJA RADGONA**

proizvodno transportno podjetje AVTORADGONA, n. sol. o., Gornja Radgona, Ljutomerska 26, TOZD Avto trgovina-servisi,

objavlja

prosta dela in naloge

2 KLEPARJEV III

Pogoji: končana poklicna šola za avtokleparja in eno leto delovnih izkušenj

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom. Kandidate vabimo, da pošljejo pismene prijave z opisom doseganega dela in z dokazili o strokovnosti kadrovske službi delovne organizacije v 15 dneh od dneva objave.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o opravljeni izbiri v 30 dneh od poteka roka za sprejem prijav.

KOMUNALNA SKUPNOST OBČINE LENDAVA

Enota za urejanje in opremljanje
stavbnih zemljišč

razpisuje

na podlagi 3., 34. in 43. člena Zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Ur. list SRS, št. 7/77) in 16. člena Odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem v občini Lendava (Ur. objave, št. 24/79)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbnih zemljišč, namenjenih za individualno gradnjo v skladu z zazidalnim načrtom v Lendavi med Partizansko ulico in Kobiljskim potokom (nasproti tehnične šole)

1. Parcela št. 4060/2 v izmeri 5,22 a za izklicno ceno 55.854,00 din za odškodnino pravice uporabe
2. Parcela št. 4060/8 v izmeri 5,22 a za izklicno ceno 55.854,00 din za odškodnino pravice uporabe
3. Parcela št. 4060/16 v izmeri 5,40 a za izklicno ceno 57.780,00 din za odškodnino pravice uporabe
4. Parcela št. 4060/17 v izmeri 5,76 a za izklicno ceno 61.632,00 din za odškodnino pravice uporabe
5. Parcela št. 4060/18 v izmeri 5,76 a za izklicno ceno 61.632,00 din za odškodnino pravice uporabe
6. Parcela št. 4060/19 v izmeri 5,40 a za izklicno ceno 57.780,00 din za odškodnino pravice uporabe
7. Parcela št. 4079/8 v izmeri 6,94 a za izklicno ceno 74.258,00 din za odškodnino pravice uporabe
8. Parcela št. 4079/10 v izmeri 7,14 a za izklicno ceno 76.398,00 din za odškodnino pravice uporabe
9. Parcela št. 4079/12 v izmeri 7,14 a za izklicno ceno 76.398,00 din za odškodnino pravice uporabe

Kupci stavbnih zemljišč plačajo za urejenost parcele 104.000,00 din po parceli in sicer 50 odstotkov navedenega zneska v 30 dneh, nadaljnjih 50 odstotkov pa v 18 mesecih po podpisu kupne pogodbe. Vse navedene parcele ležijo v k. o. Lendava.

Pogoji natečaja:

1. Natečaj je usten in se ga lahko udeležijo zainteresirani osebe ali po zastopniku s pismenim pooblastilom in bo v četrtek, dne 24. decembra 1981 ob 15. uri v prostorih komunalne skupnosti občine Lendava, Partizanska ulica 52.
2. Udeleženci morajo pred pričetkom natečaja položiti varščino v višini 10 odstotkov od izklicne cene. Plačana varščina se pridobitelju stavbnega zemljišča vstope v kupnino, ostalim udeležencem, ki niso uspeli na natečaju, pa se vrne brez obresti.
3. Rok za začetek gradnje na pridobljeni parceli je eno leto od sklenitve pogodbe o dodelitvi zemljišča v uporabo.
4. Najugodnejši ponudnik mora plačati odškodnino za pravico uporabe zemljišča v 30 dneh po sklenitvi kupne pogodbe.
5. Stavbno zemljišče bo oddano najugodnejšemu ponudniku. Ponudnik je lahko pravna oseba ali občan.
6. Stroški javnega natečaja bremenijo koristnika zemljišča.
7. Kupci oziroma investitorji lahko pristopijo h gradnji stanovanjske hiše pod pogoji, ki so določeni v lokacijski dokumentaciji, ki jo je izdelal ZUM Maribor pod št. 1429-/81 z dne 21. 8. 1981 (tip hiše in ostali pogoji).
8. Interesenti si lahko zemljišče ogledajo na kraju samem, podrobnejše informacije pa daje strokovna služba Komunalne skupnosti občine Lendava, Partizanska 52.

TO JESEN PREIZKUSITE TRITEDENSKO KURO: VSAK DAN POPIJTE PO 3 dcl DONATA Mg! Priporočajo vam zdravniki ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA, KER Z MAGNEZIJEJEM BOGAT DONAT Mg VRAČA RAVNOVESJE IN ŽIVLJENJSKO SVEŽINO CELICAM VAŠEGA ORGANIZMA.

Po večletnem opazovanju so zdravniki ugotovili, da nastopi jeseni (in tudi spomladi) pri mnogih ljudeh pomanjkanje magnezija.

Zato moramo v jesenskih dneh uživati več tistih živil, ki vsebujejo več magnezija (fižol, kakao, kruh iz nepresejane moke).

V jesenskih dneh je priporočljiva tudi tritedenska kura s po 3 dcl DONATA Mg iz Rogaške Slatine. DONAT Mg je z magnezijem najbogatejša mineralna voda v Evropi.

Zakaj je magnezij tako pomemben?

Brez magnezija ne bi bilo mogoče življenje na zemlji.

Magnezij omogoča rastlinam, da sončno energijo izkoriščajo za rast; rastline z magnezijem pretvarjajo anorganske snovi v organske. Brez magnezija v nobenem organizmu ne bi mogle nastajati nove celice. Magnezij uravnava celoten mišični in živčni sistem in nad 200 bioloških vitalnih funkcij.

Mnogo ljudi, starejših od trideset let, trpi zaradi pomanjkanja magnezija, vendar se tega niti ne zavedajo.

Do tega pride zaradi več razlogov. Zaradi masovne uporabe umetnih gnojil se zmanjša vsebina magnezija v poljedelskih pridelkih.

Zaradi čiščenja živil (mletje pšenice v belo moko, predelave koruze, riža, surovega sladkorja...) izgubimo od 50 do 99 odstotkov mikroelementov in znatne količine magnezija. Organizem pa potrebuje večje količine magnezija tudi v nekaterih obdobjih življenja: med rastjo, nosečnostjo, staranjem, med stres, konflikti, med preveč napornim telesnim in umskim delom.

Prav takrat lahko pomaga kozarec DONATA Mg iz Rogaške Slatine.

Pišite nam, če imate posebne probleme.

Na pismo vam bodo odgovorili naši zdravniki.

Naslov: Zdravilišče Rogaška Slatina — DONAT Mg, 63250 Rogaška Slatina

Ime in priimek _____
Ulica _____
Pošta _____
Poklic _____
Zanima me _____
Ali lahko v vaši trgovini vedno kupite donat Mg?
Da () Ne ()
(Vpišite križec v ustrezen oklepaj.)

**VSAKEMU PRIPOROČAMO NA DAN
KOZAREC DONATA Mg IZ ROGAŠKE SLATINE!**

Radijski in televizijski spored od 1. do 17. decembra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 — telefon 21-232	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored slovenske narodnozabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — Aktualna tema — Izvoz pomurskega gospodarstva, 18.00 — Sočujoče, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z..., 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Delegatska tribuna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
8.50 TV v šoli: TV koledar, Francoščina, Slovenščina, 10.00 TV v šoli: Angleščina, Kocka kockica; Risanka, Zgodovina, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute (do 12.05), 15.30 TV v šoli: Francoščina Slovenščina (do 16.30), 16.05 Propagandna oddaja, 16.10 Smuk za ženske, posnetek iz Piancavalla, 17.10 Poročila, 17.15 Padla z neba, češka otroška serija, 17.45 Jazz na ekranu: Kvintet Bill Hardman-Junior Cook, 18.15 Obzornik, 18.25 V senci energetske krize: Energija vetra, izobraževalna oddaja TV Zagreb, 18.55 Ne prezrite, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 J. London: MARTIN EDEN, italijanska nadaljevanka, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 Ti dnevi, ta leta; filmska kronika 1947-1. del, dokumentarna serija, 21.50 V znamenju, 22.05 Nočni kino: Krik, angleški film Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Plavica, otroška oddaja, 18.15 Beseda mladim, 18.45 Poezija: D. Maksimović-Ljubzenska pesem, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Porota, dokumentarna serija, 21.05 Zagrebška panorama, 21.25 Narodna glasba, 21.55 Predstavljamo vam... (do 23.55)	8.00 Poročila, 8.05 Cici-ban, dober dan: Lizika, 8.20 Popotovanja škrata Hajaška, češka otroška serija, 8.30 Jelenček, otroška serija TV Zagreb, 9.00 Propagandna oddaja, 9.05 Piancavall: slalom za ženske, prenos 1. teka, 10.45 Ljudje in zemlja — ponovitev, 11.50 Propagandna oddaja, 11.55 Piancavall: slalom za ženske, prenos 2. teka, 13.00 Nihče kakor jaz, mladinska serija TV Sarajevo, 13.30 Jedrska revolucija: Atom pred vojno, 14.00 P. Yeldham: Srečno, tujka, avstralska nadaljevanka, 14.50 Poletna srečanja (delovni nasl.), češki mladinski film, 16.15 Košarka Zadar-Cibona, prenos v odmoru poročila in propagandna oddaja, 17.45 Zabavno glasbena oddaja JRT, 18.50 Naš kraj, 19.05 Zlata ptica, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Sobotna TV križanka, 21.40 Propagandna oddaja, 21.45 Mož na moža, ameriški film, 23.20 TV kašipot, 23.40 Poročila Oddajniki II. TV mreže: 17.15 Narodna glasba, 17.45 Glasbeni album, 18.00 Resna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Gore sveta: Niragongo, 20.50 Poročila, 21.00 Feljton, 21.30 Športna sobota, 21.50 Velika opera, prenos, OPOMBA: 17.45 — 18.45 Skopje: Superfinale v vaterpolu (če YU)	9.05 Poročila, 9.10 Živ žav, otroška matineja, 10.00 V. Mimica: Anno domini 1573, nadaljevanje in konec, 11.10 TV kašipot, 11.30 Narodna glasba, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 13.35 Poročila (do 13.40), 15.10 Kupujemo igrače, oddaja iz cikla Otroci in igra, 15.30 Knud Rasmussen, dokumentarna oddaja, 16.00 Poročila, 16.05 Dober večer, zabavno glasbena oddaja TV Zagreb, 17.00 Športna poročila in reportaža o hokejskem srečanju Olimpija-Jesenice, 17.40 Sto konj do sto obal, poljski film, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.22 TV in radio nocoj, 19.24 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 A. Gala-Peter in D. Rupel: Manj strašna noč..., tv nadaljevanka, 20.50 Propagandna oddaja, 20.55 Lipa, dokumentarna reportaža o APZ T. Tomšič, 21.25 Športni pregled, 21.55 V znamenju. Oddajniki II. TV mreže: 16.00 Nedeljsko popoldne, 17.20 Tat, ki je prišel na večerjo, ameriški film, 19.00 Risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Portreti opernih hiš, 21.05 Včeraj, danes, jutri, 21.30 Gostitelji in gosti, ponovitev zabavno glasbene oddaje (do 22.30).	8.55 Cortina d'Ampezzo: slalom za moške, prenos 1. teka (do cca 10.30), 11.55 Cortina d'Ampezzo: slalom za moške, prenos 2. teka (do 13.30/45), 16.10 Slalom za moške, posnetek iz Cortine d'Ampezzo, 17.20 Poročila, 17.25 Glasba za cici-bane: Jacek spoznava violončelo, 17.50 Burleska, 18.05 Za zdravo življenje, 18.15 Igra v različnih pogojih, oddaja iz cikla Otroci in igra, 18.35 Obzornik, 18.45 Mladinska oddaja, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 S. Udaes: Lupina, norveška drama, 21.00 Kulturne diagonale, 21.40 V znamenju. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Zgodbe po Shakespearju, otroška serija, 18.00 Ljudske pripovedke, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Telesport, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Znanost, 20.50 Zagrebška panorama, 21.10 Iz sporeda TV Skopje: Kratovo — staro rudarsko naselje, 21.45 H. Fallada: Človek hoče navzgor, nadaljevanka (do 22.45).	9.25 Cortina d'Ampezzo: veleslalom za moške, prenos 1. teka (do 11.00/15), 12.25 Cortina d'Ampezzo: veleslalom za moške, prenos 2. teka (do 14.00/15), 14.30 Šolska TV: Neretva, Naravni izbor, 16.00 Veleslalom za moške, posnetek iz Cortine d'Ampezzo, 17.10 Poročila, 17.15 Potovanje škrata Spančkolina, češka risana serija, 17.25 Ptuj '81, 17.55 Pisani svet: Derbi, 18.25 Obzornik, 18.35 Čas, ki živi: Radio svobodna Jugoslavija, oddaja TV Beograd, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Junaki dela, dokumentarec meseca, 20.40 Propagandna oddaja, 20.45 N. Compancez: Ženske z obale, francoska nadaljevanka, 22.15 V znamenju. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Pisani svet, oddaja TV Ljubljana, 18.15 Odprta knjiga, 18.45 Ob dnevu JLA, 19.15 Glasbena oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Zabavno glasbena oddaja, 20.55 Človek in čas, dokumentarna serija, 21.25 Zagrebška panorama, 21.50 Med nebom in zemljo, perujski film (do 22.15).	9.00 TV v šoli: TV koledar, Ne pozabi, Gana, Zanimivo potovanje, 10.00 TV v šoli: Biologija, Risanka, Kocka, kockica; Mali program, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute (do 12.05), 17.25 Poročila, 17.30 Cirkus, 17.55 Romanika proti klasicizmu, angleška kulturno dokumentarna serija, 18.25 Obzornik, 18.40 Balet za vsakogar: Balet v Angliji, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Film tedna: Nemčija, Bleda mati, zahodno nemški film, 22.05 Propagandna oddaja, 22.10 V znamenju. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Neven, otroška serija, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Ob dnevu JLA, 19.15 Kulturni pregled, 19.30 TV dnevnik, 20.00 I. Vojnović: Dubrovniška trilogija, zadnji del, 21.25 Zagrebška panorama, 21.45 Anno domini 1573, ponovitev nadaljevanke (do 22.55).	8.55 TV v šoli: TV koledar, Biologija, Matematika, Celinski zimzeleni gozd, 10.00 TV v šoli: Kemija, Risanka, Združeni narodi, Pravljica, Risanka, Zadnje minute (do 11.55), 15.55 Šolska TV: Neretva, Naravni izbor, 17.25 Poročila, 17.30 Jelenček, otroška serija TV Zagreb, 18.00 Mozaik kratkega filma: Napredek v Kuvajtu, 18.30 Obzornik, 18.40 Po sledeh napredka, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Bobu bob, 21.30 Koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana: F. Martin: Trije plesi za obojo, harfo, godalni kvintet in godalni orkester, 22.10 V znamenju. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Mi smo smešna družina, otroška serija, 18.45 Ob dnevu JLA, 19.15 Turistični napotki, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Teleskopija, 21.00 Po izbiri, 23.00 24 ur (do 23.05).
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
8.50 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.30 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Različka, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Rijeke, 18.45 Namesto top liste, 18.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Melodija leta, 21.00 Tragedija v Quyani, 22.00 Dnevnik, 22.15 Galerija opernih likov	9.30 do 14.50 Izobraževalni spored, 15.45 Pregled sporeda, 15.30 Poročila, 15.55 TV koledar, 16.00 Košarka: Zadar-Cibona, 17.30 Lutke, 18.30 Ti dnevi, ta leta, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Metež (film), 21.25 Dnevnik, 21.40 Koncem tedna.	9.50 Poročila, 10.00 Nedeljsko popoldne za mladino, 11.30 Narodna glasba, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 13.50 Studio, 071, 14.15 Skopec gre v mesto (film), 16.00 Nedeljsko popoldne, 17.20 Lopov, ki je prišel na večerjo, (film), 19.00 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vojaki (ser. film), 20.55 Dokumentarna reportaža, 21.25 Športni pregled, 21.55 Dnevnik	8.45 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.30 Izobraževalni spored, 16.40 Smučanje, 17.45 Poročila, 17.45 Zgodbe iz Shakespeara, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Bjelovara, 18.45 Oddaja za mlade, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Poglavlje iz življenja Avgusta Šeone, 21.40 Izbrani trenutek, 21.45. Zivljenje filma, 22.30 Dnevnik	9.00 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.30 Izobraževalni spored, 16.40 Smučanje, 17.40 Poročila, 17.45 Pisani svet, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Osijek, 18.45 Pod zastavo, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Notranjepolitična oddaja, 21.00 Izgubljeni vikend (film), 22.40 Poročila.	9.00 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.30 Izobraževalni spored, 16.40 Smučanje, 17.40 Poročila, 17.45 Pisani svet, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Osijek, 18.45 Pod zastavo, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Notranjepolitična oddaja, 21.00 Izgubljeni vikend (film), 22.40 Poročila.	8.55 do 11.55 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.10 Izobraževalni spored, 17.40 Poročila, 17.45 Mi smo smešna družina, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Splita, 18.45 Tikvarji, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Prosta sredi, 21.15 Dokumentarna oddaja, 22.15 Dnevnik
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
Prvi program 10.20 Smučanje (prenos), 12.00 Šolska TV, 12.20 Podelitev Nobelove nagrade za književnost (prenos), 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.30 Tom Sawyer, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Pan-optikum, 18.30 Družinska kronika, 18.49 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X.Y — nerešeno, 21.15 Reklame, 21.20 Žabji vidiki, 22.10 Šport, 22.25 Nočni studio, 23.30 Akti X.Y — nerešeno.	Prvi program 9.05 Angleščina, 9.35 Francoščina, 10.05 Ruščina, 10.35 Glasbena oddaja, 11.25 Nočni studio, 12.30 Pojmo skupaj, 13.00 Opoldanska redakcija, 14.25 Gospodična Bibi (film), 16.00 Iz parlamenta, 17.00 Abeceda športa, 17.30 Obalni pirati, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Dva x sedem, 18.25 Dober večer v soboto, 18.50 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stavimo, da..., 22.00 Šport, 22.20 Rock in klasika.	Prvi program 11.00 Tiskovna ura, 12.20 Smučanje, 14.30 Vzgojna oddaja, 15.00 Iz Disneyeve delavnice, 16.30 Zrcalne slike, 16.45 Ena, dva, ali tri?, 17.30 Muzikanti, 17.40 Helmi, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Vodič po operi, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Margareta.	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 Šolska TV, 10.00 TV kuhinja, 10.30 Taka si mi všeč (film), 11.45 Družinska kronika, 12.00 Iz parlamenta, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.40 Lassie, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Orlov obstanek, 18.30 Družinska kronika, 18.54 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.05 Profesionalci, 21.55 Večerni šport. Drugi program 8.55 Smučanje, 16.45 Iz parlamenta, 18.00 Znanost danes, 18.30 Palača na Ringstrasse, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dallas, 21.05 Schilling, 21.50 10 pred 10, 22.20 Naslednja postaja Greenwich Village (film)	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.25 Smučanje, 10.55 Šolska TV, 11.25 Klub seniorjev, 12.10 Družinska kronika, 12.25 Smučanje, 13.30 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Tudi hec mora biti, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Izdelano v Avstriji, 18.30 Družinska kronika, 18.54 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.30 Smučanje, 21.45 Videoteka	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.25 Smučanje, 10.55 Šolska TV, 11.25 Klub seniorjev, 12.10 Družinska kronika, 12.25 Smučanje, 13.30 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Tudi hec mora biti, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Smehi na recept, 18.30 Družinska kronika, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tekmovanje proti Bombayu, Drugi program 16.45 Iz parlamenta, 18.00 Dežela in ljudje, 18.30 Palača na Ringstrasse, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kultura v sredi, 21.00 Portret Luciana Pavarottija, 21.50 10 pred 10, 22.20 Umetnine.	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 Šolska TV, 10.35 Potepuh (film), 11.45 Argumenti, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Lepotni doktor, 17.30 Wickie, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Opoldanska redakcija, 18.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Podnajemnik, 21.15 Vaš nastop prosim, 22.00 Portret Gustava Gruendgenssa, 23.00 Večerni šport Drugi program 16.45 Iz parlamenta, 17.45 Šolska TV, 18.00 Popotovanje po Avstriji, 18.30 Palača na Ringstrasse, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Glasbena stojnica, 21.45 Reklame, 21.50 10 pred 10, 22.20 Klub 2.
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
8.05 in 13.35 Šolska TV, 16.35 Človekov vzpon, 6. del, 17.35 Navzkrižno vprašanje, 18.00 Okno, reportaže, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Madžarske pravljice, 20.10 Delta, znanstveni magazin, 20.35 Graščina brez imena, nadaljevanka po Jokaiju, 21.40 Samostan in barikada; Szilard Ujhelyi, portret, 2. del, 22.50 TV dnevnik, 23.00 TV ogle-dalo.	8.15 Šolska TV, 10.10 Listi zgodovine, 11.10 Družina Onedin, 14.25 Za otroke, 16.05 Cesar Biroteau, nadaljevanka, 17.10 Zadružni kongres, 17.50 Družinski magazin, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Kraj zločina, kriminalka, 21.30 Kakšna zabava! Spored ansambla »Hungaria«, 22.00 TV dnevnik, 22.10 Španska Elektra, španski film.	8.10 Šola za vsakogar, 9.10 Za otroke, 11.10 Glasbeni butik, 14.10 Cirkuski jahalci, 14.35 Kratki filmi ob 30-letnici Pannonic, 15.10 V nedeljo popoldne, 17.15 Priporočamo naše sporede, 17.40 Nedeljska glasba, 19.00 Teden; aktualne reportaže, 20.05 Ob polnoči, madžarski film, 21.35 Šport, 21.45 Družabna igra, 22.25 Poročila.	8.05 in 13.30 Šolska TV, 15.45 Razočaranja, TV igra po Kisfaludyju, 17.20 Večeri v Golyavaru; Zgodba malega računalnika, 17.55 Amaterji, študija Szeged, 18.30 Poslanec doma, filmski portret, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Družina Onedin, 6. del, 20.50 Studio 81, kulturni tednik TV, 21.50 75-letnica pesnika Zoltana Zelka, 22.25 TV dnevnik.	8.05 in 13.05 Šolska TV, 10.00 Delta, 10.25 Film, 11.45 Gore svetlobe, 15.35 Človekov vzpon, 7. del, 16.25 Naš vrt, naše dvorišče, 16.55 Preiskovalna sodnica, kriminalka, 18.15 Sophianne, reportaža, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Ranjen planet, 10. del, 20.30 Družinska igra, 21.20 66. gost oddaje minister za notranjo trgovino, 22.20 Glasba..., 23.10 TV dnevnik.	8.35 in 13.45 Šolska TV, 15.40 Italijanski muzeji; Villa Giulia Rim, 16.05 TV borza, 16.15 Lutke, 16.45 Svet jezika, 17.40 Telesport, 18.05 Javljamo s parlamenta, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Pravljica, 20.10 Gnezdo ruševca, TV igra, 21.50 Teden, posebna izdaja, 22.50 TV dnevnik.	

tedenski koledar

PETEK, —11. december — Danijel SOBOTA, —12. december — Ivana NEDELJA, —13. december — Lucija PONEDELJEK, —14. december — Dušan TOREK, —15. december — Kristina SREDA, —16. december — Albina ČETRTEK, —17. december — Lazar

prodam

TRAKTOR STEYR 188 s priključki, kosa, jermenica in dvobrazni plug, prodam. (Motor generalno obnovljen). Perkič, Dragotinič 17, Videm ob Ščavnici. M-4118
LOKAL — KEMIČNA ČISTILNICA v centru Lendave, Partizanska 46, napredaj. Možnost prevzema obrti. Možnost samo prodaje lokala in strojev. Informacije od 7. do 15 ure v čistilnici. M-4119
MLATILNICO SOMBOR širina bobna 90 cm, prodam. Anton Sukič, Boreča 20, G. Petrovci. M-4120
HLADILNIK in televizor, obleke št. 50, ugodno prodam. Naslov na upravi lista. M-4122
MEŠANA TRDA DRVA cca 8 kub. m prodam. Naslov na upravi lista. M-4123
ZASTAVO 101 — letnik 1973 ugodno prodam. Ogled možen od 7 do 15 ure. Kerčmar, Špecerija na Trznici. M-4126
POHIŠTVO starejše spalnice, ugodno prodam. Čopova 8, M. Sobota. M-4127
ORGLE „TIGER“ dvoredne, ugodno prodam. Jože Borovič, Krog 132. M-4128
AUSTIN 1300 po delih, prodam. Krajna 19, Tišina. M-4129
RENAULT 4 — letnik 1974 — registriran do septembra 1982, prodam. Milek, Titova 15, M. Sobota. M-4131
KRAVO staro 4 leta, 7 mesecev brejo, prodam. Iyan Vuk, Dol. Bistrica 130. M-4132
OSEBNI AVTO FIAT 126 P, prodam. Jože Zelko, G. Petrovci 71. M-4133
KRAVE mlade in telice po izbiri, prodam zaradi smrti v družini. Eteka Žohar, Brezovci 40 Puconci. M-4134
DVE BREJI SVINJI prodam. Hotiza 145. M-4135
TELICO brejo prodam. Lostonerici 1, G. Radgona. M-4136
GRADBENO PARCELO z načrtom v Strojci vasi, prodam. Jožef Filipič, Vogričevci 24, Ljutomer. M-4138
ELEKTRIČNI RADIATOR, ugodno prodam. M. Črnci 18. M-4139
TELICO brejo 9 mesecev, kontrola A, prodam. Branko Jurinec, Bolehnečiči 22, Videm. M-4140
MALE PUJSKE od 20 do 25 kg, prodam. Kapca 28. M-4141
TELICO visoko brejo prodam. Črenšovci 24. M-4142

Pomurski zdravstveni center M. Sobota TOZD Pomurske lekarne Murska Sobota, Kocljeva 2

RAZPISUJE

dela oz. naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
PREDSTOJNIKA STROKOVNE ENOTE LEKARNA LJUTOMER.
Kandidat za razpisana dela oz. naloge mora poleg splošnih pogojev določenih z zakonom izpolnjevati še naslednje:
— da je diplomiran farmacevt
— da ima tri leta delovnih izkušenj
— da se zavzema za samoupravljanje in je moralno in politično neoporečen.

Dela in naloge se razpisujejo za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 20 dneh po objavi na naslov: Pomurski zdravstveni center, TOZD Pomurske lekarne, M. Sobota, Kocljeva 2.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bayčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Štefan Sobočan, Janko Stolinik (dopisništvo), Branko Žunec, Gönter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelke, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročeni rokopiši in fotografije ne vračamo — Celotna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 8 dinarjev. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ŠIVALNI STROJ Super Slavica 555, prodam. Slavica Pozvek, G. Slaveči 66. M-4143
SALONIT PLOŠČE 6 valne 200 kom. in večjo količino hrastovih hlodov, prodam. Naslov na upravi lista. M-4144

TRAKTOR ZETOR 25 in URSOS 55 prodam. Štefan Ternar, Turnišče 218. M-4145
FIAT 126 P star 2 leti, prodam. Naslov na upravi lista. M-4147
KRAVO brejo prodam. Vrečič, Bakovci 188. M-4148
MALE PUJSKE prodam. M. Petrovci 23. M-4151
MALE PUJSKE prodam. Kupšinci 69. M-4152
MALE PUJSKE prodam. Gorica 65, Puconci. M-4154
HIŠO v M. Soboti prodam. Na upravi lista. M-4148
GUMI VOZ za traktorski priklup, prodam. Krog 12/a. M-4159
ZASTAVO 750 prodam. Anton Zakšek, Vrtna 8 (blok) za Dom Tehnike, po 15. uri. M-4160
TRAKTOR URSOS 35 prodam. Gomilice 142. M-4161
PLINSKO PEČ malo rabljeno in boljler prodam. Grah, Tešanovci 12/a. M-4163
HIŠO v M. Soboti, Cankarjeva 19, prodam. Ogled od 14. ure naprej. M-4165
MALE PUJSKE prodam. Borejci 27, Tišina. M-4166
FORD ACKORD — prevoženih 70.000 km — karamboliran, prodam. Alojz Kovač, Drobčinci 2, Apače. M-4167

TOVORNI AVTO FIAT 620 — nosilnost do 2 toni — pripravljen za kontener za prevoz čebel — cena 30.000 din in PEČ EMO 4 za gretje stanovanja, prodam. Panonska 18, Bakovci. M-4170
TRAKTOR STYER 30 KS s koso, prodam. Partizanska 24, Bakovci. M-4171
AMI 8 motor generalno obnovljen z različni rezervnimi deli, prodam za 21.000 din. Jože Budja, Jančev vrh 14, Radenci. M-4173
MALE PUJSKE prodam. Šalamenci 64, Puconci. M-4174
KRAVO vozno, brejo in 500 litrov belega vina, prodam. Turnišče 248. M-4175
TOVORNI AVTOMOBIL TAM 2000 letnik 1968, preokupiran prodam. Stanjko, Milin Gajševci 1, 69242 Križevci pri Ljutomeru. In-411

TRAKTOR STEYR 28 KS ugodno prodam. Bohinec Jože, Cven 51, Ljutomer. In-410
DOMAČE RDEČE VINO prodam ali zamenjam za drva, Franc Granfol, Mladinska 28, Bakovci. M-4111
PEGEUT 404 obnovljen — registriran, prodam za 40.000 din. Naslov na upravi lista. M-4080
LOKAL — KEMIČNA ČISTILNICA v centru Lendave, Partizanska 46 — napredaj. Možnost prevzema obrti. Možnost samo prodaje lokala in strojev. Informacije od 7 do 15 ure v čistilnici. M-4119

VINOGRAD in sadovnjak v Globoki prodam. Pristava 13, p. Ljutomer. In-413
RENAULT-4, letnik 1974, z zimskimi gumami in rezervnim motorjem prodam. Jože Slana, Tomšičeva 4, Lendava. Le-376

MARCHALL 250 W BAS SKRI-NJO, novo, ojačevalca 100 W AUSTROWOX bas, FBT 100 W za solo in bas ter bas kitaro Höfner (kopija fender), ugodno prodam. Ogled ob nedeljah dopoldne. Nemet, Genterovci 54, p. Dobrovnik. Le-378
MALE PUJSKE in motorno žago prodam. Rakičan 57. M-4177
KARDAN z menjalnikom za samonakladalko, sprednja in zadnja vrata, sprednje in zadnje steklo za wartburg ter wartburg karavan, letnik 1972, v voznom stanju, prodam. Ignac Kocet, G. Petrovci 80. M-4178
KRAVO (po izbiri) prodam. Vaneča 12. M-4180
ZASTAVO 101 v dobrem stanju ugodno prodam. Nemec, Nuskova 31, telefon 78-620. M-4185

B
BUKOVA DRVA, večjo količino, prodam. Mačkovi 26. M-4187
MEŠANI GOZD (50 arov) prodam. Novak, Štefana Kovača 1, Murska Sobota, telefon 22-171. M-4188
HLADILNIK in zamrzovalno skrinjo prodam. Fujs, Tomšičeva 48, Murska Sobota, telefon 23-452. M-4189
FORD (ANGLIJA) UGODNO NAPRODAJ. Časek, Cankarjeva 74, Murska Sobota. M-4190
GUMI VOZ in zastavo 1300 prodam. Mlajinci 13, p. Martjanci. M-4191
STYER 18 KS s priključki prodam. Krpič, Beznovci 39, p. Bodonci. M-AK

MALE PUJSKE PRODAM. Tropovci 33, p. Tišina. M-4203
PRIKOLICO za traktor, nosilnost 3 t, prodam. Alojz Keuc, Ivanjševski vrh 46, p. Ivanjci. M-4204
NOVO JAZZ TROBENTO „SIRIJUS“ z garancijo, mikrofona 2 FBT, AKG, UNIVERSUM, bobne YAMAHA, 6 BOBNOV s činelami ZILDIJAN IN SONOR, prodam. Vlado Mičev, Vinka Megle 10, M. Sobota. M-4206
WARTBURG KARAVAN, star tri leta, prevoženih 29.000 KM, registriran do decembra 1982, prodam. Naslov v upravi lista. M-4207

CISTERNO (2200 l), prodam. Vanča vas 46, p. Tišina. M-4208
FIAT 126 P, letnik 1978, dobro ohranjen, ugodno prodam. Irena Šavel, Cvetkova 2/B, M. Sobota. M-4209
SEDEŽNO GARNITURO PRODAM. Miklošičeva 14, Murska Sobota. M-MM
10 AROV VINOGRADA in klet (5 x 7 m), prodam. Ivan Zdravec, telefon 75-350. Le-384
ENOOSNO PRIKOLICO, domača izdelava, prodam. Gaberje 143. Le-386

TRAKTOR FERGUSON 35, v dobrem stanju, prodam. Ivan Sukič, Andrejci 11, p. Martjanci. M-4210
FORD TAUNUS 12 M, v dobrem stanju, in televizor črno-beli, ugodno prodam. Ogled možen vsak dan po 15. uri. Alojz Perš, Stara ulica 1, Murska Sobota. M-4212
PLINSKO KOMBI PEČ TIKI-JUNKERS, 20.000 kalorij, prodam. Štefan Klar, Ivanci 66, p. Bogojina. M-4100

TRAKTOR ZETOR 42 prodam. Viktor Novak, Ključarovi 13, p. Križevci pri Ljutomeru. In-420
OSEBNI AVTO ZASTAVA 750, letnik 1976, napredaj. Informacije: Pristava št. 30/A, p. Ljutomer. In-418
OPEL KADET, starejši letnik, vozen, neregistriran, prodam. Informacije od 7. do 8. ure po telefonu 82-560. In-419

TELICO, brejo sedem mesecev, prodam. Petanjci 82. M-4192
OSEBNI AVTO POLONEZ 1500, star dve leti, ugodno prodam. Jerič, Dokležovje 121. M-4193

POHIŠTVO ZA SPALNICO prodam. Informacije vsak dan pri Klemenčič ali Rumež, Štefana Kovača 17, M. Sobota. M-4194
KOPALNO KAD in umivalnik prodam. Ogled: Cankarjeva 24, po 15. uri. M-4195
PEVSKO OZVOČENJE MEAZZI z EHO IN AMATI BOBNI PRODAM. Strukovci 50. M-4196
GRADBENO PARCELO (7 arov) z gradbenim dovoljenjem v Hercegovščaku pri Gornji Radgoni in

avto prikolico prodam. Ogled je možen v soboto in nedeljo. Naslov v upravi lista. M-4197
CISTERNO (1700 l) prodam. Gančani 100. M-4199
KOMBINIRAN OTROŠKI VOZIČEK (globok, športni za avto), otroško posteljo z jogijem in stajico prodam. Babič, Lendava, Kranjčeva 8, II. vhod 9, ogled po 14. uri. M-4202
KAVC, dobro ohranjen, prodam. Ladislav Györek, Stara ulica 14, Murska Sobota. Ogled v ponedeljek, torek in sredo. M-4213
DVOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE v Ljubljani prodam. Informacije vsak dan po 20. uri. Telefon (061) 326-081. M-4156
20 t suhe luščene koruze prodam. Maks Golob, Trg osvoboditve 14, Lenart v Slov. goricah. M-4215
MALE PUJSKE PRODAM. Tišina 28. M-4216
TRIFAZNI ELEKTROMOTOR z jermenico, cirkularno os, kladivar in enoosno prikolico Tehnostroj, kiperco, prodam. Barbara Vajs, Ivanjševski vrh 66, p. Spodnji Ivanjci. M-4217
DVA ŠIVALNA STROJA SINGER, namizna, prodam. Lendavska 11, Murska Sobota. M-4218
ZASTAVO 101, karambolirano, tudi po delih, prodam. Zemljčič, Petanjci 119/A. M-4219
KRAVO, staro štiri leta, brejo, prodam. Izakovi 20. M-4221
„KNJIŽNI DAR“ — Izšla je redna letna knjižna zbirka Prešernove družbe s koledarjem za leto 1982. Zbirka petih knjig v broširani izdaji stane 350 din, vezanih (broširan je le koledar) pa 450 din. Naročite jo lahko v najbližji knjigarni, pri poverjeniku družbe ali naravnost na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, Ljubljana.

POROČNI OBLEKI št. 38 in 40 (svetlo modro in srebrno sivo), prodam. Lendavska 17/C, stanovanje 95. M-4035

PREPROGO (3 x 2 m) PRODAM. Gerti Podlunšek, Kocljeva 6/I, M. Sobota. M-4222

ZASTAVO 101, prevoženih 11.000 km, v dobrem stanju, prodam. Mala Polana 33. M-4249

TRAKTOR STEYR 188 prodam. Stanko Lenarčič, Ropoča 51, Rogasovci. M-4250

FIAT 750, dobro ohranjen, sobno kredenco in kuhinjske elemente (bele), prodam. Cajger, M. Črnci 65 — pri Serec. M-4251

NOVE KROŽNE BRANE PRODAM. Noršinci 62, p. Martjanci. M-4252

TELICO, brejo sedem mesecev, prodam. Štefan Kolmanič, Poljska 43, Bakovci. M-4253

TRDA DRVA in elektroamarico za novogradnjo prodam. Franc Grah, Črnelavci n. h., telefon 23-109. M-4254

MLADO KRAVO, 8 mesecev brejo, prodam. Anton Horvat, Rožički vrh 65, p. Videm ob Ščavnici. M-4224

ŠKODA 110 L prodam — tudi po delih. Cena 10.000 din. Krog 5/D. M-4225

6 k. m. SUHIH DRV (akacija), prodam. Ludvik Kerčmar, Vučja gomila 146, p. Fokovci. M-4227

MIRNO, VOZNO KOBILO, staro 8 let, 8 mesecev brejo, črne barve, prodam. Jože Gjerek, Dolnja Bistrica 98. M-4229

FORD TAUNUS 12 M, v dobrem stanju, prodam za 42.000 din. Šimon, Nedelica 79, p. Turnišče. M-4230

BOBNE: SREDNJI KOMPLET „SONOR“ in pevski mikrofoni „SHURE SB“, po ugodni ceni prodam. Naslov v upravi lista ali telefon (069) 23-176. M-4231
MLADO KRAVO PRODAM. Kobilje 123. M-4232

SMREKOVE PLOHE („fosline“), nosilce (6 m) in mlado, brejo kravo prodam. Kuhar, Moravci 74, p. Martjanci. M-4233

KOSO za traktor ferguson 35 in zastavo 101, letnik 1977 (december), prodam. Renkovi 128, p. Turnišče. M-4234

PLOHE in borove deske prodam. Moravci 25, p. Martjanci. M-4236

SVEŽE BUČNO OLJE od stiskalnice prodam. Rakičan 85. M-4237

NOSILCE H PROFIL 5,20 (4 kom.), prodam. Turnišče 235. M-4238

CEMENT ANHOVO 450, 8 t, po stari ceni prodamo. Jože Vratarič, Martjanci 45. M-4240

AVTO RENAULT 4, letnik 71, registrirano do maja 1982, prodam za 20.000 din. Motovilci 39. M-4241

VISOKO BREJO KRAVO ali telico, kontrola A in 101 v voznom stanju, prevoženo 50.000 km, prodam. Petanjci 73. M-4242
KRAVO, staro sedem let, šest mesecev brejo, telico, staro dve leti,

Dragemu Marjanu Tanacku iz Vadarec, ki služi vojaški rok v Sarajevu, ob praznovanju dvojnega praznika iskreno čestitajo ter želijo zdrava in srečna leta ter čimhitrejši povratek med svoje drage domače — oče iz Nemčije, mama, sestra Irena iz Avstrije, brat Bela in stari starši.

GOSTILNA „KLEMENT“ — TURNIŠČE

vabi na slovesten zaključek leta

NA SILVESTROVANJE

Rezervacija z večerjo 220 din. Plesna prireditelj tudi na NOVO LETO.

Vabljenil

GASILSKO DRUŠTVO PU-CONCI, vabi v soboto, 12. decembra na

KARTAŠKO TEKMOVANJE

Pričetek ob 18. uri.

VABLJENI!

Šest mesecev brejo, telico, staro osem mesecev in molzni stroj, malo rabljeni, prodam. Vendel Sabo, Žitkovci 39, p. Dobrovnik. M-4243
MERCEDES 1418 KIPER, neregistriran, prodam za 320.000 din. Tomšičeva ulica 48, M. Sobota, telefon 23-452. M-4245
ZASTAVO 750, vozno, registrirano in traktor 15 KS s priključki prodam. Križevci 114 v Prekmurju. M-4246
DELE ZA AMI 8 prodam. Kovač, Selo 97. Informacije dopoldne na telefon št. 21-383. M-LK

kupim

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, lahko s priključki ali brez, kupim. Branko Klajnčar, Podgradje 6, p. Ljutomer. In-414
OBRALLEC ZA KORUZO, dvoredni, kupim. Naslov v upravi lista. M-4157
TRAKTOR FERGUSON 35 ali steyr 30, kupim. Janez Rutuper, Serdica 85, p. Rogasovci. M-4182
MOTORNO ŽAGO JOBU L 6, lahko tudi po delih, kupim. Ludvik Bohar, Bodonci 57. M-4186
OKOPALNIK za kravjo vprego kupim. Naslov na upravi lista. M-4153
GUME ZA TRAKTOR, zadnje (11 x 32), kupim. Naslov v upravi lista. M-4198
PUHALNIK ZA SENO KUPIM. Naslov v upravi lista. M-4201
TRAKTOR FERGUSON 35 s koso ali zetor, kupim. Naslov v upravi lista. M-4213
ZASTAVO 750, starejši letnik, ohranjen in registriran, kupim. Horvat, Markišavci 27, telefon 22-678 — popoldan. M-4214
HIDRAVLICNO KOSILNICO ZA STEYR 18 KUPIM. Koloman Cifer, Kukeč 13, p. Križevci v Prekmurju. M-4247

sobe

SOBO oddam fantu. Vegova 11, M. Sobota. M-4149
SOBO s posebnim vvhodom in kopalnico v Murski Soboti, centralno ogrevano, nujno iščem. Naslov v upravi lista. M-4172
PRAZNO sobo v Murski Soboti, zaradi zaposlitve, išče mlad par brez otrok. Naslov v upravi lista. M-4181
OPREMLJENO ali neopremljeno sobo v Murski Soboti išče dekle. Naslov v upravi lista. M-4205
OGREVANO in opremljeno sobo v Murski Soboti išče fant. Ponudbe OZD Mura, TOZD Težka konfekcija — Kumin. M-4226

DVE OPREMLJENI SOBI s sanitarijami, centralno ogrevani, oddam samskim. Drobilec prodam. Naslov v upravi lista. M-4244

zaposlitve

Starejšo žensko sprejem za varstvo dveh večjih otrok na domu. Stanovanje in hrana v hiši, OD po dogovoru. Možnost tudi posvojitve. Naslov na upravi lista. M-4124

DVA OTROKA vzamem v varstvo. Mojca Granfol, Lendavska 17/b, M. Sobota. M-4150

DEKLE za pomoč v kuhinji, iščem. Hrana in stanovanje v hiši. OD po dogovoru. Gostilna Pristavec, Polje 18, Bohinjska Bistrica. Tel. 064 76-356 ali 76-352 M-4155

BOBNARJA — po možnosti vokalista iz okolice M. Sobote išče narodno-zabavni ansambel za stalno sodelovanje. Veščica 60, telefon 23-806. M-4228

KV MEHANIKA ali kleparja zaposlim takoj. Vratarič, Črnelavci 49. M-4248

razno.

HIŠO v Ljubljani zamenjam za hišo v Murski Soboti ali okolici, lahko tudi v Ljutomeru. Jože Pintarič, Ried strasse 24, 7262 Althengstett, telefon 99-4970512316. M-3137

IZGUBLJENO!

26. novembra sem izgubila zlato zapescino v Murski Soboti ali od M. Sobote do Rakičana. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne na upravo Vestnika, Titova 29/I, M. Sobota. M-4146
SE VAM JE POKVARILA TRAJNOGOREČA PEČ? Če je tako, vam jo hitro popravimo. Kličite EMO-TOBI SERVIS M. Sobota, ul. 17. oktobra 23, telefon (069) 23-530, vodja servisa Milan Bogataj, oec. M-4164

28. novembra sem izgubila zlato verižico z večjim obeskom od ZVEZDE do Zvezne ulice v Murski Soboti. Poštenega najditelja prosim, da mi jo proti visoki nagradi vrne ker mi je drag spomin. Šeruga, Zvezna 7, M. Sobota. M-4184

Kdor je sprejel črno-lisasto mucko, 15. 11. 1981, staro tri leta naj jo prinese nazaj, ker je v tolažbo starejši ženski. St. Kuzniča 1, M. Sobota. (ima znamenje — črn smrček) M-OP

PREKLIC!

Preključem veljavnost servisne knjižice 365878. Alojz Jerič, Dokležovje 63, Beltinci. M-4176

Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Pomurja Murska Sobota, Arhitekta Novaka 3

objavlja prosta dela in naloge

svetovalca zaposlitve na občinski skupnosti za zaposlovanje v Lendavi

Pogoj: Višja strokovna izobrazba družboslovne smeri, dve leti delovnih izkušenj z znanjem madžarskega jezika.

Ponudbe sprejemamo 15 dni po objavi.

„Komgrad“ LJUTOMER

OBJAVLJA JAVNO LICITACIJO RABLJENEGA OSNOVNEGA SREDSTVA

rovokopač oziroma bager nakladalnik

1. SKIP Bn-77, izključna cena 300.000 din

V izključno ceno osnovnega sredstva ni vračunan prometni davek. Licitacija bo dne 24. decembra 1981 ob 9. uri pri skladišču „Komgrada“.

Ogled je možen vsak dan, razen sobote, od 7. do 15. ure pri skladišču „Komgrada“. Interesenti morajo uro pred pričetkom licitacije vplačati pri blagajni varščino, in sicer 10 odstotkov od izključne cene.

• Male oglase in zahvale, objavljene v četrtek, sprejemamo še v ponedeljek do 13. ure. Naročniki VESTNIKA imajo pri objavah 20 odstotni popust.

V SPOMIN

22. novembra sta minili dve leti, odkar nas je zapustila skrbna žena, mama in sestra

Justina Sukič

iz Čepinec

Boleča je resnica, da te ni in da te nikoli več ne bo, toda v naših mislih še živiš in boš živela do konca naših dni.

Žalujoči: mož Karel, sin Anton z družino in sestre

*Ni več tvojega smehljaja,
pozdrava ne, ne toplega pogleda*

*Srce je dalo vse kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo,
odšla je praznih rok neznano kam.*

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Gizela Hajdinjak

roj. Škodnik
iz D. Slaveč št. 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji podarili vence in šopke, nam pa izrekli sožalje. Zahvala vsem, ki so jo v času njene bolezn obiskovali in jo tolažili, posebno sosedo Mariji Ivanič. Hvala duhovniku in govorniku za besede slovesa ter pevcem za odpete žalostinke.

D. Slaveči, M. Sobota, Avstralija

Žalujoči: mož Ludvik, sin Vili in hčerka Gizela z družinama, nečak Franc in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustil naš dobri mož, oče in stari oče

Alojz Knaus

iz Beltinec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in vsem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvala tudi zdravnikom in ostalemu osebju pljučnega in kirurškega oddelka splošne bolnišnice M. Sobota, kjer je pokojni preživel zadnje in težke dneve svojega življenja.

Iskrena zahvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala!
Beltinci, Toronto, 4. decembra 1981

Žalujoči: VSI NJEGOVI

*V črni zemlji mirno spiš,
v naših srcih pa za verjeti ni,
da dragega Ferija več med nami ni.*

ZAHVALA

V 39. letu starosti nas je mirno in brez slovesa, mnogo prezgodaj, za vedno zapustil ljubljani mož, oče, sin, vnuk in svak

Franc Fujs

iz Prosečke vasi 10

Vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali ter dragega pokojnika pospremili na njegovi prerani zadnji poti in njegov grob zasuli s cvetjem, nam pa izrekli sožalje, prisrčna hvala!

Posebna zahvala kolektivu Kremenčevega peska Puconci, sodelavcem in direktorju za poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi, predstavniku KS tov. Sedonju za poslovilne besede in KŠC Rakičan.

Vsem še enkrat — prisrčna zahvala!

Žalujoči: žena Emica, hčerka Anita, oče, mama, stara mama, Vera in Franc z družinama ter Irinka in Friderik

*Solze se bodo morda posušile,
a srčne rane nikoli zacelile.
Vse naše misli, čustva in dejanja,
ti vsak izmed nas v spomin poklanja.*

V SPOMIN

14. decembra poteka leto dni, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož in očka

Vladimir Fujs

iz Černelavec

Dragi mož in očka! Težko je spoznanje, da te ni več med nami in nadvse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo, toda tvoj lik in tvoja dobra dela bodo ostala za vedno med nami. Hvala vsem, ki obiskujete njegov grob.

Žalujoči: žena Marija, sin Miran in hčerka Nataša

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je nepričakovano za vedno zapustil dragi mož, oče, in brat

Franc Borovnjak

mlinar v pokoju
iz Skakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali ter vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Prisrčna zahvala kolektivu mlina Skakovci, g. župniku ter pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena hvala

Skakovci, Črnci pri Apačah, 26. XI. 1981

Žalujoči: žena Antonija, sinovi Franc, Karel, Jože in Anton, hčerka Milena ter sestra Trezika z družino

ZAHVALA

Ob neizprosni resnici, da nas je za vedno zapustil naš dragi, skrbni in vzorni mož, oče, dedek, brat in tast

Anton Kos

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrazili sožalje, mu prinesli cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala dr. Antaliču, dr. Horvatu in ostalemu medicinskemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice. Hvala dr. Starcu za dolgoletno zdravljenje. Iskrena hvala tudi trgovskemu podjetju Mercator — Sloga G. Radgona, č. g. župniku za opravljeni pogrebni obred in pevcem za odpete pesmi.

Radenci, 2. 12. 1981

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Jože Hüll

od Grada

Iskreno se zahvaljujemo dr. Horvatu in strežnemu osebju internega oddelka, ki so mu lajšali bolečine, govornikom tovarne močnih krmil in KS Grad za poslovilne besede, g. župniku, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala, sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, ter vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Grad, 29. 11. 1981

Žalujoči: žena Fanika, sin Alojz, sin Silvo z družino, hčerka Milena z družino ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

najinemu najdražjemu možu in atiju

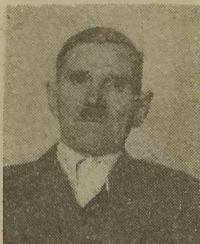
Ludviku Kerčmarju

Minevata dve neizmerno boleči leti, odkar smo te pospremili k tvojemu poslednjemu domu. Toda, ti še vedno živiš z nama in midva s teboj. Hvala tvojim sodelavcem in vsem, ki se te spominjajo, prinašajo cvetje in prižigajo sveče.

Žalujoči: žena Marta in sinek Tomažek

V SPOMIN

Tedni se izteka žalostnih 5 let, odkar je prenehalo biti srce našemu dragemu možu, očetu, staremu očetu in pradedku

Miroslavu Čeru

iz Kušanovec

Minevajo tedni, meseci in leta, mi pa še vedno ne moremo verjeti, da si nas za vedno zapustil. Iz večnega spanja te ne obudi nihče več, ne bol, ne klici naših src, ki ne morejo razumeti, da te nikoli več ne bo med nami. Hvala vsakomur, ki se ustavi ob njegovem grobu, mu prinese cvetje in prižge sveče.

VSI NJEGOVI

SKUPŠČINA JUGOSLOVANSKEGA ZDRUŽENJA AISEC V RADENCIH

BOGATE DVAJSET-LETNE IZKUŠNJE

Minuli sta več kot dve desetletji, odkar so se jugoslovanski študentje ekonomije in organizacije dela vključili v mednarodno izmenjavo študentskih praks. Trnova, pa tudi plodna je bila prehojena pot. Danes pa smemo mirno trditi, da je jugoslovansko združenje AISEC med vodilnimi na svetu. Okrog 200 študentov ekonomije iz Jugoslavije se letno za kratek ali daljši čas vključuje v proizvodnjo v delah vseh petih kontinentov, približno enako število iz tujine pa izpolnjuje svoje teoretično znanje v delovnem procesu v naših delovnih organizacijah in se spoznava z osnovnimi značilnostmi in vrednotami našega samoupravnega socialističnega družbenega sistema.

Pravilnost začrtane poti je okrog 100 udeležencev, študentov ekonomije in organizacije dela iz 22 jugoslovanskih ekonomskih fakultet, potrdilo tudi na svoji 39. redni, jesenski skupščini, ki je potekala od 3. do 7. t. m. v prostorih hotela Radin v Radencih. To srečanje je pripravila komisija za AISEC pri mladinski organizaciji na VEKS-u iz Maribora, ena izmed pionirjev mednarodne izmenjave študentskih praks v Jugoslaviji.

Na skupščini so delegati spregovorili o svojem delu v času od spomladanskega srečanja. Ugotovili so, da jugoslovansko združenje plodno sodeluje z že več kot 60 državami, posebej z visoko razvitimi zahodnoevropskimi državami in ZDA ter z državami v razvoju. Tako je bilo, denimo, lani v Mariboru 18 tujih študentov, nekoliko več naših iz te univerze pa v tujini. Seveda pa tudi pri njih delo ne poteka nemoteno. Delo med posameznimi strukturami še vedno ni dovolj povezano, tarejo pa jih tudi dize, ki jih morajo nakazovati na sedež te mednarodne študentske organizacije, ki je v Belgiji.

Vseeno pa študentje, združeni v AISEC, uspešno podirajo plotove, v katere se zapirajo posamezne dežele z različno družbeno ureditvijo. Ob izpolnjevanju znanja, se spoznavajo z sovrstniki iz celega sveta, izmenjujejo mnenja, ter spoznavajo daljnje dežele, ljudi, navade, njihovo kulturo in jezik. Prav spoznavanje in razumevanje drugih in spoštovanje njihovega načina življenja, pa je porok za razumevanje in enakopravno sodelovanje. Zato si jugoslovansko združenje za izmenjavo študentov ekonomije in organizacije prizadeva, da bi tujim študentom poleg prakse, ponudila kar najbolj organizirano bivanje, ki bi jim omogočilo soočenje z našo realnostjo, preteklostjo in prihodnostjo. Tako prav v Mariboru pripravljajo vsako leto enotedenski seminar o samoupravljanju, namenjen študentom, ki opravljajo prakso v tem koncu naše domovine.

V. Paveo

Priznanje C. Marganu

Pred dnevom republike — 29. novembrom — je predsednik skupščine občine Murska Sobota Karel Sukič v navzočnosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij občine izročil visoko državno odlikovanje — red republike s srebrnim vencem — Cvetu Marganu iz Murske Sobotice, upokojenemu podpolkovniku JLA in uglednem družbenopolitičnemu delavcu, ob njegovem 60-letnem življenjskem jubileju.

Predsedstvo SFRJ je odlikovalo Cveto Margana za izredne zasluge pri družbenopolitičnem delu, za razvoj samoupravnega socialističnega sistema ter za njegovo jasno razredno opredeljevanje ob vseh konkretnih vprašanjih razvoja.

Milan Jerše

V okviru praznovanja letošnjega dneva republike so na dan praznika predali namenu prizidek k vrtcu v Domanjševcih, kjer bo poslej delovala podružnična dvojezična osnovna šola. Celotna investicija je veljala 5 in pol milijona dinarjev. Za ta kraj je to izredno pomembna pridobitev, saj je stara šola od vasi precej oddaljena in tudi neprimerna za sodoben pouk. Učenci prvega in drugega razreda imajo zdaj idealne možnosti za delo. Za novimi zidovi sicer ni v celoti nove opreme, vendar s funkcionalno razporeditvijo stari pogoji niso

nič slabši. Marsikje bi jih pri tem kazalo celo posnemati. Događitev tega objekta istočasno pomeni tudi zaokrožitev vlaganj v šolske objekte na narodnostno mešanem območju v soboški občini. Lansko leto je bila adaptirana šola na Hodošu, z letošnjim šolskim letom so pričeli z delom v novi centralni dvojezični osnovni šoli v Prosenjakovcih in kot zadnji je urejen tudi objekt v Domanjševcih. Zdaj so pogoji za izobraževanje na tem območju, lahko bi celo rekli, idealni, nadpoprečjem v občini in tudi širše, kar je nedvomno pomembna

osnova za uspešno delo dvojezičnega šolstva tudi v prihodnje. Naš posnetek je z otvoritve, za katero so pripravili učenci, domači mladinci in pripadniki jugoslovanske ljudske armade prisrčen kulturni program, slavnostni govornik pa je bil Ludvik Nemec, predsednik izvršilnega odbora soboške izobraževalne skupnosti. Po programu v vaški kulturni dvorani, ki je bila nabito polna, so si domačini s posebnim zadovoljstvom ogledali novo pridobitev.

(Foto: Albert Abrahám)

BELEZKA

Varčevanje ni nova pogruntavščina in niti naša ne, že zdavnaj je človek spoznal, da si le z njim zagotavlja boljše življenje in kot so pravili stari ljudje, spravlja za hujše dni. Toda, varčevanje je, kot kaže, postalo v zadnjih nekaj letih tuje večini ljudem. Mislili so namreč, da nikoli ničesar ne bo zmanjkalo, da bo vsega v izobilju. Ker pa temu seveda ni tako, se danes varčevanje postavlja pred nas z novo razsežnostjo, do njega se moramo obnašati bolj odgovorno. Ali se res? Energetska kriza je doma po vsem svetu, ni naša specialiteta, kot bi to

hoteli dokazati zlonamerneži. Kako pa ravnamo mi? Oni dan sem srečal prijatelja, ki živi v eni izmed lendavskih stolpnih, ves prehlajen je bil.

Pozanimal sem se, kaj naj bi bil vzrok tega prehlada, pa mi je odgovoril, da je za to bolezen kriva centralna kurjava v bloku, kjer stanuje. Pa ne zaradi tega, ker ne bi grela, greje preveč, človek v stanovanju ne zdrži, mora odpirati okna.

Koga torej grejemo v stolpnih, sebe ali ozračje zunaj stanovanja, če namreč moramo odpirati okna? Zdi se mi, da obstaja nekakšen predpis,

do koliko stopinj naj bi ogrevali stanovanja. Ali se ga sploh kdo drži? Letošnja jesen je bila kot nalašč primerna za varčevanje s kurivom, toda ali bomo na tak način sploh kaj privarčevali? Ne varčujemo pretirano niti z elektriko, saj v prenekateri pisarni poleg centralne kurjave pridno gorijo tudi električne peči. Zakaj tako, ali nas res nič ne skrbi, da bomo s takim početjem sami sebi še bolj škodovali, škodovali v tistih dneh, ko bo živo srebro skočilo krepko pod ničlo, kuriva pa bo zmanjkalo?

Jani D.

KDO KOGA GREJE?

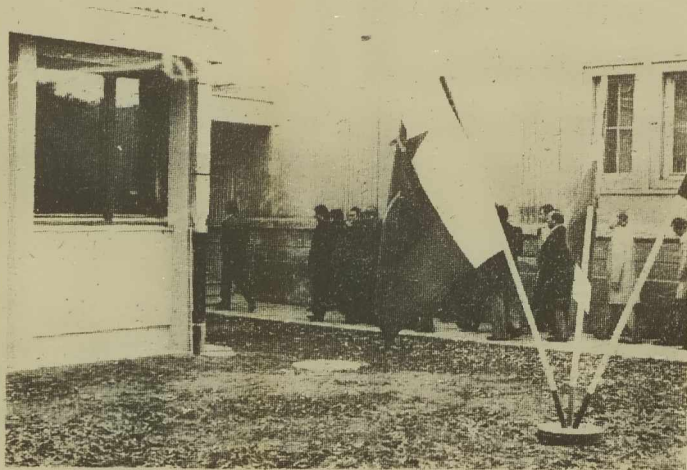
Praznovanje v KZ Ljutomer—Križevci

V okviru praznovanj Dneva republike so temu prazniku namenili pozornost tudi delavci kmetijske zadruge Ljutomer-Križevci. V prostorih kulturnega doma v Križevcih so jim učenci osnovne šole Branko Bernot Aljaž pripravili krajši kulturni program. Ta dan so se spomnili tudi jubilarov v tej delovni organizaciji. Štirinajst jih je prejelo jubilejne nagrade za deset let dela, osem (Slavica Kolbl, Ivan Meško, Janez Novak, Janko Hanžel, Anica Karba, Jožef Rakuša, Anica Duh in Tone Slavič) za dvajset let dela in štirje (Dane Grof, Branko Kristl, Marta Kosi in Mirko Koser) za trideset let neprekinjenega dela v kmetijski zadrugi Ljutomer-Križevci.

Nov prizidek h gimnaziji

V petek pred prazniki je srednja šola usmerjenega izobraževanja Fran Miklošič iz Ljutomera dobila še večje možnosti za boljši in intenzivnejši proces izobraževanja. Prizidek, ki povezuje šolo in telovadnico TVD Partizan v Ljutomeru, je večnamenski in v njem so kabine za pouk. Ta uspeh pa je bil dosežen tudi s povezovanjem z združenim delom, kar je poudaril tudi slavnostni govornik Oskar Likar, predsednik IS SO Ljutomer in predsednik gradbenega odbora, ki je v svojem govoru dejal:

„Razvoj znanosti in tehnologije na vseh področjih zahteva nove kadre, ki se bodo izobraževali v racionalnem povezovanju raznih znanj v kompleksnejše usmeritvene celote. Doseči postavljen cilj, je pomembno, ker kakršnakoli stopnja izobrazbe lahko v združenem delu pomeni šele začetek učenja prave stroke. Od tod izvira tudi neposredna potreba po izobraževanju od dela in iz dela. Šolstvo samo pa bo ostalo brez moči, če se v proces usmerjenega izobraževanja ne bo vključevalo združeno delo s kvalitetnimi kadrovskimi plani.“

Tudi izgradnja prizidka je rezultat samoupravnega združevanja sredstev. Obračunska vrednost s prekoračitvami in dodatnimi deli prizidka znaša 8,7 milijonov dinarjev. Poleg referendumskih sredstev pa so pri izgradnji sodelovali še delavska univerza Ljutomer, ki je pomagala pri nabavi fonolaboratorija, opremo za tehnični pouk je brezplačno

prispevala poljanska gimnazija iz Ljubljane. Energetske potrebe pa bodo pokrivali iz toplotnih virov v sosednji DO Tehnostroj. Z prizidkom so v gimnaziji pridobili 380 kvadratnih metrov neto površin.

Dušan Loparnik

OTVORITEV PRIZIDKA PRI ŠKC LENDAVA

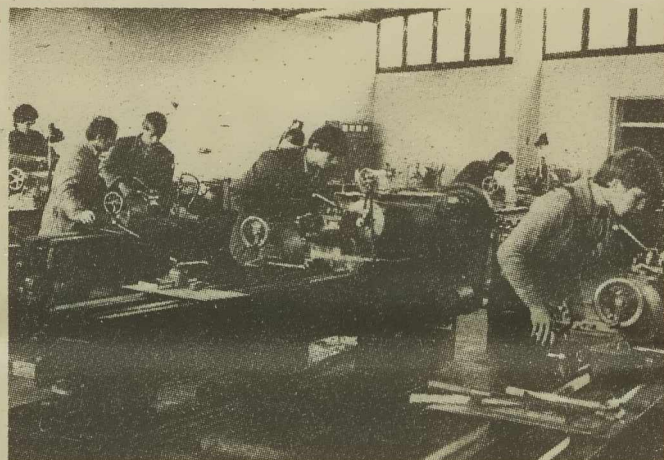
Nova pridobitev za šolstvo narodnosti

Otvoritev prizidka s šestimi učilnicami pri šolskem kovinarskem centru usmerjenega izobraževanja morda ne bi bila deležna tolikšne pozornosti, če ne bi šlo za korak naprej pri uresničevanju pravic madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja. Tako pa lahko ugotovljamo, in to s precejšnjim ponosom, da je naša samoupravna socialistična družba mnogim državam lahko za vzgled pri reševanju nacionalnega vprašanja in urejanju mednarodnih odnosov. To, kar se je rodilo na tleh Pomurja pred dvajsetimi leti in kar se rojeva tudi te dni, je edinstven primer v svetu, kako je potrebno reševati nacionalna vprašanja. Čeprav je bilo v teh 20 letih v dvojezičnem šolstvu veliko zagat, se je to šolstvo uveljavilo in dokazalo, da je za nas edina možna pot, po kateri je potrebno hoditi in jo dopolnjevati. Dvojezični program usmerjenega izobraževanja je torej potrdilo, da smo šli korak naprej v še

večjo uveljavitev pravic narodnosti. Svečanosti ob otvoritvi prizidka so se udeležili številni gostje, med njimi tudi Majda Poljanšek, predsednica republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje, ki je v svojem nagovoru povedala, da gre z dvojezičnim usmerjenim izobraževanjem v Lendavi za popolno uresničitev naše ustave in še večjo uveljavitev in uresničitev pravic narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja. Kovinarski šolski center v Lendavi, ki od letos uvaja usmerjeno izobraževanje, je doslej naši družbi dal že prek 500 strojnih tehnikov in 600 kovinarjev, od teh jih je okoli 40 dokončalo tudi višje in visoke šole. Odslej bo zagotavljal dvojezičnemu območju Pomurja tudi ustrezne pedagoške kadre.

Veriga dvojezičnosti se je torej podaljšala za nov člen od vrtcev prek dvojezičnih osnovnih šol do srednjega usmerjenega izobraževanja.

Jani D.

Pri praktičnem pouku v delavnicah dvojezične kovinarsko-pedagoško-ekonomske srednje šole v Lendavi (Foto: A. Abraham).

Usposabljanje članov

Pod pokroviteljstvom komiteja za LO in DS soboške občine je OSZ M. Sobota pripravila strelsko tekmovanje za člane komitejev za LO in DS občine Murska Sobota.

Zal se je tekmovanja od 33 vabljenih ekip udeležilo le 9, kar je vsekar daleč premalo. Zato organizator ponovno prireja tekmovanje v nedeljo, 13. decembra 1981, od 8. do 10. ure. Tisti, ki pa se ga iz upravičenih razlogov ne bi mogli udeležiti, bodo imeli priložnost še v nedeljo, 20. decembra 1981. Tekmovanja naj bi se udeležili vsi komiteji TOZD.

Na tekmovanju je bila najuspešnejša ekipa TOZD Tiskarna Pomurski tisk s 743 krogi pred IMP Blisk 625, Ljubljansko banko 568, TMP 558, Zvezdo 539, Pano-nijo 522, Konstruktorjem — Pomurje 487, DSSS Pomurski tisk 405 in EŠC 288 krogov. F. M.

LIPA

V nedeljo referendum

Krajani Lipe se bodo v nedeljo, 13. decembra 1981, od 7.00 do 17.00 ure na referendumu odločali za podaljšanje krajevnega samoprispevka. Že doslej so izglasovali dva samoprispevka in s tako zbranimi sredstvi zadovoljili marsikatero potrebo v kraju. Predvidevajo, da bo tudi tokrat zmagala solidarnost in da bodo izglasovali samoprispevek za naslednjih pet let ter tako pripomogli k hitrejšemu razvoju kraja. Prispevki naj bi ostali isti kot so bili doslej: 2 odstotka od OD, 6 odstotkov od KD, 500 dinarjev pavšala po gospodarstvu in navoz gramoza na poljske poti. Tako bi v petih letih zbrali okrog 4.000.000 dinarjev. Sredstva pa bodo namenili za asfaltno prevleko na 4 kilometre dolgih cestah po naselju, za ureditev telefonskih priključkov, ki jih v kraju nujno potrebujejo, za dograditev vaškega doma, za zgraditev transformatorja in za ureditev poljskih poti.

F. M.

LENDAVA VSAKEMU ENAKO DARILO

Občinska zveza prijateljev mladine bo tudi letos pripravila jelkovanje, na katerih bodo obdarili otroke. Obdarovanje otrok bo potekalo v krajevnih skupnostih od 28. do 31. decembra, darila pa bodo tokrat dobili vsi otroci, ki so rojeni v letih od 1975 do 1979. Občinski svet zveze sindikatov v Lendavi je že sklenil, da se prispevek delavcev ne bo spremenil, torej bo ostal tak kot lani — 30 dinarjev na zaposlenega. V lendavski občini že več let dobivajo vsi otroci enaka darila, da vsaj pri tem ne bi delali razlik. Ta praksa se je obnesla in jo bo potrebno ohraniti tudi v bodoče. Jani D.

GOSPODINJE V TRGOVINAH ZAHTEVAJTE ZACIN C.

ZACIN C

CENTRO proizvod Prehrambena industrija Beograd